

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

KATALIKŲ TEOLOGIJOS FAKULTETAS

TEOLOGIJOS KATEDRA

Kun. Žilvinas Zinkevičius

DIEVO GAILESTINGUMO KULTO SKLAIDA LIETUVOJE

Licencianto baigiamasis darbas

Pastoracinės teologijos studijų programa, valstybinis kodas 621V64001

Teologijos studijų krypti

Vadovas kun. prof. dr. Romualdas Dulskis _____

(Parašas)

(Data)

Apginta doc. dr. Benas Ulevičius _____

(Fakulteto dekanas)

(Parašas)

(Data)

Kaunas, 2014

TURINYS

TURINYS.....	2
SANTRAUKA.....	4
SUMMARY.....	6
ĮVADAS.....	8
1. DIEVO GAILESTINGUMO SAMPRATA ŠVENTAJAME RAŠTE.....	11
1.1 SĄVOKOS DIEVO GAILESTINGUMAS IŠRAIŠKA IR SAMPRATA ŠV. RAŠTE	11
1.2. DIEVO GAILESTINGUMO SUVOKIMAS SENAJAME TESTAMENTE.	12
1.2.1 Žmogaus sukūrimo ir nuopolio istorija	15
1.2.2 Žydų išvedimas iš Egipto	16
1.2.3 Dievo Gailestingumas pranašų raštuose	17
1.2.3.1 Izaijas.....	18
1.2.3.2 Ezechielis.....	18
1.2.3.3 Ozėjas	19
1.2.4 Dievo Gailestingumas psalmėse	20
1.3 DIEVO GAILESTINGUMO APSIREIŠKIMAS NAUJAJAME TESTAMENTE.....	20
1.3.1 Jėzus – Įsikūnijęs Dievo Gailestingumas	22
1.3.2 Jėzaus kalbos	25
1.3.3 Jėzaus darbai	25
1.3.4 Jėzaus auka	27
1.3.5 Dievo Gailestingumo samprata Pauliaus teologijoje	28
1.3.6 Dievo Gailestingumo samprata Jono teologijoje	29
2. DIEVO GAILESTINGUMO KULTO ATsirADIMAS IR SKLAIDA	31
2. 1. DIEVO GAILESTINGUMO APAŠTALĖ - ŠV. FAUSTINA KOVALSKA	31
2.1.1. Šv. Faustinos Kovalskos gyvenimas.....	31
2.1.2. Sesers Faustinos regėjimai ir gailestingumo žinia.	34
2.2.DIEVO GAILESTINGUMO SAMPRATA PAL. KUN. MYKOLO SOPOČKO RAŠTUOSE.	36
2.2.1. Pal. kun. Mykolo Sopočko gyvenimas.....	36
2.2.2. Pal. kun. Mykolo Sopočko Dievo gailestingumo kulto skelbimas.....	38
2.3. SESERS FAUSTINOS IR KUN. MYKOLO SOPOČKO BENDRADARBIAVIMAS SKELBIANT DIEVO GAILESTINGUMĄ.....	40
3. PASTORACINIAI DIEVO GAILESTINGUMO KULTO ASPEKTAI	45
3.1. SUSITAIKymo SAKRAMENTAS – PAGRINDINĖ GAILESTINGUMO DOVANA.....	45
3.1.1. Dievo Gailestingumo kulto plitimas ir esmė.....	46
3.1.2. Dievo Gailestingumo paveikslo kilmė	49
3.1.3. Dievo gailestingumo paveikslo gerbimas:	54
3.2. DIEVO GAILESTINGUMO ŠVENTOVĖ.....	55

3.3. DIEVO GAILESTINGUMO ŠVENTĖ.....	57
3.4. DIEVO GAILESTINGUMO VAINIKĖLIS	61
3.5. DIEVO GAILESTINGUMO NOVENA.....	62
3.5. GAILESTINGUMO VALANDA	63
4. TYRIMO „DIEVO GAILESTINGUMO SAMPRATA IR RAIŠKA ŽMONIŲ GYVENIMUOSE“ METODIKA, ORGANIZAVIMAS IR REZULTATŲ ANALIZĖ	65
4.1. TYRIMO METODIKA.....	65
4.1.1. Tyrimo dalyvių atranka.....	66
4.2. TYRIMO ANALIZĖ	67
4.2.1 Teorinė tyrimo dalis: Dievo Gailestingumo samprata (supratimas, žinios, pažintis, bruožai).....	67
4.2.2 Dievo Gailestingumo pasireiškimas žmonių gyvenimuose (patyrimas, sklaida, formos)	70
IŠVADOS	74
NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI	75
PRIEDAI	78

SANTRAUKA

Šio baigiamojo teologijos licenciato darbo tema: „Dievo Gailestingumo kulto sklaida Lietuvoje“.

Dievo Gailestingumo pamaldumo kultas prasidėjo Lietuvoje, kur Vilniuje yra Gailestingumo paveikslas. Vilnius vadinamas Gailestingumo miestu, nes jame prašoma ne tik Aušros Vartų Gailestingosios Dievo Motinos užtarimo, bet ir šaukiamasi Jėzaus Gailestingumo. Vilniuje dar 1946 m. Dievo Tarnas arkivyskupas Mečislovas Reinys, atsiliepdamas į sesers Faustinos Dvasios tėvo kun. Sopočko kreipimąsi, Atvelykio sekmadienį leido pirmą kartą švęsti Dievo Gailestingumo šventę Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje¹.

Šiandien reikia iš naujo pažinti tiek patį kultą, tiek Faustinos žinią, leidžiančią prisidėti prie Naujosios Evangelizacijos, kurios svarbą ypatingai pabrėžė ir popiežius emeritas Benediktas XVI, ir dabartinis popiežius Pranciškus. Dievo Gailestingosios meilės slėpinys buvo viso šventojo Jono Pauliaus II pontifikato centras. Sąvokoje "gailestingumas" jis išvelgė visą Išganymo slėpinį, kurį naujai perteikė mūsų epochai.

Šį darbą sudaro keturios dėstymo dalys. Pirmoje dalyje apžvelgiamas Dievo Gailestingumo pasireiškimas Šventame Rašte. Senajame Testamente Dievo Gailestingumas pasireiškia per žmogaus sukūrimą ir rūpestį juo, net ir po nuopolio. Naujajame Testamente Dievo Gailestingumas tobulai atsiskleidžia Įsikūnijusiame Dievo Sūnuje Jėzuje Kristuje: Jo darbuose, žodžiuose ir, ypatingai, mirtyje ir prisikėlime.

Antroje darbo dalyje bus rašoma apie Dievo Gailestingumo apaštalę, šv. Faustina Kovalską, jos gyvenimą ir patirtus regėjimus bei jos perduota Gailestingumo žinią. Ši šventoji, kuri laiką gyvenusi Vilniuje, nutapė pagal Viešpaties jai perduotus žodžius Dievo Gailestingumo paveikslą, kuris yra laikomas stebuklinguoju. Taip pat šiame darbe bus rašoma apie palaimintąjį kun. Mykolą Sopočko, kuris buvo sesers Faustinos pagrindinis dvasios tėvas ir Dievo Gailestingumo kulto skleidėjas bei puoselėtojas.

Trečioje darbo dalyje bus aprašoma su Dievo Gailestingumu susijusio kulto sklaidos būdai. Aprašoma Dievo gailestingumo šventovė esanti Vilniuje, įvairios pamaldumo praktikos, skirtos šio kulto gerbimui: Dievo Gailestingumo paveikslas ir jo istorija, šventovė, vainikėlis, novena, šventoji valanda ir Dievo Gailestingumo šventė, minima II Velykų sekmadienį.

Ketvirtoje darbo dalyje yra pristatomas kokybinis tyrimas, kuris padės geriau pamatyti tikrąją Dievo gailestingumo kulto situaciją Lietuvoje. Tyrimo imtis – trys dalyvių grupės. Pirmoji

¹ Vysk. *Mečislovas Reinys*. <http://www.gailestingumas.com/lt/sventieji/vysk--mecislovas-reinys/> (Žiūrėta: 2014 05 08).

grupė – apklausti vienuoliai (vienuolės) ir kunigai. Antroji grupė – pasauliečiai bei šeimos. Trečioji grupė – mokiniai ir studentai. Pasirinktos trys skirtingos kategorijos, kad būtų labiau apžvelgiama tikroji Dievo gailestingumo kulto situacija Lietuvoje. Tyrimui pasirinktas asmeninis struktūruotas interviu, o gauti duomenys apdoroti (content) analizės metodu.

SUMMARY

The final thesis of this theology licentiate is "The Spread of Divine Mercy cult in Lithuania".

The Divine Mercy devotion cult began in Lithuania, where Mercy image is in Vilnius. Vilnius city is called the city of Mercy, because in this city people pray for patronage not only at the Gate of "Aušros" - of merciful intercession of the Mother of God, but also pray for mercy of Jesus

In the city of Vilnius, in the year of 1946 servant of God Archbishop Mečislovas Reinys responded to the appeal of the Sisters' Faustina's Spiritual father Sopočka and for the first time at the Easter Sunday allowed to celebrate the Feast of Divine Mercy in the St. Johns church in Vilnius.²

It is necessary to get to know ones again both - the new cult itself and Faustinas' message which gives an allowance to contribute to the new Evangelization, the importance of which was stressed by the emeritus Pope Benedict XVI and the current Pope Francis. The holy mystery of God's merciful love was the centre of the whole pontificate of John Paul II.

In the concept of "mercy" he envisaged the whole mystery of Salvation that he imparted anew to our era.

This study consists of four chapters. The first part provides an overview of the manifestation of God's mercy in the Scriptures In the Old Testament God's mercy manifested through the creation of man and concern for him, even after the man have sinned. In the New Testament, God's mercy is revealed perfectly in the Incarnated Son of God Jesus Christ: in his works, words, and especially in the death and resurrection.

In the second part of the study there will be written about the apostle of Divine Mercy, St. Faustina Kowalska, about her life and the visions she experienced also about the message of Divine Mercy.

This very saint, who lived for some time in Vilnius, painted the image of the Divine Mercy by the words of the Lord referred to her and this image is considered to be miraculous. Also in this study there will be written about the Blessed Fr. Michael Sopočko, who was the spiritual father of the Sister Faustina. He was the promoter and the spreader of the cult of God of Mercy as well.

In the third part of this study there will be described the cult scattering techniques that are related to the Mercy of God. Here will be described the shrine of God's mercy in Vilnius also various devotional practices of worship dedicated to honor this cult: that is the painting of Divine

² Vysk. *Mečislovas Reinys*. [http://www.gailestingumas.com/lt/sventieji/vysk--mecislovas-reinys/](http://www.gailistingumas.com/lt/sventieji/vysk--mecislovas-reinys/) (Žiūrėta: 2014 05 08).

Mercy and its history, temple, crown, Novena, Holy Hour and Divine Mercy Feast, that is celebrated the Second Easter Sunday.

In the fourth part the qualitative study is made, that helps to see better the true situation of God's mercies cult in Lithuania. The survey consists of the three groups of participants. In the first group there were interviewed monks (nuns) and priests. The second group consisted of laymen and families, the third group – of pupils and students. Three different categories have been chosen in order to better see and analyze the actual situation of the cult of the mercy of God in Lithuania. To make a research there was chosen a personal structured interview, the obtained data processed by the method of content analysis.

IVADAS

XXI amžiaus žmogus labai pasiilgęs gailestingumo, kuris išvaduotų jį iš slegiamo kaltės jausmo. Daugelis žmonių pasitiki Dievo teisingumu, bet sunkiai pasitiki Jo gailestingumu. Šiais laikais dažnai yra bijomasi pabrėžti Dievo gerumą ir gailestingumą. Skubama priminti, kad Dievas yra teisingas bei griežtas, tarsi nuogąstaujant, kad jei apie Dievo meilę bus kalbama pernelyg daug, žmonės nebejaus pareigos gyventi kitaip: naujai, teisingiau ir dorovingiau. Bet Evangelija mums kalba, kad žmogus keičia savo gyvenimą, mąstyseną ir atsiverčia ne baramas, baudžiamas, bet supratęs, kad esąs mylimas, nepaisant nuodėmingumo. Šią intensyvios meilės akimirką žmogus iškart žvilgsniu aprėpia visą savo nuodėmingumą, suvokia nusidėjęs, bet tuo pat metu jis pasijunta esąs mylinčiame glėbyje.

2011 metai Lietuvos vyskupų konferencijos buvo paskelbti Dievo Gailestingumo metais, taip leidžiant labiau išgyventi Dievo Gailestingumo slėpinį. Nedaugelis žmonių žino, kad Dievo Gailestingumo pamaldumo kultas prasidėjo būtent Lietuvoje, kur Vilniuje seseriai Šv. Faustinai Apsireiškė Dievas ir pagal Jėzaus Kristaus padiktuotus žodžius yra nutapomas Jo Gailestingumo paveikslas. Tad reikia iš naujo pažinti tiek patį kultą, tiek Faustinos žinią, kuri leidžia prisidėti prie Naujosios Evangelizacijos. Dievo Gailestingosios meilės slėpinys buvo viso Jono Pauliaus II pontifikato centras. Sąvokoje "gailestingumas" jis išvelgė visą Išganymo slėpinį, kurį naujai perteikė mūsų epochai³. Daugumai žmonių Dievo Gailestingumas siejasi tik su Naujuoju Testamentu ir Jėzaus Kristaus asmeniu. Šiandienė mąstysena, turbūt daugiau nei praeities žmonių, priešinasi Dievo gailestingumui, net mėgina pačią gailestingumo idėją išstumti iš gyvenimo ir išrauti iš žmogaus širdies.

Vilnius vadinamas Gailestingumo miestu, nes jame prašoma ne tik Aušros Vartų Gailestingosios Dievo Motinos užtarimo, bet ir šaukiamasi Jėzaus Gailestingumo. Vilniuje dar 1946 m. Dievo Tarnas arkivyskupas Mečislovas Reinys, atsiliepdamas į sesers Faustinos Dvasios tėvo kun. Sopočko kreipimąsi, Atvelykio sekmadienį leido švęsti Dievo Gailestingumo šventę Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje⁴.

Šiame darbe bus rašoma apie Dievo Gailestingumo apaštalę, šv. Faustina Kovalską, jos gyvenimą ir patirtus regėjimus bei jos perduotą Gailestingumo žinią. Ši šventoji, kurį laiką gyvenusi Vilniuje, nutapė pagal Viešpaties jai perduotus žodžius Dievo Gailestingumo paveikslą, kuris yra laikomas stebuklinguoju. Šiais, 2014 – aisiais, metais sukanka aštuoniasdešimt metų, nuo Dievo

³ Dievo Gailestingumo šventė. <http://www.kalesninkai.lt/LT/aktualijos-58/LT/dievo-gailestingumo-svente-363.html> (2012 06 11).

⁴ Vysk. *Mečislovas Reinys*. <http://www.gailestingumas.com/lt/sventieji/vysk--mecislovas-reinys/> (Žiūrėta: 2014 05 08).

Gailestingumo paveikslas nutapymo ir dešimt metų, kai tikintieji gali aplankyti Vilniuje Dievo Gailestingumo šventovę su pagrindiniame altoriuje esančiu stebuklinguoju Dievo Gailestingumo paveikslu.

Taip pat šiame darbe bus rašoma apie palaimintą kun. Mykolą Sopočką, kuris buvo sesers Faustinos pagrindinis dvasios tėvas ir Dievo Gailestingumo kulto skleidėjas bei puoselėtojas.

Trečiame darbo skyriuje bus aprašomi su Dievo Gailestingumu susijusio kulto sklaidos būdai. Aprašoma Dievo Gailestingumo šventovė Vilniuje, įvairios pamaldumo praktikos, skirtos šio kulto gerbimui.

Ketvirtoje šio darbo dalyje yra atliekamas kokybinis tyrimas, kuris padės geriau pamatyti tikrąją Dievo gailestingumo kulto situaciją Lietuvoje.

Tyrimo objektas: Dievo Gailestingumo kulto samprata ir raiška Lietuvos žmonių gyvenimuose.

Tyrimo tikslas: Atskleisti Dievo Gailestingumo sampratą ir jos raišką žmonių gyvenimuose.

Tyrimo dalyviams buvo pateikti septyni klausimai, į kuriuos jie atsakė. Klausimai buvo šie: *Kas Jums yra Dievo Gailestingumas? Ką žinote apie Dievo Gailestingumo kultą Lietuvoje? Kada ir kaip susipažinote su šiuo pamaldumu? Kur savo gyvenime esate patyrę Dievo Gailestingumą? (Galima įdėti savo gyvenimo liudijimą, patyrimą). Kokius Dievo Gailestingumo kulto bruožus Jūs išskirtumėte? Ar savo gyvenime skleidžiate Dievo Gailestingumą? Jei taip, kokiais metodais ir veiksmais? Kokias Dievo Gailestingumo maldos formas Jūs savo gyvenime puoselėjate?*

Visi duomenys buvo apdoroti content analizės metodu ir pateikti lentelėse, kurios įdėtos į baigiamojo darbo priedus.

Darbo problema.

Dievo Gailestingumo kultas gimė Lietuvoje, tačiau tik pastaruoju laikotarpiu naujai atrandamas. Reikia išgryninti teologinius – pastoracinius šio kulto aspektus, kurie padėtų priimti Dievo Gailestingumo slėpinį.

Darbo objektas.

Dievo Gailestingumo kulto sklaida Lietuvoje.

Darbo tikslas.

Aprašyti biblinio Dievo Gailestingumo kulto sklaidą Lietuvoje

Darbo uždaviniai.

1. Apžvelgti Dievo Gailestingumą bibliniu aspektu.
2. Atskleisti Dievo Gailestingumo kulto atsiradimą ir jo istoriją.
3. Aptarti pastoracinius Dievo Gailestingumo sklaidos aspektus.
4. Nustatyti Dievo Gailestingumo sampratas ir raišką žmonių gyvenimuose.

Darbe naudojami tyrimo metodai: Struktūrinė, aspektinė, sintezė, analizė.

Darbo struktūra: santrauka lietuvių ir anglų kalbomis, įvadas, 4 skyriai, išvados, literatūra ir šaltiniai..

1. DIEVO GAILESTINGUMO SAMPRATA ŠVENTAJAME RAŠTE

1.1 Sąvokos *Dievo Gailestingumas* išraiška ir samprata Šv. Rašte

Dievo meilė ir Jo gailestingumas nėra nauji apreiškimai žmonijai – apie tai kalbama beveik kiekviename Šventojo Rašto puslapyje. Pasaulio sukūrimas ir Jo globa, kurią vadiname Dievo Apvaizda, o ypač Dievo Sūnaus įsikūnijimas, žmonijos atpirkimas ir jos išganymas yra vientisas Dievo meilės ir gailestingumo pasireiškimas. Visas Šv. Raštas alsuoja neaprepiamu ir neapsakomu Dievo gailestingumu, kurio pagrindas yra Dievo meilė žmogui. Jis į kiekvieną iš mūsų žiūri kaip į savo vaiką ir nė vieno iš mūsų nesmerkia, bet pasigaili⁵. Didžiausia Dievo paslaptis yra Jo kantrumas ir gailestingumas. „Gailestingumas – tai Dievo vardas, Jo veikimas, kuris tęsiasi iš kartos į kartą“⁶. Nors mes, žmonės, dažnai nusižengiame Dievo valiai, sulaužydami Jo mums paliktus įsakymus, bet Jis kantriai laukia kiekvieno iš mūsų pasitaisymo ir sugrįžimo. Nėra tokios kaltės, nuodėmės, kurios Dievas mums negalėtų atleisti. Tik mes patys sau sunkiai atleidžiame. Pranašas Izaijas sako: „Viešpats sako: Eikit šen, drauge pasvarstykite: esate paraudę nuo savo nuodėmių, aš jus išbaltinsiu kaip sniegą. Nors jūsų nuodėmės yra raudonos it kraujas, jos gali tapti baltos kaip vilna“ (Iz 1,18). Dievo meilė žmonėms pasirodo kaip gailestingas supratimas, mylintis pasigailėjimas ir kantrus romumas. Su tokiu ryžtumu ir griežtumu pasmerkdamas nuodėmę ir nedorumą, Jis žino, kaip būti kantrus, gailestingas bei pakelti kiekvieno mūsų kaltybes: „O tu, mūsų Dieve, esi geras ir ištikimas, kantrus ir neskubantis pykti“ (Išm 15,11). Kiekvienas žmogus priklauso Dievui, nes yra Jo kūrinys, ir todėl stengiasi Jis nei vieno neprarasti. Kuriam reikalinga pagalba – Jis padeda, atgailaujantiems - nuodėmes atleidžia⁷. „Sakyk jiems: Kaip aš gyvas, – tai Viešpaties Dievo žodis, – nenoriu, kad nedorėlis mirtų, bet noriu, kad nedorėlis sugrįžtu iš savo kelio ir gyventų“ (Ez 33,11).

„Gailestingumą (lot. misericordia) galime suprasti kaip širdies parodymą kitų mizerijai. Kadangi Dievo meilė yra visos sukurtosios būties versmė, ši meilė atsigręžia ir į visus, be išimties, kūrinius, net jeigu jie būtų ir labai tolimi, skurdūs ir vargani“⁸. Palyginti su žmonių nuodėmėmis, Dievo Gailestingumas yra neišmatuojamai didesnis, jis pranoksta kiekvieną iš jų. Matydamas

⁵ Plg. S. Thomas Aquinatis. Summa theologiae I. 11,30,2 ad I. Paris. 1927.

⁶ Rupnik, M.I. Ir puolė jam ant kaklo. „Lectio divina“ apie gailestingąjo tėvo palyginimą. Vilnius: Aidai. 1999. P. 16.

⁷ Plg. S. Thomas Aquinatis. Summa theologiae I. 11,30,3 ad I.

⁸ Schonborn, Chr. Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. Vilnius: Naujasis Židinys - Aidai. 2011. P. 29.

nusidėjusį žmogų, Dievas nieko nelaukdamas eina pats jo ieškoti. Dievo Gailestingumas pranoksta ir tai, kas yra dieviška, – jis yra didesnis už Dievo teisingumą. Jo gailestingumas yra Jo teisingumo pamatas. Dievo meilė ir Jo Gailestingumas žodžiais ar darbais yra beveik kiekviename Šventojo Rašto puslapyje. Visas pasaulio sukūrimas, Dievo Sūnaus įsikūnijimas, žmonijos išganymas ir jos atpirkimas yra vientisas Dievo meilės ir Gailestingumo darbas. Nors Dievo Gailestingumas mums yra paslaptis, bet šis dalykas nėra visai naujas. Be Dievo apreiškimo būtų buvę labai sunku ar net neįmanoma vien tik savo mintimis priartėti prie Dievo Gailestingumo buvimo ir dar labiau jį suprasti⁹.

Dievo Gailestingumas – viena esminių judėjų ir krikščionių tikėjimo tiesų, kurią atskleidžia Dievo Apreiškimas. Dievo Gailestingumas nėra tik jausmas ar abstraktybė, bet konkreti Dievo savybė, kuri reiškiasi per visą išganymo istoriją, pradedant sukūrimu ir baigiant visos žmonijos atpirkimu per Jėzaus Kristaus velykinį įvykį¹⁰. Nėra kitos dorybės, už kurią Šventasis Raštas būtų žadėjęs didesnę atlygį nei už gailestingumo dorybę. Jei Dievas apdovanoja už visas dorybes, tai už gailestingumą – dvigubai: laikinosiomis ir amžinosiomis¹¹. Įpratome manyti, jog pats žmogus ieško Dievo. Bet yra atvirkščiai. Pats Dievas ieško žmogaus ir su meile stengiasi jį prisiartinti prie savęs. Jis to nedaro ir negali daryti nei jėga, nei įtikinamais argumentais, bet tik savo gailestingu žvilgsniu. Jo meilė apglėbia mus netgi per atstumą¹².

1.2. Dievo Gailestingumo suvokimas Senajame Testamente.

Ne tik praeityje, bet dar ir šiandien daugelis žmonių mano, kad Senojo Testamento Dievas yra griežtas, piktas, rūstus, teisingas bei kuriam visai nebūdingas gailestingumas ir atleidimas. Daug žmonių yra mąstančių, kad Dievo Gailestingumas yra siejamas tik su Naujuoju Testamentu bei Jėzaus Kristaus asmeniu. Senajame Testamente apsireiškiantis Dievas daugumai atrodo kaip esantis virš žmonių. Lyg teisėjas, kuriam yra svetimas jautrumas ir švelnumas. Toks Dievo įvaizdis žmonėms trukdo pamatyti Senojo ir Naujojo Testamentų sąsają ir atpažinti Senojo Testamento Dievo meilės ir gailestingumo tęstinumą. Šiame skyriuje kaip tik bus supažindinama su Senajame Testamente esančia gailestingąjo Dievo samprata.

⁹ *Burkus, J.* Gaila minios. Vilnius: Vaga.1993. P. 46.

¹⁰ *Skinkaitis, R.* Dievo gailestingumas Senajame Testamente. *Soter*. 2012(41) // http://www.vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2012~ISSN_1392-7450.N_41_69.PG_35-44/DS.002.0.01.ARTIC (žiūrėta: 2013 01 21).

¹¹ *Rudž, E.* Kun. Mykolas Sopočka. *Ses. Faustinos nuodėmklausys. Jo gailestingumas amžinas: Mąstymai apie Dievo gailestingumą.* Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2008. P. 16.

¹² *Rupnik, M.I.* Ir puolė jam ant kaklo. „Lectio divina“ apie gailestingąjo tėvo palyginimą. P. 45.

Daugeliui žmonių Senasis Testamentas yra grėsminga keršijančio Dievo žinia. Jų nuomone, tik Naujasis Testamentas paskelbęs meilės žinią. Tačiau įdėmiau besigilinantieji į Šventąjį Raštą pastebės, kad visame Senajame Testamente kalbama apie „Dievo ir jo išsirinktosios Izraelio tautos meilės istoriją“¹³. Niekas kitas labiau apibūdinti ir paliudyti apie Dievą ir Jo savybes negali kaip tik Šv. Raštas ir paties Dievo liudijimas apie save. „Gailestingumo“ sąvokos Senajame Testamente ilga ir turtinga raida¹⁴. Visas Senasis Testamentas pulsuoja Dievo Gailestingumu, tik reikia jį suprasti, kaip sako psalmininkas: „Išmintingas žmogus pastebės šiuos dalykus, – jis mąstys apie Viešpaties ištikimą meilę“ (Ps 107,43). Dievas ne kartą Senajame Testamente pasigaili žmogaus ir jo nenubaudžia. „Senasis Testamentas aukština Dievo gailestingumą daugeliu gretimos reikšmės posakių, kurie turi kiekvienas savą atspalvį, tačiau telkiasi apie vieną pagrindinę sąvoką: nušviečia prigimtį viršijančius Dievo gailestingumo lobius ir įvairiopai stengiasi jį priartinti prie žmonių. Senasis Testamentas drąsina šauktis Dievo gailestingumo nedalios, o pirmiausia nuodėmių prislėgtus žmones, taip pat visą Izraelį, kadaise sudariusį sandorą su Dievu; drauge skatina visiškai kliautis tuo gailestingumu: primena jį nuopuolių bei nusiminimo valandomis. Paskui dėkoja už gailestingumą ir šlovina Dievą, kad gailestingumą parodė bei įvykdė tautos ar atskirų žmonių gyvenime“¹⁵.“ Dogminėje konstitucijoje Apie Dievo Apreiškimą Visuotinis Vatikano II Susirinkimas sako, kad „Senojo Testamento knygos dėl žmonių giminės būklės prieš Kristaus atnaujinto išganymo laikus visiems suteikia Dievo ir žmogaus pažinimą bei parodo, kaip teisingas ir gailestingas Dievas elgiasi su žmonėmis“¹⁶.

Senojo Testamento knygoje Dievo gailestingumui nusakyti paprastai vartojami du žodžiai. Kiekvienas iš jų turi šiek tiek skirtingą semantinį atspalvį. Pirmiausia, vartojamas žodis „hesed“, išreiškiantis nuoširdų gerumo jausmą. Kai tarp dviejų žmonių užsimezga toks gerumo santykis, jie ne tik linki vienas kitam gero, bet ir lieka ištikimi dėl tam tikro vidinio įsipareigojimo, dėl ištikimybės kiekvienas sau pačiam. Iš ištikimybės sampratos kyla ir kitos dvi žodžio „hesed“ reikšmės – „malonė“ ir „meilė“. Kada tik žodis „hesed“ taikomas Viešpačiui Dievui, taip visuomet daroma dėl sandoros, kurią Dievas buvo sudaręs su Izraelio tauta. Kadangi buvo pareiga laikytis su Dievu sudarytos sandoros, žodis „hesed“ tam tikra prasme turėjo įstatymo galią. Kai Izraelis pažeisdavo sandorą ir nebesilaikydavo jos sąlygų, Dievui nebelikdavo pareigos globoti tą tautą. Tuomet žodis „hesed“, nebetekęs juridinės reikšmės, pasirodydavo savo kilnesne samprata: kaip pradžioje, jis vėl imdavo reikšti dosnią meilę – meilę, kuri stipresnė už išdavystę, malonę, kuri galingesnė už nuodėmę.

¹³ Schonborn, Chr. Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. P. 9.

¹⁴ Jonas Paulius II. Dives in misericordia. 1980. 4.

¹⁵ Ten pat. 4.

¹⁶ Visuotinio Vatikano II Susirinkimo dokumentai. Dogminė konstitucija apie Dievo Apreiškimą. Dei Verbum. 1965.

15. // http://www.lcn.lt/b_dokumentai/vatikano_2s/dei-verbum.html#s15. (Žiūrėta: 2014 03 14)

Dievo ištikimybė neištikimai „mano tautos dukrai“ (plg. *Rd* 4, 3. 6) galiausiai yra *Dievo ištikimybė sau pačiam*. Todėl ir Izraelis, būdamas kaltas dėl sandoros pažeidimo, jau nebegali drįsti laukti Dievo „hesed“ pagal begalinį teisingumą; tačiau gali ir turi neprarasti vilties ir tikėtis, jog to išsiprašys, nes sandoros Dievas atsiliepia dėl savo meilės. Šitokios meilės vaisiai – atleidimas, sugrąžinimas į malonės būklę, vidinės sutarties atnaujinimas.

Kitas Senajame Testamente vartojamas žodis gailestingumui nusakyti yra „rah^amīm“. Jo reikšmė mažai skiriasi nuo „hesed“. Mat „hesed“ nušviečia ištikimumą sau pačiam ir pareigą atsiliiepti dėl savo meilės – tai labiau vyriškos savybės, – o „rah^amīm“ pačia savo etimologija ženkliną *motinos meilę* (*rehem* – „motinos prieglobstis“). Iš pirminio gilaus fizinio ryšio, tiesiog motinos ir kūdikio susijungimo, eina ypatingas jausminis ryšys – nepaprasta meilė. Ta meilė yra visiškai niekuo neužtarnauta; ji yra vidinis poreikis, širdies reikmė. Taigi „rah^amīm“ yra vyriškos sau pačiam ištikimybės, kuri nusakoma žodžiu „hesed“, moteriškasis variantas. Psichologiniu pagrindu „rah^amīm“ nusako tokius jausmus kaip gerumas bei švelnumas, kantrumas ir atlaidumas, tai yra gebėjimas greitai dovanoti.

Senajame Testamente yra daugiau posakių, skirtingai reiškiančių pagrindinę mintį. Bet du jau minėti žodžiai itin svarbūs ir reikalaujantys gilesnės analizės. Juose gražiai atsispindi pirminis antropomorfiškumas: žvelgdami į Dievo gailestingumą Šventųjų Knygų autoriai vartoja savo laiko žmonių supratimui ir patirčiai artimus posakius¹⁷. Senasis Testamentas yra be galo įdomus, turtingas liudijimas apie tai, kaip yra dera elgtis su išrinktumu, apie jo prasmę ir jame slypinčią užduotį.

Senasis Testamentas aukština Dievo gailestingumą daugeliu gretimos reikšmės posakių, kurie turi kiekvienas savą atspalvį, tačiau telkiasi apie vieną pagrindinę sąvoką: nušviečia prigimtį viršijančius Dievo gailestingumo lobius ir įvairiopa stengiasi jį priartinti prie žmonių. Senasis Testamentas drąsina šauktis Dievo gailestingumo nedalios, o pirmiausia - nuodėmių prislėgtus žmones, taip pat visą Izraelį, kadaise sudariusį sandorą su Dievu; drauge skatina visiškai kliautis tuo gailestingumu: primena jį nuopuolių bei nusiminimo valandomis. Paskui dėkoja už gailestingumą ir šlovina Dievą, kad gailestingumą parodė bei įvykdė tautos ar atskirų žmonių gyvenime. Šioje knygoje yra mokoma, kad nors ir teisingumas yra žmogaus tikra dorybė ir Dievo transcendentinė savybė, bet vis dėlto meilė viršija jį, nes yra pirmesnė ir reikšmingesnė¹⁸.

Apibendrinant Gailestingumo sąvoką Senajame Testamente galima pastebėti, jog gailestingumas priklauso ne tik Dievo sampratai, bet sudaro viso Izraelio ir pavienių jo sūnų bei dukterų gyvenimo esmę, jų bendravimo su Dievu esmę, su juo vykstančio dialogo esmę. Pirmiausia

¹⁷ Plg. *Jonas Paulius II. Dives in misericordia*. 6.

¹⁸ *Ten pat*. 4.

tokia prasme įvairiausiomis formomis nusakomas gailestingumas visose Senojo Testamento knygose.

1.2.1 Žmogaus sukūrimo ir nuopolio istorija

Kaip jau ne kartą yra minėta, Senajame Testamente gausu Dievo gailestingumo liudijimų. Norėdami pažvelgti į to gailestingumo savajai tautai šaknis, mes turėtume tai pradėti nuo Pradžios knygos, pirmųjų žmonių Ievos ir Adomo bei viso pasaulio sukūrimo. Juk Šv. Raštas prasideda žodžiais: „Pradžioje Dievas sukūrė...“ (Pr 1,1). Dievas yra visa ko pradžia. „Jis sukūrė pasaulį, palaiko jį ir veda į tikslą tik todėl, kad to nori, visiškai laisva valia, ne iš būtinybės ir niekieno neverčiamas“¹⁹. Iš čia galima spręsti, kad visa ko pradžia ir yra Dievo gerumas.

Matydamas nusidėjusį žmogų, Dievas pats pirmas prieina prie jo. Tai ryšku jau nuo pat visos kūrinijos pradžios, nuo jos sukūrimo, nuo pat pirmųjų Šv. Rašto puslapių. Jau rojuje, pirmiesiems žmonėms užvalgius uždrausto vaisiaus, Dievas išėjo jų ieškoti. Pirmieji žmonės, Adomas ir Ieva, išgirdo Dievo žingsnius Edeno sode „pavakario vėjeliui dvelkiant“ (Pr 3,8). Iš Šventojo Rašto gali atrodyti, jog Dievas dar nežino, kad įvyko nuodėmė, ir jis klausia Adomą, kur jis slepiasi, ar kartais nevalgo uždrausto vaisiaus. Bet tai tik įspūdis, nes Dievas viską žino, todėl iškart eina ieškoti nupuolusio žmogaus. Įdomu yra tai, kad nusidėjęs žmogus visada slepiasi nuo Dievo, nuo Vienintelio, kuris atleidžia nuodėmes. Kiekvienas žmogus baiminasi Dievo rūstybės ir bausmės. Ir iš tiesų, Adomas ne be reikalo baiminosi. Viešpats jam ištare nemalonių ausiai girdėti žodžių bei paskyrė bausmę. Bet dar prieš šią ištarmę Ievai ir Adomui, Biblijos tekste randame išgelbėjimo pažadą, kad nuodėmė bus nugalėta – angiai bus sutrinta galva (plg. Pr 3,15). Žmogus savo įžūlumu – per nuodėmę - nutolsta nuo Dievo bei patenka į vargą. Dievas savo gailestingumu lanko žmogų bėdoje ir pažada jį išgelbėti iš nuodėmės raizgyno²⁰. Dievas pagailėjo Ievos ir Adomo, jų nenubaudė mirtimi ar amžinu pasmerkimu, bet pažadėjo Išganymą. Su sukūrimo slėpiniu siejasi išrinkimo slėpinys, suformavęs istoriją tautos, kurios dvasios tėvas dėl savojo tikėjimo buvo Abraomas. Per Senosios ir Naujosios Sendoros laikų išrinktąją tautą išrinkimo slėpinys pasiekia kiekvieną žmogų ir visą neapbrėpiamą žmonijos šeimą. „Amžina meile aš pamilau tave, todėl nesiliauju tau reikštis ištikima meile“ (Jer 31,3). Dabartiniais laikais draudimas liesti rojaus sodo viduryje augantį medį iškrypsta į viso, ką žmogus sukūrė, draudimą: tai, ką žmogus išranda, ką jis sukuria yra neliečiama. Kas liečia – turi mirti. Mirtis yra didelė šeimnininko – vergo paradigmos ironija. Adomas randa prieglobstį kape. Kapas, mirusiųjų pasaulis – tai žmogaus, norinčio vienusiškai įtvirtinti savo valią, vieta. Mirtis – tai turtai, kuriuos žmogus pasiima sau. Atrodo,

¹⁹ Schonborn, Chr. Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. 2011. P. 28.

²⁰ Rubšys, A. Raktas į Senąjį testamentą 1. Vilnius: Katalikų pasaulis. 1995. P. 443.

nutolimas nuo Dievo dabar jau visiškas, nuo tėvo – neįveikiamas. Šis atstumas bus įveiktas tik todėl, kad Dievas Tėvas atsiųs savo tikrą Sūnų, kuris gyvas įeis į kapą, į mirusiųjų karalystę²¹.

1.2.2 Žydų išvedimas iš Egipto

Apie Dievo Gailestingumą liudija ir daug kitų vietų Šventame Rašte aprašytų įvykių ir istorijų. Vienas nuostabiausių Senojo Testamento pasakojimų yra Izraelio tautos išvedimas iš Egipto nelaisvės. Į šį likiminį Izraelio tautos įvykį galima žvelgti ne tik tiesiogiai, bet ir simboliškai: Izraelio tauta – tai visa žmonija, o Egipto žemė – nuodėmės gniaužtai. Žmonija gyvena prispausta ir pasmerkta mirčiai. Izraelio tauta, su kuria Sinajaus kalne Dievas sudarė sandorą, buvo ypatingas Dievo gailestingumo objektas, nes „Aš mylėjau tave amžina meile, todėl aš pasigailėdamas pritraukiau tave prie savęs“ (Jer 31, 3). Izraelio žmonėms nusigręžus nuo Dievo bei garbinant aukso veršį, Dievas paklausė Mozės užtarimo ir sutiko žygiuoti su šia tauta, tuo parodydamas savo didžiulę meilę jai (plg. Iš 32). Nepaisant neištikimybės Dievas yra lydintis gerumu net iki tūkstantosios kartos. Pats Dievas Izraelio tautai apsiereiškė esąs „gailestingas ir maloningas Dievas“ (Iš 34, 6). Šie du žodžiai išreiškia Dievo vardo turtingumą. Visuose savo darbuose Jis parodo savąjį palankumą, gerumą, malonę, meilę²². Išėjimo iš Egipto įvykis apreiškė Dievo istorinį užmojį atpirti ir atleisti. Dievas pažvelgė į Izraelį, o per jį ir į visą žmoniją, su iššūkiu tikėti vienintelį Dievą ir dalyvauti Jo istoriniame išganyme²³.

Dievas matydamas savo tautos kančią ateina žmonių, savo kūrinių, vaduoti: „Aš mačiau savo tautos kančią Egipte, girdėjau jų skundo šauksmus prieš savo engėjus. Iš tikrųjų aš gerai žinau, ką jie kenčia, nužengiau išgelbėti iš egiptiečių rankų <...>“ (Iš 3,7-8). Visos tautos ir pavienių žmonių joje įvairiopo įsitikinimo Dievo gailestingumu, šimtmečiais ryškaus Senajame Testamente, versmės glūdi pirminėje išrinktosios tautos patirtyje, gautoje išvedant ją iš Egipto: Dievas išvydo savo tautos nedalią nelaisvėje, išgirdo jos šauksmą, pažino jos vargus ir nusprendė ją išvaduoti. Tame išvadavimo akte pranašas įžvelgė Dievo meilę ir užuojautą (plg. Iz 63,9). Visos tautos ir kiekvieno jos nario didžioji atrama – Dievo gailestingumas, kurio galima šauktis bet kokioje bėdoje. „Dievas apreiškė savo gailestingumą darbais ir žodžiais jau nuo pat išrinktosios tautos egzistavimo pradžios, ir toji tauta savo istorijos būvyje kliošė Dievo gailestingumu tiek paliesta nelaimių, tiek supratusi savo kaltę²⁴“.

²¹ *Rupnik, M.I.* Ir puolė jam ant kaklo. „Lectio divina“ apie gailestingojo tėvo palyginimą. P. 28.

²² Katalikų Bažnyčios Katekizmas (KBK). Kaunas: Tarpdiecezinė katechetikos komisijos leidykla. 1996. 214.

²³ *Rubšys, A.* Raktas į Senąjį testamentą 1. Vilnius: Katalikų pasaulis. 1995. P. 120.

²⁴ *Jonas Paulius II.* Dives in misericordia. 4.

Dievas yra tos tautos Tėvas. Jis niekam nenori mirties ir Jam visai nesvarbu, kad galbūt jis yra nepaklusnus. Dievas parodė savo gailestingumą visai išrinktajai tautai, išvaduodamas ją iš Egipto vergijos ir globodamas ją kelionėje į pažado žemę. Jis pagailėjo net ir tų, kurie pasidirbė sau iš aukso veršį bei jį garbino vietoj Dievo (Iš 32, 6). Mozė ne kartą maldavo Dievą gailestingumo išrinktajai tautai, kad Dievas pasigailėtų dėl šios tautos nuodėmių (Sk 14,19). Izraelio tauta, su kuria Sinajaus kalne Dievas buvo sudaręs sandorą, buvo ypatingas Dievo gailestingumo objektas, nes, kaip yra kalbama pranašo Jeremijo knygoje: „Amžina meile aš pamilau tave, todėl nesiliauju tau reikštis ištikima meile“ (Jer 31,3). Dievas yra visos tautos Tėvas, kuris myli kiekvieną savo vaiką. Jis nenori ir nelinki niekam mirties, netgi nusidėjėliui ar nepaklusniai tautai, nes Jam visi rūpi ir yra reikalingi. Jis trokšta, kad nusidėjėlis pasitaisytų ir Jis visad yra pasirengęs atleisti tam, kuris atgailoja ir prašo atleidimo, kadangi Jis myli viską kas tik egzistuoja. Ir Izraelio tautos jis pasigailėjo, jos nenubaudė mirtimi (Plg. Iš 32, 33). Dievas, kaip viso ko Kūrėjas, su savo kūriniais susijęs labai didele meile. Meilei priklauso tai, kad ji negali nekęsti ar linkėti bloga tam, kuriam kažkada yra atsidavusi. Išminties knygoje sakoma, kad Dievas nesišlykšti nieko, ką yra sukūręs (Išm 11, 24).

Per visą savo istoriją Izraelis galėjo suprasti, kad vienintelė dingstis, dėl ko Dievas jam apsireiškė ir išsirinko iš kitų tautų, kad Jam priklausytų, buvo nesavanaudiška Dievo meilė. Per įvairius pranašus jis galėjo sužinoti, kad Dievas iš meilės nuolat gelbsti ir atleidžia šios tautos neištikimybę bei nuodėmes²⁵. Dievui nėra svetima žmogaus kančia ar priespauda. Dalindamasis jais su žmogumi, Dievas įgyvendina istorijoje savo užmojų. Dievas savo rūpestį žmogumi apreiškia per įvairius istorinius įvykius²⁶.

Pasakojime apie Izraelio tautos išvedimą iš Egipto kulminacija pasiekama Jahvės šlovės giesmėje Mirjamos žodžiais: „Giedokite Viešpačiui, nes jis šlovingai nugalėjo – nugramzdino į jūrą žirgą ir vežėją“ (Iš 15,21). Izraelis patyrė Raudonosios jūros perėjimą kaip stebuklą, įvykį, žerintį užmoju ir Dievo veikla, kuris atperka savo tautą iš vergijos²⁷.

1.2.3 Dievo Gailestingumas pranašų raštuose

Pranašai byloja apie Gailestingumą, apeliuoja į jį dėl žmonių nuodėmių, ne kartą motyvuoja Dievo meilės vaizdais. Dievas myli Izraelį išskirtine meile, panašia į sutuoktinių meilę, ir todėl atleidžia jam kaltes, netgi neištikimybę bei išdavystes. Pamatęs gailestį, tikrą atsivertimą, Dievas grąžina savo tautai malonę. „Pranašų kalboje gailestingumas reiškia ypatingą meilės galią,

²⁵ KBK. 218.

²⁶ Rubšys, A. Raktas į Senąjį testamentą 1. P. 131.

²⁷ Ten pat. P. 178.

kuri stipresnė už išrinktosios tautos nuodėmės bei neištikimybę²⁸. Visi pranašai pranašavo apie gresiančią bausmę, kad tik žmonėse sužadintų atgailą ir gailėjimąsi dėl savo nuodėmių ir taip Dievas galėtų parodyti jiems savo gailestingumą atleisdamas kaltes už nusižengimus.

1.2.3.1 Izaijas

Pranašas Izaijas teigia, kad Dievo švelnumas ir meilė savo vaikams, rūpinimasis jais pranoksta netgi žmogišką motinos meilę: „Ar gali moteris užmiršti savo mažylį, būti nešvelni savo iščių sūnui? Netgi jeigu ji ir užmirštų, aš tavęs niekad neužmiršiu“ (Iz 49,15). Pranašas kviečia savo klausytojus dalytis su neturinčiais tuo, ką tu turi: ar tai būtų maistas, ar rūbas, ar tai ko tavo artimui ar kaimynui labiausiai yra tuo metu reikalinga. Tada tave lydės Viešpaties šlovė iš paskos (Plg. Iz 58, 7–8). Pranašas Izaijas taip pat pasisako prieš tuos, kurie murma prieš Dievą. Jis sako, kad visi murmantieji gaus pamoką: „Tuomet klaidžiojantiems dvasia grįš išmanymas, murmantieji leisis pamokomi“ (Iz 29, 24). Šis murmėjimas yra ne kas kita, kaip tam tikros rūšies kaltinimas Kristui²⁹.

1.2.3.2 Ezechielis

Pranašas Ezechielis apie Dievo Gailestingumą kalba kaip apie neatšaukiamą Dievo meilę. Dievas ištikimai laikosi savo pažado, ištikimai myli žmogų. Meilė didesnė už nuodėmę, silpnumą, neištikimybę. Meilės skatinamas Dievas visada pasirengęs atleisti išrinktajai tautai, dažnai nuo Jo atsitolinančiai. Nepaisydamas tautos neištikimybės ir atsimetimo, Dievas ištikimai laikosi savo pažado. Štai kaip pranašo Ezechielio lūpomis Viešpats kalba apie savo Gailestingumą: „Tačiau manoji akis buvo jiems gailestinga, jų nesunaikinau, – galo jiems dykumoje nepadariau“ (Ez 20, 17). Šis pranašas bando atsakyti žmonėms į vieną jiems rūpimą klausimą: Ar Dievas yra teisingas? Atsakydamas į šį klausimą, pranašas atgręžia Dievo teisumo klausimą į pačius žmones, jiems primindamas, kad nėra nei vieno iš jų be kaltės. Užuoat aiškinęs žmonėms iš kur atsiranda kančia, Ezechielis skelbė, kad kančia yra didelė proga sugrįžti prie Dievo. Šis atsakymas daug kam atrodė nepakankamas. Juk ne visuomet blogi žmonės kenčia, o geriejiems - ne visada sekasi gerai gyventi. Bet pranašas Ezechielis čia nori pamokyti Sendoros bendriją, kad ji išgirstų Dievo šaukimą, kviečiantį į atgailą – grįžimą sudėtingame istorijos lūžyje. Jis kviečia žmones grįžti ir atsiduoti Dievo gailestingumui³⁰.

²⁸ Jonas Paulius II. Dives in misericordia. 1980. 4.

²⁹ Rupnik, M.I. Ir puolė jam ant kaklo. „Lectio divina“ apie gailestingojo tėvo palyginimą. P. 16.

³⁰ Rubšys, A. Raktas į Senąjį testamentą 2. Vilnius: Katalikų pasaulis. 1996. P. 469-470.

1.2.3.3 Ozėjas

Pranašo Ozėjo lūpomis Dievas prisipažįsta, kad nenori pasielgti taip, kaip galbūt reikalautų jo tautos neištikimybė: „Efraimai, kaip galiu tave atmesti? Izraeli, kaip galiu tave apleisti? Negi galiu padaryti tave kaip Adomą ar pasielgti su tavimi kaip su Zebojimais? Mano širdis neleidžia man to padaryti! Mano gailestingumas tau yra per stiprus!“ (Oz 11,8). Senajame Testamente, kur daugumai galbūt Dievas atrodo rūstokas ir griežtokas, prasiveržia jo švelnumas, kuris yra prilyginamas motinos meilei savo vaikui ar vyro meilei savo žmonai. Pranašas Ozėjas Dievą pristato kaip motiną, kuri švelniai rūpinasi savo sūnumi: „Kai Izraelis buvo vaikas, aš jį pamilau ir pašaukiau savo sūnų<...>. Aš pats mokiau Efraimą vaikščioti, savo rankose juos nešiojau, tačiau jie nepripažino, kad aš jais rūpinausi. Siejau juos su savimi pajautų saitais, meilės ryšiais. buvau jiems kaip tie, kurie glaudžia kūdikius prie skruosto. Nusileidau ligi jų, kad juos pamaitinčiau“ (Oz 11,1.3-4).

Pranašo Ozėjo lūpomis Dievas taip pat prabyla kaip švelnumą savo mylimai moteriai rodantis vyras: „Todėl aš dabar viliosiu ją, išvesiu ją į dykumą ir prašnekinsiu jos širdį“ (Oz 2,16). Vyras negali moters priversti jo mylėti. Prievarta galima pasiekti nebent tik paklusnumą, kuris būtų paremtas didele baime, tačiau tas, kuris nori būti mylimas, stengiasi mylimą žmogų palenkti prie savęs švelnumu. Lygiai taip pat su mumis elgiasi ir Dievas. Jis švelniai ir atsargiai kalbina kiekvieną iš mūsų, kad laimėtų mūsų širdį.

Bet Dievas per pranašą Ozėją kalba ir apie sunaikinimą: „Sunaikinsiu tave, Izraeli! Kas tau gali padėti?“ (Oz 13,9). Nors žmonės ir patirdavo vienas ar kitas bausmes, bet Dievo bausmės tikslas nėra ką nors sunaikinti, bet atstatyti sugriautą ryšį tarp Jo ir žmogaus. Bausmę Jis naudoja kaip efektyviausią būdą sugražinti tautą prie Sandoros įsipareigojimų³¹. „Dievo teismas, pyktis siekia išganymo – atpirkimo“³². Jis niekada nesiekia sunaikinimo, bet nori kiekvieno žmogaus pagydymo. Dievo pyktis nesiekia sunaikinti ar atkeršyti, bet jis švyti šventu gerumu, siekiančiu išlaisvinti žmones iš jų pančių. „Net bausmėje – istorinėje katastrofoje - Dievas nepalieka savo tautos. Jo šventa meilė lydi juos ir istorinės katastrofos teisme“³³. Jahvės paskutinis žodis negali būti bausmė. Yra visiškai neįmanoma, jog Dievas produkuotų baimę ar terorą, o bausmę naudotų kaip priemonę galutinai sunaikinti net ir tada, kai jo tauta šaukiasi, nes Dievo meilė nukreipta į žmogų, dėl jo paties³⁴. Dievas nėra abejingas savo tautai. Jo meilė yra aistringa. Kai yra kalbama

³¹ Plg. West, J. K.. Introduction to the Old Testament. New York 1981. P. 313.

³² A. Rubšys. Raktas į Senąjį Testamentą 2. P. 254.

³³ A. Rubšys. Raktas į Senąjį Testamentą 2. P. 256.

³⁴ Plg. Brown, R. E., Fitzmyer, J. A., Murphy, R. A. The new Jerome Biblical Comentary. Great Britain. 1992. P. 226.

apie rūstybę, tai čia tik išvirkščioji jo aistringos meilės pusė, jo rūpesčio išraiška. Ne Jam yra reikalinga tauta, bet tautai reikalingas Jis³⁵.

1.2.4 Dievo Gailestingumas psalmėse

Psalmistai teisingumą laikė išgelbėjimu, kurį teikia Dievas ir jo gailestingumas: „Viešpats paskelbė savo išganyką, tautoms parodė savo teisumą“ (Ps 98,2). Gailestingumas skiriasi nuo teisingumo, bet jam neprieštaruoja, jei mes pripažįstame, kad žmogaus istorijoje esti Dievas, kuris jau kaip Kūrėjas su savo kūriniais yra susijęs ypatinga meile. „Tikrasis gailestingumas: jis niekad negali gyvuoti be tiesos“³⁶. Psalmininkas, kalbėdamas apie Dievo gailestingumą, neapsiriboja vien tik žodžiu „gailestingumas“. Jis taip pat vartoja daug sinonimų šiai žodžio prasmei išreikšti. Gailestingumas skiriasi nuo teisingumo, bet jam neprieštaruoja, nes kiekvieno žmogaus gyvenime bei jo istorijoje veikia Dievas.

Psalmininkas nepaliauja šlovinęs didžiulio Viešpaties Gailestingumo: „Atlaidus ir gailestingas yra Viešpats, lėtas pykti ir pilnas gerumo. Geras Viešpats ir gailestingas visiems savo kūriniais“ (Ps 145, 9). Visoje psalmėje, prisimenant gailestingą Dievo gerumą, atpasakojamas Dievo kūrimas, išrinkimas ir globa: „Dėkokite Viešpačiui, nes jis yra geras, nes jo ištikima meilė amžina“ (Ps 136). Viešpaties Gailestingumas pasirodo konkrečiais Viešpaties gailestingumo, gydymo ir pagalbos veiksmiais. „Jis tas, kuris atleidžia visas tavo nuodėmes, ir išgydo visas tavo ligas, jis tas, kuris atperka tavo gyvastį iš Duobės ir apsupa tave meile ir gailestingumu“ (Ps 103, 3) Nė viena Dievo asmeninė savybė žmogui niekada nebuvo tokia svarbi kaip Jo gailestingumas: Viešpats yra gailestingas ir mylintis, lėtas supykti ir kupinas ištikimos meilės (Ps 103, 8). Jo gailestingumas yra daug didesnis už Jo teisingumą, todėl kiekvienas atgailaujantis gali tikėtis Dievo Gailestingumo. Jis žino, kad žmogus yra silpnas, todėl pirmas priartėja prie žmogaus norėdamas jam pagelbėti: „jū labai atsimindavo savo sandorą ir pasigailėdavo iš savo gerumo (Ps 106, 45)“.

1.3 Dievo Gailestingumo apsireiškimas Naujajame Testamente

Senajame Testamente Dievo Gailestingumas buvo skelbiamas nedrąsiai, neaiškiai, lyg dar nebuvo atėjusi paties tikrojo gailestingumo valanda. Naujajame Testamente per visas keturias kanonines Evangelijas, Apaštalų darbus bei laiškus aidi Jėzaus garsiajame Kalno pamoksle ištarti žodžiai: „Palaiminti gailestingieji“ (Mt 5,7). Čia pasirodo beribis Dievo Gailestingumas, kurio

³⁵ Schonborn, Chr. Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. P. 27.

³⁶ Ten pat. P. 27.

žmogaus protas nepajėgia pilnai suprasti, o valia apstulbsta prieš šiuos Dievo Gailestingumo stebuklus. „Kristus Senojo Testamento Dievo gailestingumo tradicijai suteikė galutinę reikšmę. Ne tik apie jį kalba ir palyginimais bei pavyzdžiais aiškina, bet pirmiausia jį savyje įkūnija ir įasmenina. Juk ir jis pats yra gailestingumas! Kas jame gailestingumą mato ir jį randa, tam ypatingu būdu Dievas tampa „regimas“ kaip Tėvas, „apstus gailestingumo“. Jonas Paulius II apie Gailestingumą teigė, kad Dievo Gailestingumas pagrindinė tema Jėzaus Mesijinėje žinioje³⁷. Dievas Jėzuje Kristuje apreiškė savo gailestingumą nusidėjėliams. Nuodėmė yra Dievo įžeidimas: „Tau nusidėjau – tik tai Tau – ir padariau, kas pikta Tavo akyse“(Ps 51,6). Nuodėmė sukykla prieš Dievo meilę mums ir nukreipia nuo Jo mūsų širdis³⁸.

Evangelijoje pagal Luką yra nauja tai, ko nebuvo Senajame Testamente. Čia nusidėjėliai rinkosi apie Jėzų, Jo mokymas jų neatstūmė. Jis neapgaujinėjo, nedarė iš nuodėmės gėrio, bet suteikė paguodą nusidėjėliui³⁹. Naujajame Testamente tiesiogiai rašoma apie Jėzų Kristų ir jo misiją bei, kad žmogaus dvasinis skurdas sumažintas Kristaus aukos mirtimi, kuria mes esame sutaisyti su Dievu ir Kristaus malone. Didžiausias Dievo Gailestingumo įrodymas įvyko įsikūnijimu ir atpirkimu pagonių ir išrinktosios tautos, Izraelio, pašaukimu į tikėjimą. Dar Jėzui nepradėjus savo veiklos, evangelistas Lukas jau atkreipia dėmesį į nuostabųjį Dievo gailestingumą. Luko evangelijoje, Dievas per Kristų ieško net tų, kuriuos žmonės atstumia. Jis priima visus, ypač tuos, kurie žino savo menkumą, jaučiasi esą bėdoje ir dvasiniame skurde⁴⁰.

Naujajame Testamente tiesiogiai apie Dievo Gailestingumą kalbama mažiau nei Senajame Testamente, nes čia pasakojama apie didžiausią Jo gailestingumo apsiareiškimą - Dievo tapimą žmogumi. Kristus - tikras Dievas ir tikras Žmogus – gailisi ir užjaučia vargstančius ir kenčiančius: „ateikite pas mane visi, kurie alkstate ir esate prislėgti, aš jus atgaivinsiu“ (Mt 11, 28); „matydamas minias, jis gailėjosi žmonių, nes jie buvo suvargę ir apleisti lyg avys be piemens“ (Mt 9, 36). „Kai išlipo į krantą ir pamatė daugybę žmonių, Jėzui pagailo jų, ir jis išgydė jų ligonius“ (Mt 14,14). „Jono mokiniams Jis paliepė: Keliaukite ir apsaikykite Jonui, ką esate matę ir girdėję: aklieji praregi, raišieji vaikščioja, raupsuotieji apvalomi, kurtieji girdi, mirusieji prikeliami, vargdieniams skelbiama geroji naujiena“ (Lk 7, 22).

³⁷ Jonas Paulius II. *Dives in misericordia*. 2.

³⁸ Plg. KBK 2840.

³⁹ Montefiore, C. G. *The Synoptic Gospel*, volume II. New York: KTAV Publishing House. 1968. P. 115.

⁴⁰ Rubšys, A. *Raktas į Naująjį Testamentą* 2. P. 329.

1.3.1 Jėzus – Įsikūnijęs Dievo Gailestingumas

Labiausiai Dievo gailestingumo veiklumas ir iniciatyva išgelbėti žmogų pasirodo Jėzaus Kristaus asmenyje. Dievo Sūnaus įsikūnijimas liudija, kad Viešpats neištvėria danguje, savajame soste, ir nusileidžia į žemę. Jis ateina ieškoti paklydusio žmogaus, ateina pats jį parsivesti. Viena iš žymiausių Kristaus savybių gyvenant žemėje buvo jo užuojautos jausmas, jo pasigailėjimas žmonių, esančių skurde ar nelaimėje, nes jis buvo ne tik Dievas, bet ir žmogus.

„Meilės ir gailestingumo apsireiškimas žmonijos istorijoje turi vieną pavidalą ir vieną vardą: jis vadinasi Jėzus Kristus“⁴¹. Iš Kristaus apreiškimo Dievą pažįstame kaip mylintį žmones. Jo neregimosios ypatybės ypatingu būdu tampa regimos Kristuje ir per Jį Dievas mums ypatingai nušvinta savo gailestingumu. Kristus ne tik kalba apie jį palyginimais ar pavyzdžiais, bet pirmiausia jis savyje įkūnija ir įsamenina. Juk ir jis pats yra gailestingumas⁴². Jėzus skelbdamas, jog Dievas yra arti žmonių, gailestingumą padaro viena iš pagrindinių mokymo temų. Palyginimais jis išryškina dalyko esmę. Palyginimais apie sūnų palaidūną, gailestingąjį samarietį, beširdį tarną, paklydusią avį, drachmos ieškančią moterį Jėzus priartina žmonėms ir tobuliausiai parodo Tėvą, kuris yra pilnas gailestingumo. Kristus, apreikšdamas Dievo meilę ir Gailestingumą, to paties reikalavo ir iš žmonių, kad jie savo gyvenime vadovautųsi meile ir gailestingumu. Čia kalbama apie svarbiausią sąlygą, kad Dievas galėtų savo gailestingumu apsireikšti žmogui: „Palaiminti gailestingieji, jie susilauks gailestingumo“ (Mt 5,7).

Gražiausias palyginimas – paklydusios avelės ir jos ant pečių parsinešti išeinančio piemens pasakojimas, užrašytas evangelisto Luko Evangelijos 15 skyriaus pradžioje. Kaip piemu nenori prarasti paklydusios avies ir palieka visas kitas vien tikėdamasis, kad ji sugrįš pati, taip tuo labiau Dievas neištvėria vien laukdamas – išsiveržia pats iš savęs, godžiai nesilaikydamas savo dievystės nusižemina ir pats tampa žmogumi, kad susitiktų su žmogumi jo nuodėmėje bei parodytų jam savo gailestingumą, kaip rašo tautų apaštalas Paulius laiške Filipiečiams (Fil 2, 5-7). Ir kiekvieno iš mūsų, kiekvieno nusidėjusio ir pasiklydusio gyvenime žmogaus Dievas nepaliauja kvietęs į atsivertimą, nepaliauja veikęs, nepaliauja ieškojęs. Dievas niekada nesitaikydavo ir nesusitaiko su žmogaus pasitraukimu, su jo klaidingais pasirinkimais. Jis niekada nesutiks prarasti žmogaus bei kovoja iki galo, kad tik jį išsaugotų, susigrąžintų žmogaus širdį. „Savo gyvenimo būdu ir darbais Jėzus apreikškė, kaip pasaulyje, kuriame gyvename, reiškiasi Dievo meilė. Veikli meilė, kuri ieško žmogaus ir aprėpia visą jo žmogiškumą. Toji meilė labiausiai pasireiškia ten, kur susiduriama su kančia, skriauda, vargu – su visa istorine žmogaus būseną, kuriai būdingas žmogaus ribotumas bei

⁴¹ Jonas Paulius II. *Redemptor hominis*. 1979. 14.

⁴² Jonas Paulius II. *Dives in misericordia*. 6.

tiek fizinis, tiek moralinis trapumas. Taigi, Dievo meilės reiškimosi būdas ir jo sfera Biblijos kalba vadinasi „gailestingumas“⁴³.

Jėzus yra įsikūnijęs Tėvo Gailestingumas. Labiausiai ir gražiausiai tai atsispindi Luko Evangelijoje palyginime apie sūnų palaidūną ir gailestingąjį tėvą, kuriuo Jėzus parodo Tėvo paveikslą (Plg. Lk 15). Nors tradiciškai visa Luko evangelija yra vadinama „gailestingumo evangelija“, bet šis skyrius yra gailestingumo pasakojimo širdis. Kontekstas kalba apie tikrojo Dievo pažinimo paveikslo pažinimą⁴⁴. Šiame palyginime ir pasirodo tėvo švelnumas ir jautrumas. Jaunėlis sūnus pasiėmęs iš tėvo savo palikimo dalį išvyksta į svetimą šalį ir ten palaidai gyvendamas viską išėikvoja. Pasakymas „palaidai gyvendamas“ – ką tai reiškia? „Biblijoje šis žodis, išvertus iš graikų kalbos, įvardija sugedusią, kažkuo iškrypusią elgseną. Pasileidusiu laikomas ir ištvirkėlis, leidžiantis sau gyventi prieš kūrinijai įprastą tėkmę. Tad tampa dar aiškiau, kad atsitolinimas nuo tėvo, savęs teigimas daiktų pasaulyje žmogui yra išėjimas anapus pačios kūrinijos tiesos. Žmogus sugriauna save daiktų, kuriems tarnauja, pasaulyje, manydamas kad daiktai tarnauja jam“⁴⁵. Ir kai visko neteko, sūnus sumanė grįžti pas tėvą prašyti atleidimo. Jaunuolis tikėjosi, kad tėvas jam atleis, nes kitaip nebūtų drįsęs grįžti. Tėvas, pamatęs pargrįžtantį sūnų, galėjo jo nepriimti, jį išbarti, bet elgiasi priešingai: puola ant kaklo, jį apkabina ir pabučiuoja. Tėvas yra švelnus ir gailestingas savo vaikui. Sūnus priima tėvo meilę, bet tai nebuvo spontaniškas veiksmas. Šiam įvykiui didelį poveikį turi perversmas asmeniniame gyvenime bei aiškumas, kad pas tėvą gyvenimas yra geresnis nei su kiaulėmis (Plg. Lk 15,16). Nuodėmė aptemdo Dievo atvaizdą žmoguje, todėl žmogus ima įsivaizduoti Dievą, pavydų savęs ir to, kas Jam priklauso. Dievas jam tampa savęs realizavimosi kliūtimi. Taip žmogus atsiduria toli nuo Dievo – vis nuo jo bėgantis, izoliuotas ir atsigręžęs tik į save patį. Pasitikėjimas Dievu jam atrodo kaip silpnumo požymis, ne lyg anomalus prieštaravimo instinktas, jeigu Dievas nėra jam geranoriškas⁴⁶. Bet Dievo meilė yra skirta visiems žmonėms, bet ne visi ją pasinaudoja ir priima. Dėl savęs nuvertinimo ar pervertinimo žmogus nesutinka su Dievu Jo meilėje. Vienu atveju, gali būti, jis jaučiasi nevertas tos malonės, kitu – kad Dievo meilė yra lyg varžtai, laisvės praradimas. Šio sūnaus atgaila už gyvenime padarytas nuodėmes yra labai paviršutiniška ir savanaudiška – jis grįžta, nes nenori badauti. „Paveldas, kurį sūnus gavo iš tėvo, pakankamai aprūpino jį materialinėmis gėrybėmis; betgi svarbiau už tas gėrybes buvo sūnaus orumas tėvo namuose“⁴⁷. Atgaila, kaip apsivalymas ir ryžtas eiti nauju keliu, yra svarbus grįžimo pas Tėvą momentas. Atgailaujantis žmogus jau mato prasmę, nuo kurios jis yra nutolęs bei ryžtasi keliauti vėl link jos. Tam, kad tau atleistų, turi pirma pripažinti

⁴³ *Jonas Paulius II. Dives in misericordia. 3.*

⁴⁴ *Rupnik, M.I.* Ir puolė jam ant kaklo. „Lectio divina“ apie gailestingojo tėvo palyginimą. P. 11.

⁴⁵ *Ten pat. 24.*

⁴⁶ *Ten pat. P. 12.*

⁴⁷ *Jonas Paulius II. Dives in misericordia. 5.*

kad esi nusidėjėlis ir atleidimo prisiėmimas yra atviras visiems, kurie prisimena, kad jo reikia. Sūnaus palaidūno istorijoje, sūnus grįžta pas savo tėvą tik dėl to, kad jis kenčia alkį bei badą. Nežinia, kaip jis būtų pasielgęs, jei svetimoje šalyje viskas būtų klojęsi puikiai. Iš šio epizodo galima spręsti, kad atgaila yra tik paviršutiniška, iš išskaičiavimų. Bet gailestingasis tėvas, vis dėlto „prisikabina“ prie šios sūnaus atgailos ir jam atleidžia. Tėvas jam suteikia garbę, dar kartą gyventi gyvenimą. Dievas, kaip ir gailestingasis tėvas, nuolat atidžiai stebi, tyrinėja bei ieško kiekviename iš mūsų, prie ko galėtų „prikibti“, kad tik mūsų pasigailėtų, mums suteiktų atleidimą. Mes gal dažnai tik iš dalies ar kaip nors netobulai, savanaudiškai norime Jo atsiprašyti, bet Jis, pamatęs bent mažiausią mūsų atgailos ženklą, visada skuba mums atsakyti – aš tau atleidžiu! Jaunesnysis sūnus turi tapti sūnumi palaidūnu, turi viską iššvaistyti ir galiausiai pasimesti tikrovėje, kad pripažintų, jog tėvas nėra koks valdovas, bet tikras tėvas. Čia nenorima tvirtinti, kad būtent išsigelbėjimo kelias būtinai turi „pasiekti dugną“. Norima pasakyti, jog kiekvieno žmogaus brendimas yra didelis slėpinys⁴⁸.

Gailestingumas, kaip begalinio Dievo tobulumas, pats savyje yra begalinis. Toks begalinis ir neišsemiamas yra Tėvo pasirengimas priimti kiekvieną sūnų palaidūną, kuris grįžta į Tėvo namus. Nesibaigiantis yra pasirengimas ir atleidimo galia, tekanti iš neapsakomos Sūnaus kainos. Iš žmogaus pusės ją apriboti gali tik geros valios stoka, nenoras atsiversti bei atgailoti. Taip pat atkaklus užsispyrimas ir prieštaravimas malonei ir tiesai. Popiežius šv. Jonas Paulius II savo apaštališkame paraginime Apie susitaikinimą ir atgailą teigia, kad: „Žmogus – kiekvienas žmogus – yra šis sūnus palaidūnas: viliojamas pagundos atsiskirti nuo tėvo ir gyventi atskirai; šiai pagundai pasidavęs; nusivylęs tuštuma, kuri jį buvo užbūrusi it mirazas; vienišas, netekęs garbės, išnaudojamas, kai mėgina susikurti pasaulį visiškai sau; net didžiausiame varge kankinamas troškimo grįžti į bendrystę su Tėvu. Dievas, kaip tėvas palyginime, laukia grįžtančio sūnaus, apkabina jį grįžusį ir liepia dengti stalą sugrįžtusių puotai, kuria švenčiamas susitaikinimas. Didžiausią įspūdį šiame palyginime daro tai, kaip šventiškai ir šiltai tėvas sutinka grįžtantį sūnų: tai Dievo, pasirengusio visada atleisti, gailestingumo ženklas. Pasakykime iškart: susitaikinimas pirmiausia yra dangiškojo Tėvo dovana“⁴⁹. Santykiai iš tikrųjų yra didžiausia kančių ir didžiausios laimės sritis, mirties ir prisikėlimo vieta, savo asmens tapatybės raiškos vieta, kurioje tampame tuo, kuo galų gale būsime.

Ne kas kitas, bet Dievas mato kiekvieną sielą kaip ypatingą, ir Jis palieka viską, kad tik ją surastų. Štai ką Viešpats kalbėjo Faustina: „Esu triskart šventas ir bjauriuosi mažiausia nuodėme.

⁴⁸ *Rupnik, M.I.* Ir puolė jam ant kaklo. „Lectio divina“ apie gailestingojo tėvo palyginimą. P. 30.

⁴⁹ *Jonas Paulius II.* Posinodinis apaštališkasis paraginimas. Reconciliatio et paenitentia. Dėl susitaikinimo ir atgailos Bažnyčios misijoje šiandien. 1984. 5.

Negaliu mylėti sielos, kurią suteršia nuodėmės dėmė, bet kai gailisi, mano dosnumas jai yra beribis. Mano gailestingumas ją apgaubia ir išteisina. Savo gailestingumu vejuosi nusidėjėlius visuose jų keliuose ir džiaugiasi mano širdis, kai jie grįžta pas mane. Pamištu sielvartus, kuriais girdė mano širdį, ir džiaugiuosi jų sugrįžimu. Pasakyk nusidėjėliams, kad nė vienas jų neišvengs mano rankos. Jei bėga nuo gailestingos mano širdies, pateks į teisingas mano rankas. Pasakyk nusidėjėliams, kad visada jų laikiu, įsiklausau į jų širdies ritmą, kada ji plaks man. Parašyk, kad prabyliu į juos per sąžinės priekaištus, per nesėkmes ir kentėjimus, per audras ir žaibus, kalbu Bažnyčios balsu, o jei padarys visas mano malonias bergždžias, užsirūstinu ant jų, palikdamas juos vienus, ir duodu jiems, ko trokšta⁵⁰.

1.3.2 Jėzaus kalbos

Skelbdamas, jog arti prie žmonių yra Dievas, meilės ir gailestingumo Tėvas, Jėzus gailestingumą padaro viena iš pagrindinių mokymo temų. Kaip visur, taip ir čia, pirmiausia moko „palyginimais“, nes jie geriausiai išryškina dalyko esmę. Kristus, apreikšdamas Dievo meilę bei gailestingumą, to paties reikalavo iš žmonių: kad ir jie savo gyvenime vadovautųsi meile bei gailestingumu: „Palaiminti gailestingieji: jie susilauks gailestingumo“ (Mt 5,7), - kalbėjo Jėzus savo Kalno pamoksle minioms. Pats pasidaręs žmonėms gailestingos meilės pavyzdžiu, Kristus labiau veiksmais nei žodžiais ragina į gailestingumą. Viešpats žada didelį gailestingumą tiems, kurie daro gera ar skolina vieną ar kitą daiktą nieko nesitikėdami. Už tai mums yra pažadėta Aukščiausiojo įsūnystė (Plg. Lk 6,35). Tai pats didžiausias užmokestis, kurio mes galime tikėtis. Už tai, kad artimui buvai gailestingas, tu tapti Dievo vaiku.

1.3.3 Jėzaus darbai

„Jėzaus gailestingumas kiekvienam vargą kenčiančiam žmogui pačiame žmoguje turi pagrindą – natūralų, emocinį, spontanišką“⁵¹. Jėzus savo gailestingumu atveria paprastą, elementarią užuojautą kitų kančioms. Naujajame Testamente mes galime rasti nemažai vietų, kur Jėzus prisiliečia prie silpniausių žmonių: našlių, ligonių. Jis nepraeina pro šalį, nenusuka akių, bet prisileidžia kančią prie savęs. Toks Jėzaus elgesys ir prieš du tūkstančius metų, ir šiais laikais yra mažai kam suprantamas ir priimtinas. Dauguma žmonių paliktų tuos silpnuosius likimo valiai,

⁵⁰ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. Vilnius: Dialogo kultūros institutas. 2005. Dien. 1728.

⁵¹ Schonborn, Chr. Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. P. 42.

mažai kas jais taip rūpintųsi. Bet „Jėzaus gailestingumas pranoksta žmogaus jėgas“⁵². Štai kaip yra pasakęs filosofas Friedrich Nietzsche: „Silpnieji ir nenusisėkėliai turi pragaišti: tai pirmasis mūsų žmogaus meilės teiginys. Ir privalu jiems čia dar pagelbėti. Kas kenksmingiau už kokią ydą? Veikli užuojauta visiems nenusisėkėjams ir silpnuoliams – krikščionybė“⁵³. Ši frazė yra itin griežta ir grubi, bet daugelis žmonių mąsto kaip ir jis. Tačiau Jėzus mums rodo pavyzdį, kokie mes turime būti - gailestingi. Friedrich Nietzsche krikščionybę vadina užuojautos religija⁵⁴. „Esama žmogaus prigimtyje įdiegtos pamatinės gailestingumo atmainos, kuri kaip itin žmogiškas dalykas regima ir Jėzaus gailestyje. Jausti užuojautą, susidūrus su kenčiančiais, nėra vien krikščionybės nulemta elgsena, nors krikščionybė ir daug prisidėjo ją formuodama“⁵⁵.

Nusidėjėliai nebuvo Jėzaus pasmerkimo, bet gailesčio objektas. Jis nevengė nusidėjėlių, bet jų ieškojo, nes jie visi taip pat yra Dievo vaikai. Tai buvo nauja ir tarsi religijos vystymosi ir moralės kryptis, neigiant didingumą ir kitus Jėzaus gerus darbus⁵⁶. Jėzus laukia, siekia, drąsina ir netgi paverčia mūsų kančias ir nesėkmes į žinutes nuo Jo tam, kad susigrąžintu mus, kad atgailautume ir priimtume Jo malonę. Visa tai asmeniškai, mylinti užuojauta, dėl kurios Jis taip elgiasi⁵⁷. Dievo gailestingumas iš principo reiškiasi tuo, kad jis mums dovanoja naują gyvenimą. Dieviškam atleidimui nėra ribų nei saiko. Kai kalbama apie įžeidimus, mes iš tikrųjų visada esame skolininkai. Apaštalas Paulius sako: „Niekam nebūkite ką nors skolingi, išskyrus tarpusavio meilę“ (Rom 13,8). Atleisdami mus įskaudinusiems, mes gauname Tėvo atleidimą. Kuo pilniau ir kilniau tai padarysime, tuo ir mums pilniau bus atleista. Mūsų atleidimas kitiems yra gailesčio ženklas už nuodėmes. Tėvo atleidimas įsikūnija Sūnuje ir tęsiasi Bažnyčioje Sakramentų dėka. Atleisdami mus įžeidusiems, mes jiems siūlome Jėzaus išgelbėjimą, išvadavimą ir susitaikinimą⁵⁸.

Dievas ne tik priima tuos, kurie pas jį grįžta, bet ir pats eina ieškoti to, kas buvo pražuvę. Jam visai nesvarbu, ar tai būtų žydas, atsiskyręs nuo Sandoros Tautos, ar pagonys, kurie niekada jai nepriklausė. Tai labiausiai atsispindi Luko evangelijos trijuose palyginimuose apie paklydusią avį, pamestą drachmą ar sūnų palaidūną⁵⁹.

⁵² Schonborn, Chr. Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. P. 48.

⁵³ Nietzsche, F. Antikristas. Prakeiksmas krikščionybei. <http://www.tekstai.lt/buvo/versti/nietzsch/antikris.htm> (žiūrėta: 2013 03 20).

⁵⁴ Ten pat.

⁵⁵ Schonborn, Chr. Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. 2011. P. 43.

⁵⁶ Stackpole, R. A. Divine Mercy: The Heart of the Gospel. Stockbridge, Massachusetts: John Paul II Institute of Divine Mercy. 1999. P. 30.

⁵⁷ Ten pat. 33.

⁵⁸ LaVerdiere, E SSS. When you pray: Meditation on the Lord's Prayer. Notre Dame. 1983. P. 140-141.

⁵⁹ Rubšys, A. Raktas į Naująjį Testamentą 2. P. 331.

1.3.4 Jėzaus auka

Dievo Gailestingumo viršūnė – Jėzaus Kristaus atpirkimo, kančios, mirties ir prisikėlimo slėpinys. Būtent iš meilės Tėvas, visada ištikimai laikydamasis savo pažado, siunčia į pasaulį savo Sūnų. Iš meilės Kristus aukojasi Tėvui, kad atpirktų nusidėjusią žmoniją. Iš meilės Jėzus sutinka būti ištikimas iki mirties, priešindamasis nuodėmei ir žmonių neištikimybei.

Mūsų Viešpats prašė savo mokinių imti savo kryžių ir sekti jį kasdien (Lk 9,23). Tikrajam Jėzaus Kristaus mokymui būdinga tai, kad mokinyss nėra tik „draugelis“, bet tas, kuris myli bet kokia kaina, besąlygiškai. Kuo didesnė kančia, tuo labiau siela gali apnuoginti save ir gilinti santykį su Dievu⁶⁰. Jėzus mums visiems parodė, kaip reikia mylėti žmones ir aukotis dėl jų, net už juos numirdamas ant kryžiaus lyg koks piktadarys. Kristus yra neatskiriamas nuo kryžiaus. Jame apaštalas Paulius įžvelgia centrą. Kelias, kuriuo Dievo gailestingumas pasiekia visus žmones, yra kryžius⁶¹. Pačios giliausios blogio šaknys slypi nuodėmių liūne. Mirdamas ant kryžiaus Kristus leidžia mums suprasti, kad už nuodėmę ir mirtį stipresnė yra meilė „visuomet pasirengusi pakelti ir atleisti, visada pasirengusi eiti pasitikti sūnaus palaidūno“⁶². Kryžiumi Dievas žemiausiai nusilenkia prie žmogaus, prie to, ką žmogus – sunkiausiomis ir skausmingiausiomis valandomis – vadina savo nelaiminga dalia. Kryžiumi amžinoji meilė tarytum prisiliečia prie skaudžiausių žmogaus žemiškosios egzistencijos žaizdų⁶³.

„Dievo Gailestingumo apreiškimas, kurio viršūnė – Jėzaus Kryžius ir Prisikėlimas, kasdien sudabartinamas Eucharistijoje, kuri yra Viešpaties kančios, mirties ir prisikėlimo minėjimas. Eucharistija – tai meilės dovana, kurią Kristus paliko Bažnyčiai. Jėzus išties yra tarp mūsų kaip kelionėje mus stiprinanti Gyvoji duona. Tai gyva mistinio Kūno ir Galvos bendrystė“⁶⁴.

„Didžiojo penktadienio įvykiai, o prieš tai malda Getsemanės sode, iš esmės keičia visą meilės ir gailestingumo apreiškimo mesijinėje Kristaus pasiuntinybėje eigą. Tasai, kuris „vaikščiojo, darydamas gera ir gydydamas visokias ligas bei negales“, pats tampa labiausiai vertas pasigailėjimo ir kelia užuojautą suimtas ir išjuoktas, pasmerktas ir nuplaktas, erškėčiais apvainikuotas, prikalts prie kryžiaus ir ant jo baisiose kančiose atiduodas dvasią“⁶⁵. Kaip tik jis labiausiai vertas gailestingumo ir nesulaukia jo iš žmonių, kuriems darė gera, o artimieji nepajėgia jo apginti ir išvaduoti iš persekiojų rankų. Toje paskutinėje mesijinėje kelionėje išsipildo Kristuje

⁶⁰ *Stackpole, R. A.* Jesus, Mercy incarnate: St. Faustina and Devotion to Jesus Christ. Stockbridge, Massachusetts: John Paul II Institute of Divine Mercy. 2000. P. 76.

⁶¹ *Schonborn, Chr.* Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. P. 72.

⁶² *Jonas Paulius II.* Dives in misericordia. 6.

⁶³ *Ten pat.* 8.

⁶⁴ *Bačkis, A.J.* Dievo gailestingumo slėpinys – bažnyčios turtas. // <http://www.gailestingumas.com/lt/naujienos/nid.93> (žiūrėta: 2013 04 11).

⁶⁵ *Jonas Paulius II.* Dives in misericordia. 7.

pranašų žodžiai, o pirmiausia Izaijo pranašystė apie Jahvės tarną, kurio žaizdomis esame pagydyti. Velykų slėpinys yra gailestingumo apreiškimo ir įgyvendinimo viršūnė – to gailestingumo, kuris gali žmogų vėl padaryti teisų ir atkurti tą išganingąjį teisumą, kurį Dievas nuo pradžios trokšta įdiegti žmoguje, o per žmogų pasaulyje. Įtikėti nukryžiuotąjį Sūnų – reiškia „pamatyti Tėvą“ (Jn 14,9), reiškia įtikėti, jog pasaulyje esama meilės, stipresnės už blogį, kuris gaubia žmogų, žmoniją, pasaulį. Įtikėti tokią meilę – reiškia įtikėti gailestingumą. Gailestingumas neatskiriamas meilės dėmuo, jos tarsi kitas vardas, o drauge tikriausias jos pasireiškimas bei realizacija prieš esantį pasaulyje blogį, kuris gundo ir siaučia žmogų, kuris skverbiasi į jo širdį ir gali jį „pražudyti pragare“ (Mt 10,28)⁶⁶.

Mūsų Atpirkėjas davė atleidimo pavyzdį, kai Jis nuo kryžiaus meldė savo Tėvą žmonėms atleidimo, atsilygindamas geru už blogą sakdamas: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką darą“ (Lk 23,24). Jėzus savo pavyzdžiu moko atleisti, pakeisti nuoskaudas. Jis, kaip ir Jo dangiškasis Tėvas, laukia, kad nusidėjėlis darytų atgailą ir kviečia susitaikyti. Nedraudžiama priešintis įžeidimui ar įskaudinimui, bet dieviškasis įstatymas draudžia keršyti už patirtą skriaudą⁶⁷.

Dievo teikiamas atleidimas nėra lengvai įgyjamas. Dievas, parodęs begalinę meilę, pasiūsdamas savo mylimąjį Sūnų mirti už pasaulį, kviečia kiekvieną atsigręžti ir prašyti atleidimo. Išganymo istorija yra atleidimo istorija ir niekas jos negali sustabdyti. Į visas žmogaus daromas nuodėmes, Dievas niekuomet nepalauja rodęs gailestingumą. Jis visada pirmas žengia žingsnį link žmogaus, o žmogaus atsakymas visada kyla iš nuostabios Dievo patirties. Jis pasilenkia prie mūsų vargo, jį pats prisiima, kad mes su tikrumu patirtume, jog esame labai mylimi. Krikščioniškas nuodėmės supratimas ne tik pabrėžia mūsų atsakomybę už blogį, bet veikiau kviečia nebūti blogio, nuodėmės, tamsos belaisviais. Atleidimui, susitaikinimui Kristus suteikia neribotą perspektyvą. Kad Kristaus kryžius taptų realiu susitaikymo šaltiniu, turime pradėti ne tik nuo to, kad kryžius reiškia atleidimą, bet nuo galimybės tą blogį, kurį padarė artimas, pakeisti atleidimu. Kristaus duota ramybė iš esmės yra atleidimas⁶⁸.

1.3.5 Dievo Gailestingumo samprata Pauliaus teologijoje

Dievas „nepagailėjo nė savo Sūnaus, bet Jį atidavė už mus visus“ (Rom 8,32). Kristaus auka yra paties Dievo Tėvo dovana: Tėvas atiduoda Sūnų, kad mus sutaukytų su savimi. Drauge tai yra auka tapusio Dievo Sūnaus, kuris laisva valia ir iš meilės paaukojo savo gyvybę Tėvui per

⁶⁶ Jonas Paulius II. *Dives in misericordia*. 7.

⁶⁷ Plg. *Dambrava, V. A.* Septyni žodžiai. Vilnius. 1986. P. 12-14

⁶⁸ Plg. *Cosacrazione e Servizio*// S. Majorano. *Offri il perdono, ricevi la pace*. 1997(Nr. 1). P. 12-14.

Šventąją Dvasią, kad išpirktų mūsų neklusnumą⁶⁹. Kas apaštalui Pauliui yra "gailestingumas"? Jėzus Kristus, Dievo Sūnus, jam yra gailestingumo išgyvenimas. Jis žino, kad tai nėra jo nuopelnas, bet paties Dievo gailestingumas⁷⁰.

Šv. Paulius rašo: „Dievas parodė mums savo meilę tuo, kad Kristus numirė už mus, kai tebebuvo nusidėjėliai“ (Rom 5, 8).

Drįstu teigti, kad Gailestingumas yra Dievo meilė, kuri pasilenkia, nusizemina ir prisitaiko prie nusidėjėlio. Dievo Gailestingumas susitinka su žmogaus varganumu. Visas Gailestingumas yra Dievo. Visa menkystė yra mūsų. Bet Gailestingumas viršija mūsų menkumą: „Kur buvo pilna nuodėmės, ten dar apstesnė tapo malonė“⁷¹ (Rom 5, 20). „Tą, kuris nepažino nuodėmės, jis dėl mūsų pavertė nuodėme“ (2 Kor 5, 21), – parašys šv. Paulius, tais keliais žodžiais aprėpdamas visą kryžiaus slėpinio gilumą, o drauge ir dieviškąjį atpirkimo tikrovės platumą. Atpirkimu galutinai ir lemiamai apsireiškia Dievo šventumas, absoliuti jo tobulumo pilnatvė: teisingumo ir meilės pilnatvė, kai teisingumas yra meile pagrįstas, iš jos išauga ir jos siekia.

1.3.6 Dievo Gailestingumo samprata Jono teologijoje

Labiausiai apie Dievą – Tėvą mums kalba kryžius, kur Jis yra amžinai ištikimas meilei, kuria myli kiekvieną žmogų. Kryžius kalba apie Dievą, kuris „taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo vienatinį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepažūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (Jn 3,16). Įtikėti nukryžiuotąjį Sūnų, reiškia „pamatyti Tėvą“, tai yra įtikėti, jog pasaulyje esama meilės, stipresnės už blogį, kuris gaubia žmogų, žmoniją bei visą pasaulį. Įtikėti tokia meile, reiškia įtikėti gailestingumą. Tuo būdu Kristaus kryžius, ant kurio Sūnus, esantis vienos prigimties su Tėvu, visiškai atsiteisia Dievui, stipriausiai apreiškdamas gailestingumą⁷². Iš meilės prisikėles Kristus duoda Bažnyčiai Šventąją Dvasią ir dievišką galią atleisti nuodėmes (Jn 20, 22–23).

Įsikūnijimo slėpinys yra Dievo Gailestingumo darbas ir pasirodymas atsiunčiant į pasaulį savo Sūnų. Pats Jėzus įkūnija Dievo Gailestingumą. „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepažūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (Jn 3, 16). Jėzus yra Dievo Gailestingumas. Apaštalas Jonas labai dažnai kartoja frazę, kad „Dievas yra meilė“ (1 Jn 4,8). Iš šio pasakymo galima teigti, kad pati Dievo Būtis yra Meilė. Atėjus laikui, Dievas,

⁶⁹ Trimakas, K. Priimti Jėzų Kristų ir gyventi su Juo. Kaunas: 1998. P. 21.

⁷⁰ Schonborn, Chr. Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. P. 64.

⁷¹ Bačkis, A.J. Dievo gailestingumo slėpinys – bažnyčios turtas. // <http://www.gailestingumas.com/lt/naujienos/,nid.93> (žiūrėta: 2013 04 11).

⁷² Ten pat.

atsiuntęs savo Sūnų ir meilės Dvasią, apreiškė savo giliausią paslaptį, kad Jis – Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia – yra amžinieji meilės mainai, ir Jis paskyrė mus juose dalyvauti⁷³.

Pirmoje darbo dalyje buvo apžvelgiamos Dievo Gailestingumo apraiškas Šventajame Rašte. Ši Dievo savybė yra randama nuo pat pirmųjų Išganymo istorijos eilučių. Dievas iš savo begalinio gailestingumo sukuria žmogų pagal savo paveikslą ir panašumą bei jo nupuolusio pasigaili, nuolat kviesdamas į sandorą su Savimi. Tobuliausia Dievo Gailestingumo išraiška – Įsikūnijęs Dievo Sūnus Jėzus Kristus, kuris tiek savo darbais, tiek žodžiais, o labiausiai - savo atpirkimo darbu ant kryžiaus bei prisikėlimu paliudijo šią esminę Dievo savybę. Buvo apžvelgiama kaip Dievo Gailestingumas atsispindi Senojo Testamento pranašų (Izaijo, Ozėjo ir Ezechielio) knygose, taip pat buvo apžvelgiama ir Naujojo Testamento Dievo Gailestingumo samprata.

⁷³ KBK 220.

2. DIEVO GAILESTINGUMO KULTO ATsirADIMAS IR SKLAIDA

2. 1. Dievo Gailestingumo apaštalė - šv. Faustina Kovalska

Šiame skyriuje bus rašoma apie šv. Faustiną Kovalską, kuriai Dievas per regėjimus perdavė Gailestingumo žinią. Čia bus supažindinama su šios šventosios gyvenimu ir patirtais regėjimais.

2.1.1. Šv. Faustinos Kovalskos gyvenimas

Šventąją seserį M. Faustiną Kovalską, šiandien visam pasauliui žinomą Dievo Gailestingumo apaštalę, teologai priskiria žymiausių Bažnyčios mistikų būriui. Ji gimė 1905 metais kovo 25 dieną Lenkijoje, devynių vaikų šeimoje⁷⁴. Buvo pakrikštyta Helenos vardu. Dėl sunkios šeimos materialinės padėties labai trumpai lankė mokyklą ir anksti pradėjo dirbti, dažniausiai tarnaitė. Jau nuo ankstyvosios vaikystės išsiskyrė ypatingu pamaldumu, jautė potraukį tobulesniam gyvenimui⁷⁵. Sesuo Faustina jau nuo mažumės, dar prieš įstodama į vienuolyną, pasižymėjo giliu religingumu ir ypatingais vidiniais išgyvenimais ir įkvėpimais. Stebinanti Kristaus vizija, kurią patyrė dar būdama jauna, nuvedė ją į vienuolyną. Ten su dideliu užsidegimu pasuko asmeninio tobulėjimo, vienuolinio pašaukimo keliu. Stiprindama savo ryšį su Kristumi, pradėjo patirti Jo išskirtines malones – vidinius įkvėpimus, pamokymus, o taip pat Jo paties vizijas. Tai tapo jos atrama dvasinėje kovoje ir sunkiuose patyrimuose, kurie ją palietė vienuolinio gyvenimo pradžioje. Iš kitos pusės, tai buvo iššūkis dar labiau tobulėti ir atsiduoti Dievui. Sesuo labai greitai stojo į ypatingos bendrystės su Dievu kelią, o tai pasireiškė per kontempliaciją ir vienijimąsi su Juo. Jos dvasinio savęs tobulinimo entuziazmą ir radikalų vienuolinį gyvenimą pastebėjo kitos seserys, bet gandai apie vidinius patyrimus sukeldavo nuostabą, gailestį arba net pasmerkimą dėl nesveikos fantazijos. Patirdama ją pačią stebinusius vidinius išgyvenimus, norėdama juos išsiaiškinti, Faustina ieškojo pagalbos pas nuodėmklausius ir savo vyresnius. Nuodėmklausiai dažniausiai stengdavosi neskubėti su išvadom, kartais nepasitikėdami ar išsisukinėdami, kas neatitiko sesers

⁷⁴ Dieviškojo Gailestingumo apaštalė. http://www.svgertruda.lt/?action=menu&menu_id=52 (2012 06 11).

⁷⁵ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. Karków 2006. P.218.

lūkesčių. Vidinių patyrimų skubinama, o kitų nesuprasta, dar labiau prašė Dievą, kad Jis pats arba per kieno nors tarpininkavimą padėtų jai išsiaiškinti tuos potyrius⁷⁶.

Būdama 14 metų, prieš baigdama pradinę mokyklą, ji pradėjo tarnauti vienoje šeimoje. Tuo pačiu laiku ji pasisakė savo tėvams apie troškimą įstoti į vienuolyną, kai sueis 15 metų. Tačiau į Gailestingumo Motinos kongregaciją Varšuvoje ji buvo priimta tik 1925 metų rugpjūčio 1 d. Ją į vienuolyną priėmė su viena sąlyga, kad būdama vienuolyne kurį laiką dirbs mieste ir taip užsidirbs bent kuklų atlyginimą, kuris bos jos kraitis vienuolynui. Tuo laiku stojant į vienuolyną jis buvo privalomas⁷⁷. Savo postulatą ji atliko Varšuvoje, o noviciatą – Krokuvoje. Kartu su abitu ji, 1926 metais, gavo Marijos – Faustinos vardą. Po savo pirmųjų įžadų ji 6 metus gyveno savo kongregacijos namuose, taip pat ir Vilniuje.

1931m.vasario 22d. Plocke vienuolyno celėje sesuo Faustina patyrė Jėzaus viziją. Jėzus pareikalavo nutapyti paveikslą Jo tokio, koks pasirodė – su laiminimui pakelta dešine ranka, o kairioji praskleidžia drabužį ties krūtine, iš kur išeina du spinduliai, vienas raudonas, kitas – blyškus. Kristus dar pareikalavo, kad tas paveikslas būtų garbinamas pirmiausiai seserų koplyčioje, o paskui visame pasaulyje ir kad būtų pradėta švęsti Dievo Gailestingumo šventė, kad būtų skelbiama pasaulyje tiesa apie gailestingumą⁷⁸.

1933 m. gegužės 1 d. ji ištarė savo amžinuosius įžadus. Vienuolyne ji atlikdavo įprastus darbus virtuvėje, darže, vėliau dirbo durininke. Jai buvo suteikta daug mistinių malonių: vizijos, stigmos, pranašavimo dovana ir Dievo Gailestingumo apreiškimas. Pirmosiomis savo vienuolinio gyvenimo savaitėmis ji susirgo. Tais pačiais metais sesuo Faustina buvo paskirta į Vilnių. Čia ji išvystė Dievo Gailestingumo pamaldumą, kuris jai buvo apreikštas 1931 m. vasario 22 dieną Plocke⁷⁹. Dėl tuberkuliozės ji daug kartų atkrito. 1934 m. rugpjūčio mėn. ji labai sunkiai ištėvė pirmą sunkų dusulio priepuolį. Gydytojai ligos iš pradžių nenustatė, dabar manoma, kad tai buvo tuberkuliozė. 1933 m.gegužės 1d. sesuo duoda amžinuosius įžadus ir atvyksta į Vilnių, kur išbūna iki 1936 m. Vėliau, trumpai pabuvusi seserų namuose Valendove ir Dedruose, perkeliama į nuolatinę vietą Krokuvoje. Čia pasireiškia ir sustiprėja porą metų kankinusi liga, kurią tik dabar atpažino esant džiova⁸⁰.

Pakludama Viešpačiui Jėzui ir savo dvasios vadovui Vilniuje kun. M. Sopočkait, sesuo Faustina nuo 1934 m. iki 1938 m. rašė dienoraštį. Jame ji aprašė visus Jėzaus apsireiškimus. Sesuo

⁷⁶ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P.219.

⁷⁷ Plg. Burkus, J. *Gaila minios*. P. 9.

⁷⁸ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P.220.

⁷⁹ Plg. Burkus, J. *Gaila minios*. P. 13.

⁸⁰ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. Karków 2006. P.218.

Faustina labai pasitikėjo savo dvasios tėvu kun. Mykolu Sopočko, kuriam atskleidė visus savo patirtus regėjimus, vizijas ir apreiškimus. Dvasios tėvas ragino ją visa tai užrašinėti ir taip gimė tikintiesiems žinomas „Dienoraštis“. Kun. Sopočko sprendimas dėl sesers išgyvenimų ir apreiškimų aprašymų buvo labai išmintingas ir naudingas tiek dėl dvasinio sesers palydėjimo, tiek ir dėl jos nepaprastų išgyvenimų ištyrimo, jų skelbimo ir tuose apreiškimuose gautų iššūkių realizavimo. Taip atsirado sesers dvasinis dienoraštis – apčiuopiamas jos dvasinio kelio ir Dievo veikimo joje liudijimas. Sesuo Faustina dienoraštyje pažymėjo, kad nuodėmklausio nurodymą dėl savo išgyvenimų aprašymo priėmė paklusnumo dvasioje, kaip paties Dievo valios vykdymą. Vėliau paminėjo, kad Jėzus pats reikalavo, kad rašytų apie Jo gerumą, gailestingumą, laimino rašymą, įvardindamas, kad tai jos pareiga ir viso gyvenimo užduotis. Kitą kartą pavadino ją savo gailestingumo „sekretore“. Jėzus apreiškė jai, kad iš šitų užrašų daugelis žmonių semsis sau naudos, pažins Jo gailestingumą, duodamą žmonėms, ir paskatins trokšti to gailestingumo. Sesers Faustinos užrašai nebuvo prieinami kitom seserims. Kai dar buvo Vilniuje, kun. Sopočka kartkartėmis juos peržiūrėdavo. Po jos išvykimo į Krokuvą atidžiau peržiūrėjo užrašus tik tada, kai porą kartų ją aplankė. Po sesers Faustinos mirties užrašai pateko pas Dievo Motinos Gailestingumo vienuolyno seseris. Šiek tiek vėliau užrašai buvo publikuoti tokiu pavadinimu - „Dienoraštis. Dievo gailestingumas mano sieloje“⁸¹. Be sesers dienoraščio nebūtų išlikusios maldos, kurios po to tapo Dievo gailestingumui būtinoms. Taip pats dienoraštis tapo įrodymu, kaip Dievas veikia paprastas sielas. Dienoraščio skaitymas skatina skaitančius gerbti ir praktikuoti Dievo gailestingumą ir tarnauja jo atsiradimui ir vystymuisi⁸².

Nuo 1936 metų, sesers Faustinos sveikata labai pablogėjo. Ištyrus ją, gydytojai diagnozavo džiovaną. Ilgą laiką ji praleisdavo ligoninėse ar sanatorijose. Grįžus į vienuolyną buvo per sunku dirbti kai kuriuos darbus, bet ne visos seserys tai suprato ir tuo metu šv. Faustina dar labiau kentėjo⁸³. 1938 m. ji 5 mėnesius gulėjo ligoninėje. Mirė tų pačių metų spalio 5 d.⁸⁴. Ji buvo palaidota Lagievnikų šv. Juozapo vienuolyno kapinėse netoli Krokuvos, Lenkijoje. Tūkstančiai žmonių lanko jos kapą, kad jos užtarimu išmelstų iš Dievo gailestingumą sau ir kitiems žmonėms. Šiuo metu jos palaikai yra perkelti į jai skirtą altorių vienuolyno koplyčioje.

1993 m. pal. popiežius Jonas Paulius II paskelbė ją palaimintąja, o 2000 m. - šventąja. Ji tapo pirmąja naujojo tūkstantmečio šventąja⁸⁵. Palaimintasis popiežius Jonas Paulius II, šv.

⁸¹ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopočki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 224.

⁸² *Ten pat.* 252.

⁸³ Plg. Burkus, J. *Gaila minios*. P. 15 – 16.

⁸⁴ *Tiberiados bendruomenė*. Šventoji Faustina ir dieviškojo Gailestingumo sekmadienis.

<http://www.tiberiade.lt/index.php/lt/archyvas/doc/100/raw> (2012 06 11).

⁸⁵ plg. Schonborn, Chr. *Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys*. P. 15.

Faustinos kanonizavimo dieną per Šv. Mišias sakė: „Neatsitiktinai Viešpaties žinia apie Dievo Gailestingumą buvo perteikta laikotarpiu tarp dviejų pasaulinių karų. Kentėjimai leido žmonėms geriau suvokti, kokia reikalinga yra ši žinia“. Šventasis Tėvas sakė, kad viltinga žinia apie Dievo gailestingumą pirmiausia pagelbės tiems dabarties žmonėms, kurie prarado tikėjimą Dievu ir neranda gyvenimo prasmės. Popiežius toliau kalbėjo: „Aišku, kad Dievo gailestingumo šviesa, kurią Viešpats pirmąkart panorėjo apreikšti pasauliui per sesers Faustinos charizmą, nušvies žmonijos kelią trečiajame tūkstantmetyje“⁸⁶.

Visas jos gyvenimas koncentravosi į nuolatinį siekimą vis labiau vienytis su Dievu ir pasiaukojamai bendradarbiauti su Jėzumi gelbstinti sielas. „Mano Jėzau, — prisipažįsta ji savo Dienoraštyje, — Tu žinai, kad nuo mažumės troškau tapti didžia šventąja, tai yra troškau mylėti Tave tokia meile, kokia iki šiol Tavęs nemylėjo jokia siela“⁸⁷.

2.1.2. Sesers Faustinos regėjimai ir gailestingumo žinia

Jėzus išsirinko seserį Faustina Kovalską gailestingumo apaštale ir per ją pasauliui perdavė žinią apie savo Gailestingumą, kurią ji užrašė „Dienoraštyje“: „Trokštu, kad pirmasis sekmadienis po Velykų būtų Gailestingumo šventė“, – kalbėjo pirmą kartą sesei Faustinai apsireiškęs Jėzus. O vėliau pakartojo: „Senajame Testamente siunčiau pranašus pas savo tautą su griausmais. Šiandien siunčiu tave pas visą žmoniją su manuoju gailestingumu. Nenoriu bausti išvargintos žmonijos, bet trokštu ją išgydyti, glausdamas prie gailestingosios savo širdies“⁸⁸. Palaimintasis popiežius Jonas Paulius II 2000 metais įsteigė Dievo Gailestingumo Šventę, kuri yra švenčiama antrąjį Velykų sekmadienį. Popiežius savo homilijoje tada kalbėjo: „Per įvairius skaitinius liturgija tarsi stengiasi išryškinti Gailestingumo kelią, nes kiekvienam atstačius asmeninį santykį su Dievu, iš naujo yra kuriami santykiai tarp žmonių. Jėzus mus moko, kad „žmogus ne tik gauna ir patiria Dievo gailestingumą, bet taip pat yra pašauktas būti gailestingu kitiems: „Palaiminti gailestingieji, jie susilauks gailestingumo“ (Mt 5, 7)“. Jis taip pat mums nurodo skirtingus Gailestingumo kelius. Gailestingumo, kuris ne tik atleidžia nuodėmes, bet ateina pasitikti į visus žmonių nepriteklus. Jėzus pasilenkė prie viso žmogiško, materialinio ir dvasinio skundo“⁸⁹. Jėzus per apreikšimus sesei Faustinai buvo iškėlęs keletą dalykų, kuriuos ji turi skleisti pasauliui. Jėzus pavedė nutapyti Dievo Gailestingumo paveikslą, įvesti Dievo Gailestingumo šventę – pirmąjį sekmadienį po Velykų, įkurti vienuolyną, kuris melsis į Dievo Gailestingumą. Jai tai sekėsi įgyvendinti labai sunkiai. Sesuo

⁸⁶ Palaimintoji Faustina Kowalska paskelbta šventąja. <http://www.lcn.lt/bzinios/bz0009/009bp1.html> (2012 06 11).

⁸⁷ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. Dien. 1372.

⁸⁸ Ten pat. Dien. 1588.

⁸⁹ Jonas Paulius II. Kitas meilės vardas. <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-04-15-jonas-paulius-ii-kitas-meiles-vardas/80473> (2012 06 11).

Faustina nuolat palaikydavo santykius su savo dvasios vadovu ir nuodėmklausiu kunigu Mykolu Sopočko. Vienuolė kalbėjo ne kartą apie šią viziją, bet dvasios vadovas tai interpretavo tik kaip skatinimą nupiešti Jėzaus paveikslą jos sieloje. Vis dėlto Jėzus patikslino, kad Faustina jau turi Jo paveikslą sieloje ir dar kartą pakartojo savo reikalavimą. Sesuo pabandė pati nutapyti paveikslą, bet ši užduotis viršijo jos galimybes.

Jėzus seseriai Faustinai sakė: „Žmonija nesuras ramybės, kol neatsigręš į mano Gailestingumą“ ir taip pat: „Tu esi mano Gailestingumo sekretorė“⁹⁰. Vilniškės vienuolės darbų dėka, ši žinia visada yra susijusi su XX amžiumi, antrojo tūkstantmečio pabaiga ir yra tiltas į trečiąjį tūkstantmetį. Tai nėra nauja žinia, bet joje galime matyti naujo įkvėpimo malonę, kuri mums padeda iš naujo ir dar intensyviau išgyventi Velykų Evangeliją, kad ją įteiktume kaip šviesos spindulį mūsų laikų vyrams ir moterims.

Šv. Faustina mums kalba apie pasitikėjimą Dievu. „Jos dvasingumo pagrindas – gražiausias mūsų tikėjimo slėpinys, bylojantis apie gailestingąjį Dievo meilę kiekvienam žmogui“⁹¹. Ji dažnai mąstydavo apie tai, ką Dievas padarė dėl žmogaus jį sukurdamas, kiek Viešpats iškentėjo dėl kiekvieno žmogaus išganymo. O pasitikėti Juo galime tik tuomet, kai priimame žinią, jog Dievas yra gailestingas. Jis yra labiau gailestingas nei teisingas, ir Jo gailestingumas mums yra suteiktas per Jėzų Kristų. Kartais Faustinos dienoraštyje skaitant apie patirtus apsiireiškimus, nūdienos žmonėms atrodo, kad Dievas Tėvas yra labai įpykęs, o Jėzus mus užtaria, kad nuramintų tą įniršį. Iš tiesų tai reiškia, kad nusigręžę nuo Kristaus, mes nebeprimame Dievo gailestingumo, kuris, kaip tėvo gailestingumas sūnaus palaidūno palyginime, mums yra suteiktas per Jėzų Kristų ir tik per Jį. Šito gailestingumo mums duota apsiečiai. Vieną kartą Jėzus Faustinai pasakė: „Meilė niekuomet nepailsta atleisti“⁹². Tad visada galime grįžti pas gailestingąjį Dievą, nesibaimindami, kad tiek kartų Jį išdavėme. Kitą kartą Jėzus vėl kalbėjo: „Aš vejuosi nusidėjėlius, kaip teisingumo vykdytojai – nusikaltėlius. Tik teisingumas jų ieško tam, kad nubaustų, o aš – idant atleisčiau“⁹³. Jėzus atskleidė, kad pasauliui labai reikia gailestingumo, tačiau kelias į jį yra pasitikėjimas. Ne veltui ant paveikslo parašyta: „Pasitikiu Tavimi“. Dievo gailestingumo negalime priimti neištarę: „Pasitikiu Tavimi“. Kai į Dievo Gailestingumą atsakome pasitikėjimu, Jo gailestingumas per mus gali išsilieti kitiems. Būdama Aušros Vartuose Faustina pastebėjo, kad vienus žmones spinduliai iš Jėzaus širdies palietė labiau, kitus mažiau. Kodėl? Tai priklauso tik nuo pasitikėjimo, nuo atsivėrimo Dievo gailestingumui.

⁹⁰ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. Dien. 132.

⁹¹ Ten pat. Psł. 9.

⁹² Br. Pranciškus Ksaveras, F.J. Dievo Gailestingumas pagal šv. Faustina. <http://www.gailestingumas.lt/lt/tekstai/dievo-gailestingumas-pagal-sv--faustina/> (2012 06 11).

⁹³ Ten pat.

Gailestingumo šventė yra malonės metas visiems žmonėms. Jėzus sakė: „Trokštu, kad Gailestingumo šventė būtų prieglobstis ir užuovėja visoms sieloms, o ypač vargšams nusidėjėliams“⁹⁴. „Kas šią dieną ateis prie Gyvybės Versmės, tam bus visiškai atleistos kaltės ir baudmės“⁹⁵. Sesė Faustina yra užrašiusi Jėzaus žodžius, kuriais Jis trokšta išgydyti žmoniją ir ją atvesti prie Savo gailestingosios širdies⁹⁶. Šiais metais balandžio 27 dieną Romoje paskelbtas šventuoju popiežius Jonas Paulius II savo knygoje „Atmintis ir tapatybė“ rašė, kad sesers Faustinos Kovalskos Dievo Gailestingumo slėpinio atskleidimas yra susijęs su laikotarpiu prieš II Pasaulinį karą. Tai tas laikotarpis, kai atsirado ir vystėsi nacizmo ir komunizmo ideologijos, o sesuo Faustina skelbė, kad tas ideologijas gali įveikti tik vienintelis Dievo Gailestingumas⁹⁷.

2.2. Dievo Gailestingumo samprata pal. kun. Mykolo Sopočko raštuose

2.2.1. Pal. kun. Mykolo Sopočko gyvenimas

Kunigas Mykolas Sopočko gimė 1888 metų lapkričio mėnesio 1 dieną Vincento Sopočkos ir Emilijos Paulavičiūtės šeimoje⁹⁸. Jis buvo jauniausias iš vaikų šeimoje. Tėvas buvo labai pamaldus ir tai jaunajam Mykolui padarė didelę įtaką. Katalikiškasis liaudiškas pamaldumas lydėjo visus reikšmingiausius šeimos įvykius: krikšto ar laidotuvių metu. Pamaldumą ir patriotizmą jam skiepijo šeima, o kitiems mokslams išleisti tėvai nerado išteklį. Savo tikėjimą ir pamaldumą siekė perduoti vaikams, mokydami juos melstis ir gyventi pagal Dievo įsakymus. Tokia religinė patirtis šeimoje skatino Mykolo ypatingą pamaldumą. Jis, būdamas dar mažas, namuose įsirengdavo altorius, prie kurių nuolat meldavosi. Tėvų namuose jis vadovaudavo bendroms maldoms. Jų pavyzdys ir gilus religinis auklėjimas sužadino, kaip vėliau parašė savo „Prisiminimuose“, troškimą pašvęsti save Dievui kunigiška tarnystė⁹⁹.

Tėvų asmeninės savybės ir tėviška meilė prisidėjo prie vaikų religinio ir asmeninio vystymosi. Tėvams buvo svarbus ir vaikų lavinimas¹⁰⁰. Iš pradžių pradžiamokslį jis ėjo pas savo tėvą, o vėliau tėvai leido į mokyklą Ašmenoje. Ašmenos mokykloje daugiausiai mokė katalikai, buvo nemaža dalis žydų bei stačiatikių. Mokymuisi didelę įtaką darė tuo metu vykusi rusifikacija, kuri mokinius kreipė sava linkme. Mokiniai privalėjo lankyti cerkvės chorą, kurį daugiausiai sudarė

⁹⁴ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 699.

⁹⁵ Ten pat. Dien. 300.

⁹⁶ Ten pat. Dien. 1588.

⁹⁷ Jonas Paulius II. Atmintis ir tapatybė. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2005. P. 14.

⁹⁸ Ciereszko, H. Mykolas Sopočka: Dievo gailestingumo apaštalas. Vilnius: Krantai. 2006. P. 143.

⁹⁹ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopočki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 40.

¹⁰⁰ Ten pat. P. 31.

katalikiškų šeimų atžalos. Mykolas mokslus šioje mokykloje baigė su geriausiais įvertinimais¹⁰¹. Tai buvo geriausias įrodymas, kad Mykolas buvo gabus, kruopštus vaikas. Šeimos finansinė padėtis negerėjo, bet tik dar labiau blogėjo. Sudegė tėvo namas. Mykolas jau mąstė savo tolimesnį gyvenimą galvodamas stoti į Vilniaus kunigų seminariją. Likimas jį suvedė su keliais žmonėmis, kurie pasiūvo sutaną, parėmė finansiškai bei išrūpino seminarijos rektoriaus leidimą atleisti jį nuo mokesčio už mokslą¹⁰².

Vilniaus kunigų seminarija, kai mokėsi, o vėliau ir dėstytojo kun. Mykolas Sopočko, buvo įsikūrusi karmelitų vienuolyno rūmuose, prie šv. Jurgio bažnyčios. Besimokant antrame seminarijos kurse, pablogėjo jaunojo klieriko Mykolo sveikata bei atsirado liūdesys dėl netikėtos jo motinos mirties. Bet šios kliūtys nesutrukdė tęsti mokslų, ir seminarijos vadovų sprendimu metais anksčiau, nei turėjo būti, suteikė galimybę subdiakonato ir diakonato šventimams¹⁰³. 1914 metų birželio 14 dieną Vilniaus katedroje Mykolą į kunigus įšventino vyskupas Pranciškus Karevičius. Kunigas Mykolas buvo labai kruopštus, pasišventęs kunigas. Jam kunigystės kelyje teko remontuoti ar naujai statyti bažnyčias, atsakingai rūpinosi kiekvienu jam pavestu ganomuoju. Jis taip pat buvo ir mokslo žmogus. Studijavo teologiją Varšuvoje. Būdamas vienos ar kitos parapijos vikaru, jis mokydavo parapijiečius tikėjimo tiesų, uoliai klausydavo išpažinčių, dėstė tikybą mokyklose. Kiekvieną sekmadienį parapijose vedavo žmonėms katechezes. Po kurio laiko skiriamas kariuomenės kapelionu.

Baigęs studijas, 1928 metais kun. Mykolas paskiriamas į Vilniaus kunigų seminariją dvasios tėvo pareigoms. Taip pat nuo atvykimo į Vilnių, jis buvo prisiėmęs dar vieną pareigą, klausyti miesto vienuolių išpažinčių. Nuo 1928 metų, jis pradėjo dėstyti filosofijos istorijos kursą Stepono Batoro universitete, vėliau ir pedagogiką, katechetiką, pastoracinę teologiją¹⁰⁴.

Darbuodamasis šv. Mykolo bažnyčioje, kun. M. Sopočko sutiko ir seserį Faustina Kovalską, iš Dievo Motinos Gailestingumo vienuolijos. Vieną dieną atėjusi pas jį išpažinties, sesuo Faustina pasakė, jog Viešpats jai apreiškęs Sopočko būsiant jos dvasios vadovu. Štai kaip ji kalbėjo: „Karštai meldžiau, kad Dievas suteiktų man didžiulę malonę – tai yra dvasios vadovą. Tačiau šią malonę gavau tik po amžinųjų įžadų, kai atvykau į Vilnių. Tai kunigas Sopočko. Dievas man leido jį pažinti pirmiausiai viduje, prieš atvykstant į Vilnių¹⁰⁵“. Kun. Mykolas Sopočko visad priimdavo seserį Faustina, klausydavo jos išpažinčių ir Dievo apsireiškimų jos gyvenime. Kadangi

¹⁰¹ Ciereszko, H. Mykolas Sopočka: Dievo gailestingumo apaštalas. P. 18 – 23.

¹⁰² Ciereszko, H. Mykolas Sopočka: Dievo gailestingumo apaštalas. P. 29.

¹⁰³ Ten pat. P. 32.

¹⁰⁴ Ten pat. P. 69-74.

¹⁰⁵ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 34.

apsireiškimų būta dažnų ir norėdamas labiau į juos įsigilinti, jis savo penitentei liepė visus apreiškimus rašyti į sąsiuvinį¹⁰⁶.

Šiandien palaimintasis M. Sopočko mums visiems yra kantraus, uolaus ir ištikimo kunigo pavyzdys. Jis kaip gerasis Ganytojas tarnavo visiems žmonėms, pas kuriuos Viešpats jį siuntė. Jo klusnumas Dievo valiai pavertė jį tobulu Viešpaties įrankiu, kai auklėjo jaunuosius klierikus seminarijoje, buvo dvasios vadovu, katechetu, karo ir jaunimo kapelionu, įkūrė Gailestingojo Jėzaus seserų vienuoliją. Visas šias Dievo jam patikėtas tarnystes jis atliko su dideliu nuolankumu ir uolumu. Nepaisydamas jam pačiam grėsusio pavojaus, kun. Mykolas rūpinosi vargšais, ligoniais, mažutėliais juos drąsindamas, guosdamas ir stiprindamas. Jį Dievas išsirinko, jo išvalgumu ir atidumu pasinaudojo palydėti šv. Faustina, kuriai Aukščiausiasis pavedė skelbti Dievo Gailestingumo žinią. Šią užduotį kun. Mykolas tęsė ir po sesers Faustinos mirties. Per šią seserį Viešpats prašė kun. Mykolą, kad būtų nupieštas gailestingumo Karaliaus paveikslas ir kad jis darytų viską, kad būtų tik patvirtinta ir įrašyta Dievo Gailestingumo šventė į liturginį Bažnyčios kalendorių¹⁰⁷.

Kun. Sopočko visą gyvenimą skyrė ieškoti ir atpažinti Dievo valią, o atpažinęs – nuolankiai, bet drąsiai ją vykdyti, nors dėl to sulaukė daug nesupratimo ir patyrė įvairių kentėjimų.

2.2.2. Pal. kun. Mykolo Sopočko Dievo gailestingumo kulto skelbimas

Apie savo kunigystės šventimų dieną kun. Mykolas vėliau parašys: „Aprėpdamas savąjį gyvenimą nuo pat vaikystės, visur įžvelgiu nesenkančias Dievo Gailestingumo apraiškas. Pirmiausia ji ta, kad mano buvo tokie dievobaimingi tėvai. <...> Antroji ta, kad gailestingoji Apvaizda mano apsaugą patikėjo idealiems nepranoktiems ganytojams <...>“¹⁰⁸.

Seserį Faustina perkėlus į Vilnių, pal. Mykolas Sopočko tapo pagrindiniu Dievo gailestingumo pamaldumo įrankiu. Jo didžiausias nuopelnas slypi jo šventraštiname, teologiniame ir liturginiame gailestingumo pamaldumo aiškinime¹⁰⁹. Jis su visu uolumu studijavo visus šv. Faustinos regėjimus, gautus per apreiškimus, bei ieškojo būdų, kaip šį pamaldumą skleisti Bažnyčios gyvenime. 1936 m. jis parašė teologinį veikalą apie Dievo Gailestingumo šventės reikalingumą, argumentuodamas teologiniais įrodymais. 1940 m. Vilniaus vyskupas augziliaras leido pal. M. Sopočko spausdinti knygelę, kurioje būtų Dievo Gailestingumo maldos: rožinis (kitur yra rašoma vainikėlis, novena) ir litanija. Vilniaus arkivyskupiui patvirtinus Dievo Gailestingumo

¹⁰⁶ Kardinolo A. J. Bačkio kalba Baltstogėje. // <http://www.gailestingumas.lt/> (Žiūrėta: 2013 04 13).

¹⁰⁷ Plg. *Burkus, J.* Gaila minios. P. 15.

¹⁰⁸ *Ciereszko, H.* Mykolas Sopočka: Dievo gailestingumo apaštalas. P. 34.

¹⁰⁹ Plg. *Burkus, J.* Gaila minios. P. 191.

pamaldumą, miesto gyventojai puolė melstis prie Dievo Gailestingumo paveikslo Vilniaus šv. Mykolo šventovėje ir per metus buvo patirta labai daug malonių. Tai įrodo šimtas trisdešimt penki votai kaip padėka už gautas malones¹¹⁰. Kun. Mykolas buvo seseriai Faustinai apreikštų tiesų ir įpareigojimų skleidėjas pasauliui, dieviškos valios vykdytojas pagal Viešpaties pageidavimą per seserį Faustina. Jis platino Dievo Gailestingumo paveikslus, noveną, rožinį, litaniją iki savo gyvenimo pabaigos rūpinosi Dievo Gailestingumo šventės oficialiu įsteigimu¹¹¹.

Palaimintasis Mykolas Sopočko, kalbėdamas apie Dievo Gailestingumą, dar kartą išryškina Bažnyčios Tėvų mokymą apie jį ir teigia, kad jie gailestingume mato pagrindinį motyvą Dievo veikimo. Kiekvienoje situacijoje, jis nesvyruodamas ir pasitikėdamas kreipdavosi į Gailestingąjį Dievą, stebėdamasis Juo ir garbindamas Jį už rodomą gerumą¹¹².

Kun. Mykolas Sapočko, šv. Faustinos Kovalskos nuodėmklausys, visą savo gyvenimą paskyrė Dievo gailestingumo kulto apaštalavimui. Jis tai paliudijo visu savo gyvenimu. Kun. Mykolas pasižymėjo savo pasiaukojimu ir pamaldumu Dievo gailestingumui. Jo dvasinis gyvenimas nuolat buvo persunktas šia paslaptimi. Jis sugebėdavo kitiems rodyti gailestingumą tik todėl, nes pats jį gaudavo iš Dievo. Visiems buvo aišku - kun. Mykolo visiškai pavedęs save ir atsidavęs Dievo gailestingumo tarnybai. Daug kartų pabrėžiama, kad jis gyveno Dievo gailestingumo idėja ir be galo Juo pasitikėjo. Dievo gailestingumas jo gyvenime buvo aukščiausia dorybė¹¹³.

Pasauliui reikia Dievo Gailestingumo! Kiekvienam mūsų reikia Dievo Gailestingumo. Dalydamas malones, Jėzus savo dosnumą sieja su mūsų prašymais, su mūsų maldomis. Kunigas Mykolas Sopočko maldą vadina Dievo Gailestingumo raktu ir tvirtina, kad „prieš mūsų norą net Dievas nedalija savo malonių. Vos tik iš mūsų širdies išsiveržia aimana, prašymas, atodūsis Visagaliui, tuoj pat Jo ranka siekia mūsų, kelia mus, traukia iš sietuvos, užstoja ir gelbsti. Amžinąjį mūsų laimės planą vysto ir papildo malda“¹¹⁴.

Kunigas niekur nepažymi, kad jį rašyti apie Dievo Gailestingumą skatino ar netgi spaudė sesuo Faustina. Kuo toliau ją pažino, tuo labiau jis įsitraukė į apaštalavimą ir pamatė naudą. Galutinis rezultatas - sesers nusistatymai sutapo su jo asmeniniu įsitikinimu, kurį jis įgijo studijuodamas Dievo gailestingumo pastoracinę naudą žmonėms. Jis pastebėjo, kad tas apaštalavimas iki tol, kol užsiėmė gilesnėmis studijomis apie Dievo gailestingumą, nėra

¹¹⁰ Plg. *Burkus, J.* Gaila minios. P. 193 – 194.

¹¹¹ *Ten pat.* P. 203.

¹¹² *Rudž, E.* Kun. Mykolas Sopočka. Ses. Faustinos nuodėmklausys. Jo gailestingumas amžinas: Mąstymai apie Dievo gailestingumą. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2008. P. 6.

¹¹³ *Ciereszko, H.* Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 572.

¹¹⁴ *Sopočka, M.* Jo Gailestingumas amžinas: Mąstymai apie Dievo Gailestingumą. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2008. P. 139.

pakankamas. Vykdydamas savo dvasininko tarnystę labai skrupulingai stengėsi neprarasti iš Dievo jokio dalyko, bet ir nėjo prieš Bažnyčios nuomonę. Iššūkiu tampa Dievo Gailestingumo paveikslas; sesers Faustinos dienoraščio analizė. Viską reikėjo pagrįsti ir suderinti su teologinėmis tiesomis. Jis keletą metų neatskleidė sesers apreiškimų ir jų netgi nelaikė apaštalavimo pagrindu. Reikia pažymėti, kad vėlesniuose pasisakymuose apie Dievo Gailestingumo kulto plėtimą, jis nesieja su sesers apreiškimais kaip to kulto pagrindu. Nors niekada neatmetė, kad jo užsidegimas kilo iš šių apreiškimų. Reikalavimas Dievo gailestingumo pagerbimo per Jėzaus asmenį, įkūrimo šventės ir apeigų, o tuo labiau tiesos apie Dievo Gailestingumą skelbimas galėjo būti realizuojama geriausiai per biblinį ir teologinį pagrindą. Būtent tai darė kun. Mykolas. Jis buvo sesers Faustinos bendraautoriumi. Sesuo Faustina, kaip paties Dievo įrankis, savo gyvenimu ir dvasine auka tarnavo šiam reikalui, o kun. Sopočko taip pat išrinktas Dievo – savo užsidegimu, kantrybe atliko savo pavestą darbą¹¹⁵.

2.3. Sesers Faustinos ir kun. Mykolo Sopočko bendradarbiavimas skelbiant Dievo Gailestingumą

Sesuo Faustina nuo pat savo regėjimų pradžios siekė visas savo vizijas bei apreiškimus įvykdyti. 1931 m. vasario 22d. Plocke vienuolyno celėje sesuo Faustina patyrė Jėzaus viziją. Jėzus pareikalavo nutapyti paveikslą Jo tokio, koks pasirodė – su laiminimui pakelta dešine ranka, o kairioji praskleidžia drabužį ties krūtine, iš kur išeina du spinduliai: vienas raudonas, kitas – blyškus. Kristus dar pareikalavo, kad tas paveikslas būtų garbinamas pirmiausiai seserų koplyčioje, o paskui visame pasaulyje ir kad būtų pradėta švęsti Dievo Gailestingumo šventė, kad būtų skelbiama pasaulyje tiesa apie gailestingumą. Sesuo papasakojo apie šią viziją savo nuodėmklausiu, bet jis tai interpretavo, kaip skatinimą nupiešti Jėzaus paveikslą jos sieloje. Vis dėlto Jėzus patikslino, kad ji jau turi Jo paveikslą sieloje ir pakartojo reikalavimą. Sesuo pabandė nutapyti paveikslą, bet užduotis viršijo jos galimybes. Negavo atitinkamos pagalbos šios užduoties įvykdymui nei iš seserų, nei iš nuodėmklausių. Toliau ją persekiojo abejonės dėl tokio savo bendravimo su Jėzumi, dėl Jo apreiškimų. Pirmos pagalbos ji sulaukė prieš amžinuosius įžadus per rekolekcijas Valendove 1932 m. lapkričio mėnesį. Klausantis jos išpažinties jėzuitas kun. Edmundas Elteris paskatino pasitikėti Jėzumi ir būti ištikimais jai teikiamoms malonėms. O dėl išorinių reikalavimų patarė, kad jai derėtų labiau bendrauti su nuodėmklausiu ir, suderinus su juo, vykdyti reikalavimus. Dar patarė melsti dvasios vadovo, nes gali

¹¹⁵ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 252.

prarasti jai duodamas dovanas. Nuodėmklausio supratingumas ir patarimai nuramino seserį ir paskatino būti ištikimai vidiniams įkvėpimams bei melsti dvasios vadovo¹¹⁶.

Vienuolyno namuose Vilniuje, į kurį 1933 m. gegužės pabaigoje atvyko sesuo Faustina, gyveno keletas seserų. Jų vyresnioji buvo sesuo Irena Kżyżanovska, o nuo 1934 m. sesuo Borgia Tichy. Seserys gyveno keliuose nameliuose. Panašiuose nameliuose buvo įkurdintos ir seserų auklėtinės. Sesuo Faustina buvo pasiūsta dirbti į sodą. Nors tai jai buvo nauja veikla, bet greitai vienuolė išmoko naująsias savo pareigas. Kun. Sopočko, būdamas seserų nuodėmklausiu, susitiko su seserimi Faustina greitai po jos atvykimo į Vilnių, kai vykdė seserims skirtą sakramentinę tarnystę. Tai buvo 1933 m. vasara. Prisimindamas tą susitikimą, Dienoraštyje jis rašo: „Susipažinau su seserimi Faustina 1933 metais. Ji man iš karto pasakė, kad pažįsta mane jau seniai ir kad turiu būti jos dvasios vadovu bei paskelbti pasauliui apie Dievo Gailestingumą. Kun. Sopočkos pirmo susitikimo su Faustina Kovalska vertinimai sutampa su jos pačios paliktomis žiniomis. Savo Dienoraštyje užrašė: „Atėjo išpažinties savaitė ir savo džiaugsmui pamačiau tą kunigą, kurį jau mačiau anksčiau, dar prieš atvykimą į Vilnių. Jį pažinau per apreiškimą. Tada išgirdau sieloje šiuos žodžius: „Štai ištikimas mano tarnas, jis tau padės įvykdyti mano valią čia, žemėje“¹¹⁷. Iš abiejų pastebėjimų galima daryti išvadą, jog sesers Faustinos elgesys parodė, kad jos lūkesčiai dėl nuodėmklausio išsipildė, ką pastebėjo ir kun. Mykolas. Tačiau galima daryti išvadą, kad nors išsipildė pažadas dėl nuodėmklausio, ne iš karto atskleidė viską, ko pageidavo Jėzus. Kurį laiką per išpažintį neatskleisdavo iki galo savo sielos ir netgi norėjo neatlikinėti pas jį išpažinties. Tai sukėlė jai didelį vidinį nerimą, o kai Dievas ją dėl to išbarė, atskleidė nuodėmklausiu visą savo sielą. Už tai buvo apdovanota daugeliu malonių. Kun. Sopočko taip pat prisimena, kad sesuo tik po poros savaitių atskleidė jam nepaprastus savo išgyvenimus, kurių jis iš pradžių nevertino rimtai, todėl sumanė išbandyti. Atsargiai vertino jos pareiškimus, iš kurių buvo galima suprasti, kad ji jau seniai pažinojo kunigą per apreiškimus ir kad būtent jis turėjo tapti jos dvasiniu vadovu bei turėjo įvykdyti Dievo planus, kuriuos ji turėjo atskleisti. Kun. Sopočko neatskleidė, kaip išbandė seserį Faustina¹¹⁸.

Įveikusi pirminį pasipriešinimą, sesuo Faustina per išpažintis kun. Sopočkai pradėjo atskleidinėti savo vidinius išgyvenimus. Išpažintys tapo ilgos ir tai sukėlė kitų seserų susidomėjimą. Kun. Sopočko dėl užimtumo seminarijoje ir universitete ne visada turėjo laiko ilgiems sesers liudijimams, todėl liepė jai savo išgyvenimus aprašyti ir duoti jam peržiūrėti. Sesė Faustina priešinosi tokiam savo nuodėmklausio nurodymui, nes rašyti jai sekėsi sunkiai, be to, nebuvo tam

¹¹⁶ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. 219 - 220.

¹¹⁷ Ten pat. P. 222.

¹¹⁸ Ten pat. P. 222.

sąlygų – rašė slapčia nuo savo seserų. 1934 metų pavasarį kun. Sopočkaitis išvykus į piligriminę kelionę po Šventąją Žemę, sesuo Faustina Kovalska, jam nesant, sudegino kelis mėnesius rašytus lapelius. Tokį elgesį aiškino tuo, kad gavo nurodymą iš dvasios, apsireiškusios angelo pavidalu. Tik padarius tai, kai tariamas angelas išnyko pasityčiojančiai juokdamasis, suprato, kad tai buvo pagunda. Sugrįžęs kunigas Mykolas prisakė atkurti sunaikintą tekstą. Sesuo paklusniai ėmėsi šios užduoties, tačiau, kadangi patirdavo ir naujus išgyvenimus, pirmose užrašų dalyse sutriko įvykių chronologiškumas¹¹⁹.

Kun. Mykolas sutikdamas būti dvasios vadovu susidūrė su išskirtinėmis užduotimis, nes pačios sesers dvasinis gyvenimas viršijo įprastinį, kuriam vadovauti reikėjo didesnio atsidavimo. Papildomas iššūkis buvo jos vidinis gyvenimas. Tai vizijose bei apreiškimuose išreikšti reikalavimai. Sesuo skubino reikalavimų vykdymą ir kreipdavosi pas kun. Mykolą kaip dvasios tėvą ir nuodėmklausį, ir jis negalėjo būti abejingas. Jo dvasinio vadovavimo ypatumas buvo išlaikymas distancijos dėl jos gyvenimo bei atidus stebėjimas, išankstinių nuostatų nebuvimas. Tuo pačiu jis ypatingą dėmesį skyrė jos dvasiniam vystymuisi, suprasdamas, kad tik autentiškas dvasinis augimas leis jam susidaryt pilnesnį supratimą dėl jos išgyvenimų. Todėl jau nuo pradžių išryškėjo 2 tikslai, charakterizuojantys jo vadovavimą: 1. Siekimas sesers šventėjimo; 2. Padėti susigaudyti jos vidiniuose gyvenimuose, vizijose ir apreiškimuose. Šie tikslai vienas kitą papildė¹²⁰. Jis stebėdamas seserį Faustina, ir vis labiau įsigilindamas į jos vidinį pasaulį gana greit įsitikino jos ypatingu susivienijimu su Dievu. Taip pat pastebėjo, kad ji yra visada sąžininga. Faustina išoriškai niekuo neišsiskyrė iš kitų seserų, buvo paprasta ir kukli. Savo elgesiu Faustina neatskleisdavo vidinių pergyvenimų, buvo sąžininga ir tiesiakalbė. Pasižymėjo nuolankumu, paklusnumu, kuklumu, neturtu ir švarumu. Ragino artimo ir Dievo meilę. Dvasiniame gyvenime nuolatos vystė moralines ir teologines dorybes. Tą dvasinę pažangą kun. Mykolas atranda kaip sesers bendradarbiavimą su Šv. Dvasios malonėmis ir įkvėpimais.

Seseriai Faustinai išvykus į Krokuvą, kun. Mykolas siekė suderinti tiesą apie Dievo Gailestingumą iš apreiškimo jai ir Bažnyčios Mokymo. Iš Bažnyčios Mokymo perspektyvos galėjo pilniau įvertinti apreiškimus seseriai. Atitikimas apreiškimo ir Bažnyčios Mokymo įrodo apreiškimo tikrumą. Kun. Mykolas taip pat gilino savo biblines žinias apie Dievo Gailestingumą, ieškojo patvirtinimų iš Bažnyčios tėvų bei rado patvirtinimą, kad Gailestingumas viena iš svarbiausių Dievo savybių. Šis įsitikinimas nulėmė sesers apreiškimo būtinumą ir naudingumą, antgamtiškumą. Dėl to 1936 m. pasirodė pirmos publikacijos apie Dievo Gailestingumą. Sesuo Faustina čia nebuvo viešai pristatyta. Jis išlaikė distanciją su jos išgyvenimais niekam to

¹¹⁹ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 223.

¹²⁰ *Ten pat.* P. 227.

nesakydamas. Kunigas elgėsi teisingai niekur neskubėdamas, kad nepadarytų klaidos. Tuo pačiu buvo išmintingu dvasios vadovu, norinčiu apsaugoti savo penitentę nuo puikybės, jai aiškindamas, kad šventėjimo dovana yra didesnė už apreiškimo dovaną¹²¹. Kunigas Mykolas pats tuo metu tyrė ir visa tai laikė paslapyje. Vertindamas sesers pasakojimus su tam tikru atsargumu, pats buvo ištikimas dvasios tėvų, ypač šv. Kryžiaus Jono, nurodymais. Jis sesers labai neklausinėdavo ir nerodydavo ypatingo susidomėjimo apreiškimais, bet skatino ją detaliai užrašinėti patyrimus. Dėl šios priežastis jis ir buvo nurodęs atkurti sunaikintą dienoraštį. Tuo pačiu ruošė seserį dėl galimų persekiojimų, pažeminimų, kančios. Jis mokė, kad per kančią galima atpažinti ar tai, kas vyksta, yra nuo Dievo, nes tikri Dievo darbai visada sutinka sunkumus ir būna pažymėti kančia. Jis skatino kantrybę ir pasitikėjimą tuo, kad jei Dievas nori iš tikrųjų ką nors padaryti, tai nežiūrint į trukdžius ir sunkumus, Jis visada tai padarys. Stiprino joje ištikimybę Dievo įkvėpimams, ramino, kai atsirasdavo abejonės, skatino vykdyti Dievo valią. Kun. Mykolas žinojo, kad siekiant įteisinti jos apreiškimo autentiškumą, yra labai svarbus apreiškimo turinio atitikimas Bažnyčios mokymui. Jis pavedė seseriai, kad ji atskirtų tai, kas yra Dievo padiktuota nuo jos pačios asmeninio gyvenimo. Kun. Sopočko žinojo, kad net žymiesiems mistikams antgamtiniai dalykai susiplakdavo su jų vaizduote. Jis pastebėjęs tekste panašius atvejus, reikalaudavo paklusnumo vardan dėl ko gali prisiekti, kad tai yra iš paties Jėzaus. Tą galima atsekti pagal dienoraščio originalą. Jis pastebėjo, kad perduotos sesers žinios, nors ji nebaigus teologijos, rodė didelius gebėjimus kalbėti apie tokius sudėtingus ir sunkius dalykus net patiems teologams. Jo nuomone, daugelis teologų, negalėtų taip tiksliai išsireikšti apie Dievo tobulumą ar net Dievo gailestingumą, bei atskiro kulto būtinybę. Tos ypatingos sesers intuicijos negalima niekaip kitaip paaiškinti, kaip tik jos proto nušvitimu. Sugretinus sesers perduotas žinias apie Dievo Gailestingumą su biblijos mokslu ir teologija, galima daryti išvadą, kad tai Dievo žinia. Iš pradžių buvo pastebimas dailumas, neužtikrintumas, bet palaipsniui tapo ramybe bei giliu dvasiniu džiaugsmu. Sesuo Faustina vis labiau tapo nuolankia ir kantria, vis labiau susivienijusia su Dievu ir atsidavusia Jo šventai valiai¹²².

Be apreiškimo nustatymo taip pat buvo keliami reikalavimai šventės įkūrimui, paveikslo nutapymui ir vienuolyno įsteigimui, kuris melstų Dievo gailestingumo pasauliui. Sesuo Faustina buvo skubinama realizuoti reikalavimus, todėl ji kreipėsi pas kun. Mykolą, o šis stengėsi išsiaiškinti, ar Dievas to reikalauja, ar ne.

Paskutiniai du susitikimai tarp kunigo Mykolo ir sesers Faustinos 1938 m. įvyko ligoninėje bei vienuolyne Krokuvoje. Jos būklė buvo labai sunki. Rugpjūčio 25 dieną priėmė ligonių sakramentą. Kun. Mykolas ją matė silpną ir ligotą, bet linksmą ir besišypsančią. Iš pokalbių

¹²¹ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 230.

¹²² *Ten pat.* P. 231-232.

su ja, kunigas suvokė, kad ji labai giliai suprato Dievo tiesas ir intuityviai pažino katalikišką mokslą. Sesuo suprasdama savo gyvenimo pabaigą, perdavė žinią, kad jos apreiškimai dabar liečia daugiau jį, o ne ją. Prieš atsisveikindama Faustina jam pasakė keletą svarbių dalykų: kun. Mykolas neturi nustoti darbe - Dievo gailestingumo kulto plėtime, o ypatingai – reikia įkurti šventę. „Negaliu pasakyti, kad padariau pakankamai“, - pabrėžė Faustina. „Negalima nustoti to nedaryti. Netgi jei pritrūktų fizinių ar moralinių jėgų, negalima to nedaryti. Dievo Gailestingumas yra neišsemiamas ir neužteks mūsų gyvenimo kad jį šlovintume ir aukštintume. Šitam reikale jis neturi ieškoti sau garbės ir artimųjų atpirkimo“. Šventoji ragino, kad jis turi būt pasiruošęs sunkumams, nesėkmėms, liūdesiui, persekiojimui. Ir tai, kad net maldoje gali negauti paguodos. Bet netgi ir tokiu atveju jis privalo išlaikyti savo ryšį su Dievu ir pas Jį prašyti pagalbos. Atsisveikindama sesuo prašė kunigo palaiminimo ir žadėjo melstis už jį dabar ir po mirties. Kunigas tik išėjęs prisiminė, kad turi maldas apie Dievo gailestingumą, kurias ketino perduoti ligonei. Sugrįžęs pamatė besimeldžiančią Faustina: ji buvo visiškai paskendus maldoje. Nors sėdėjo lovoje, bet atrodė beveik pakilusi virš jos. Sesers žvilgsnis buvo nukreiptas į kažkokį nematomą daiktą. Kunigas jai padavė maldas ir vėl atsisveikino. Išeinant išgirdo žodžius: „Iki pasimatymo danguje“. Rugsėjo 25 dieną jam pavyko dar kartą aplankyti Faustina. Tai įvyko kun. Sopočko grįžtant iš Čenstakovoje, kur jis įteikė vyskupams laiškus dėl Dievo Gailestingumo šventės įkūrimo¹²³.

Sesuo labai apsidžiaugė išgirdusi šią naujieną. Bet dėl ligos ji neleido bendrauti, tik pasakė, kad viskas, kas buvo jai Dievo pasakyta, ji pasakė, ir kad dabar turi bendrauti su Dievu. Kun. Mykolas negalėjo vykti į laidotuves, bet spalio 11 ir 17 dienomis aukojo šv. Mišias už ją.

Apibendrinant antrąją darbo dalį, kurioje buvo aptariama, Dievo Gailestingumo apaštalu, – šv. Faustinos Kovalskos ir pal. kun. Mykolo Sopočko veikla ir jų perteikta žinia. Šių šventųjų glaudaus bendradarbiavimo dėka, Bažnyčioje užgimė ir paplito toks svarbus šiems laikams Dievo Gailestingumo kultas. Kad ir kaip sunkiai jiems abiem sekėsi šį kultą skleisti, patyrė įvairiausių atmetimų, pažeminimų, bet Dievo malonės dėka Dievo Gailestingumo kultas paplito po visą pasaulį. Šioje dalyje buvo aptariami šių dviejų asmenų tarpusavio bendravimai, jų siekis Dievo Gailestingumo kulto steigime ir plėtojime.

¹²³ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 243.

3. PASTORACINIAI DIEVO GAILESTINGUMO KULTO ASPEKTAI

3.1. Susitaikymo sakramentas – pagrindinė Gailestingumo dovana

Vienas iš labiausiai patiriamų Dievo gailestingumo ženklų yra Susitaikymo sakramentas. Susitaikymo sakramentu nusidėjėliui dovanojama sutaikinti Dievo meilė. Kaip sako apaštalas Paulius: „Susitaikinkite su Dievu!“ (2 Kor 5,20). Kas gyvena gailestinga Dievo meile, tas yra pasirengęs atsiliepti į Viešpaties raginimą: „Eik pirmiau susitaikyti su broliu“ (Mt 5,24). Kristus norėjo, kad visa Jo Bažnyčia savo malda, gyvenimu ir veikimu būtų Jo kraujo kaina mums pelnyto atleidimo ir susitaikymo ženklas ir įrankis¹²⁴. Juk tai Dievas Kristuje sutaikino pasaulį, nebeįskaito žmonių nusikaltimų ir patikėjo mums sutaikinimo žinią (2 Kor 5,19) – kalba apaštalas Paulius. Kiekvienas kunigas, klausantis atėjusio su Dievu susitaikinti žmogaus išpažinties, meldžia Dievo atleidimo, atnaujinimo bei maldoje palydi žmogų į atsivertimą. Sakramentinis susitaikymas yra specifinis būdas bendro krikščionių įsipareigojimo nepalaujamai melstis Dievui už pasaulį ir vienam už kitą¹²⁵.

Prieš išrišimą kalbama malda byloja apie atleidimą ir ramybę. Susitaikymo pavadinimas išryškina, kad šis sakramentas sugrąžina ramybę, taiką tarp žmogaus ir Dievo, tarp žmogaus ir jo brolių Bažnyčioje. Šis sakramentas turi keletą vardų: Išpažintis, Atgaila, Susitaikymas. Šie vardai rodo, kad šis sakramentas turi įvairų atgarsį žmonių gyvenime. Jis siejamas su esminėmis žmogiškomis ir egzistencinėmis temomis: įžeidimo ir atleidimo, prasižengimo ir reabilitacijos, nusiminimo ir vilties, baimės ir vidinės ramybės. Jis paliečia šaknis kiekvienos egzistencijos, kurią kasdien ženklina trapumas, nusižengimas, pasitikėjimo stoka. Susitaikymo sakramentas – Dievo dovana, per kurią Bažnyčia yra pašaukta nešti žmogui pasitikėjimą, išvaduoti jį iš kaltės ir baimės jausmo¹²⁶.

Naujas Susitaikymo sakramentas pripažįsta daugiau negu tik nuodėmių išskaičiavimą, bet labiau pabrėžia bei išryškina susitaikymą su Dievu bei gilesnį savęs pažinimą. Tėvas dėl neišsemiamos meilės kiekvienam žmogui kelią į susitikimą tiesia būtent Susitaikymo sakramentu. Šiame sakramente žmogus ypatingu būdu gali pajusti gailestingumą ir tą meilę, kuri yra stipresnė už bet kurią nuodėmę. Susitaikymo sakramentas padeda pasiruošti ir asmeniniam susitaikymui.

¹²⁴ KBK 1442.

¹²⁵ Hyde, C. To declare God's forgiveness. Wilton: 1984. P. 111.

¹²⁶ Maria Martini, C. Sakramentai. Kaunas. 1997. P. 33-34.

Atleidimo giluma yra ne tik žodžiai, bet ir veiksmai. Šis sakramentas siūlo ištaisyti ir atlyginti bet kurią padarytą žalą. Kaltės išpažinimas gydo skausmą ir žvelgdami ne tik į nuodėmę, bet ir į jos šaknis, mes kiekvienas geriau pažinsime save. Kristaus malonė stiprėja mumyse nuo padėkos momento už išgyventą skausmą¹²⁷. Susitaikymo sakramento tikslas yra Susitaikymas su Dievu. Kas jį priima su gailesčio pilna širdimi ir maldingai nusiteikęs, „tas patiria sąžinės ramybę ir giedrą, kurias paprastai lydi dvasinė paguoda“, teikia dvasinę ramybę ir sugrąžina draugystę su Dievu¹²⁸.

3.1.1. Dievo Gailestingumo kulto plitimas ir esmė

Dievo Gailestingumo pagerbimo skleidimas yra susijęs su Kristaus pažadais seseriai Faustinai: „Sielos, kurios skleidžia mano gailestingumo garbę, pridengsiu jas visą gyvenimą kaip jautri motina savo kūdikį, o mirties valandą nebūsiu jų Teisėjas, bet gailestingas Gelbėtojas“¹²⁹.

Dievo Gailestingumo kulto pagrindas yra krikščioniškasis pasitikėjimas Dievu ir veikli meilė artimui. Pasitikėjimas yra esminis pamaldumo Dievo Gailestingumui elementas, be kurio pastarasis negalėtų egzistuoti. Būtent jis yra paties pasitikėjimo akto pagrindas. Negana to, jau pats pasitikėjimo santykis užtikrina Dievo Gailestingumo malones. Viešpats Jėzus trokšta „iš savo kūrinių pasitikėjimo“¹³⁰ ir gailestingumo darbų: veiksmu, žodžiu ar malda: „Visur ir visada turi būti gailestinga artimui, negali nuo to nei pasitraukti, nei atsisakyti, nei pasiteisinti“¹³¹. Dievo Gailestingumo pamaldumas yra labai svarbus dalykas. Kai žmonija yra prisiartinusi prie liepto galo, Dievas visiems siūlo gailestingumo pamaldumą, nes Jis, ir tik Jis gali išgelbėti žmoniją iš nuodėmės vergijos. Kadai Dievas siuntė Savo Sūnų į žemę, kad Jis išgelbėtų žmones, dabar Dievas nori atleisti ir užmiršti visus įžeidimus ir įskaudinimus, jei tik žmonės leisis į Jo Gailestingąjį glėbį.

Pasitikėjimas nusako mūsų santykį su Dievu ir išreiškia ne tik viltį, bet ir gyvą tikėjimą, nuolankumą, ištikimybę ir gailestį dėl įvykdytų kalčių. Taigi tai sūniškas atsidavimas, kai žmogus bet kokioje situacijoje visiškai pasitiki dangiškojo Tėvo gailestingąja meile ir visagalybe. Pasitikėjimas yra esminis pamaldumo Dievo Gailestingumui elementas, be kurio pastarasis negalėtų egzistuoti. Būtent jis yra paties pasitikėjimo akto pagrindas¹³². Viešpats Faustinai yra kalbėjęs: „Trokštu, kad visas pasaulis pažintų mano gailestingumą“¹³³. Pasitikėjimas ne tik sudaro pamaldumo Dievo Gailestingumui branduolį ir pagrindą, bet yra ir sąlyga Dievo gailestingumo

¹²⁷ Linn, D; Linn, M. Healing life's hurts. New York. 1993. P. 160.

¹²⁸ KBK 1468.

¹²⁹ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 1075.

¹³⁰ Ten pat. 1059.

¹³¹ Ten pat. 742.

¹³² Dievo gailestingumo esmė. // <http://www.gailestingumas.lt/> (Žiūrėta: 2013 04 25).

¹³³ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 687.

malonėms patirti: „Malonės iš mano gailestingumo semiamos vienu indu, o tai yra – pasitikėjimas. Kuo labiau siela pasitikės, tuo daugiau gaus. Be ribų pasitikinčios sielos yra mano džiaugsmas, nes į tokias sielas lieju visus savo malonių turtus. Džiaugiuosi, kad jos trokšta daug, nes ir aš trokštu duoti daug, labai daug”¹³⁴.

Dievo Gailestingumo kultui tuo metu sklisti buvo labai sunki aplinka. Pagrindinis skleidėjas buvo pal. kun. Mykolas Sopočko. Atsižvelgdamas į Kristaus apreiškimus šv. Faustina ir nuodugniai juos ištyręs, jis siekė visa tai įgyvendinti. Kun. Sopočko, būdamas seserų nuodėmklausiu, susitiko su seserimi Faustina greitai po jos atvykimo į Vilnių, kai vykdė seserims skirtą sakramentinę tarnystę. Tai buvo 1933 m. vasara. Prisimindamas tą susitikimą, Dienoraštyje jis rašo: „Susipažinau su seserimi Faustina 1933 metais. Ji iš karto pasakė, kad pažįsta mane jau seniai ir kad turiu būti jos dvasios vadovu bei pasauliui paskelbti apie Dievo Gailestingumą”¹³⁵. Parašęs ne vieną savo veikalą populiarindamas šią temą, jis vis dėl to pasiekė savo. 1940 m. Vilniaus arkivyskupas leido viešai melstis prie Dievo Gailestingumo paveikslo. Iš Vilniaus šis pamaldumas paplito po Lenkiją, o II Pasaulinio karo metu, kai buvo žmonės masiškai tremiami į koncentracijos stovyklas, ne vienas su savimi vežėsi Dievo Gailestingumo paveikslėlį ar maldas, skirtas šiam pamaldumui. Taip šis pamaldumas plito po visą pasaulį. Vilniuje plintantis privatus Dievo Gailestingumo kultas ypatingai atgydavo Velykų savaitę. Jau 1941 metais vienas kunigas nuvežė Dievo Gailestingumo paveikslukus į Jungtines Amerikos Valstijas. Marijonų vienuolija itin aktyviai ir plačiai pradėjo skleisti šį kultą.

Vilniuje ne tik lenkai, bet ir lietuviai dažnai kreipdavosi į kun. Sopočko dėl vieno ar kitų maldų. Karo metais maldos buvo išleistos ir lietuvių kalba. Kai Vilnių užėmė vokiečiai, pas jį kreipdavosi ir vokiečių kapelionai. Sopočko jiems pasakodavo apie Dievo Gailestingumą, netgi buvo paruošti paveikslukai vokiečių kalba¹³⁶.

Karo metais tikintieji gausiau eidavo išpažinties ir šv. Komunijos per Atvelykio sekmadienį, ir ypatingai rinkdavosi šv. Mykolo bažnyčioje prieš Dievo Gailestingumo paveikslą. 1942 metais keletas kunigų meldėsi su tikinčiais noveną prieš Atvelykio sekmadienį. Jau 1945 metais daugelyje Vilniaus bažnyčių buvo švenčiamas Atvelykio sekmadienis, prieš kurį devynias dienas buvo meldžiamasi novena. Dėl tokio Dievo Gailestingumo aktyvumo kun. Sopočko bandė sustabdyti visi okupantai¹³⁷.

Prieš 1950 metus, kurie turėjo būti švenčiami kaip jubiliejiniai, kunigas Sopočko didelį dėmesį skyrė Dievo Gailestingumo šventei Atvelykio sekmadienį. Jis išleido 2 darbus: „Pažinkime

¹³⁴ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 1578.

¹³⁵ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 221.

¹³⁶ Ten pat. P. 339.

¹³⁷ Ten pat. P. 339.

Dievą Jo gailestingume. Pamąstymai apie Dievo Gailestingumą litanijos šviesoje“. Antrasis darbas: „Šventoji valanda ir Dievo gailestingumo novena pasaulyje“. Šie abu darbai turėjo maldynų bruožų: buvo su pamąstymais apie Dievo Gailestingumo slėpinį. Jie turėjo tarnauti gilesniam ir turtingesniam pamaldumui į Dievo Gailestingumą. Pirmajame veikale remiantis litanijos kreipiniais pirmiausia buvo apmąstomos pačios Dievo Gailestingumo tiesos, toliau kalbama apie patį gailestingumą, apžvelgiant jo raidą - nuo sukūrimo iki atpirkimo. Per šį gailestingumą malonės gaunamos per Bažnyčios teikiamus sakramentus ir galiausiai parodomi Dievo Gailestingumo vaisiai, kuriuos gauna tie, kurie to siekia. Autoriaus tikslai labai praktiški, buvo siekiama garbinti ir elgtis pagal Dievo gailestingumą bei plėsti šį kultą. Todėl jis siūlė, kad po kiekvieno apmąstymo būtų priimami konkretūs pasiryžimai dėl gailestingumo darbo savo artimo kūnui ir sielai. Tai būtų malda - geriausias Dievo Gailestingumo pagarbinimas. Kunigas Sopočko siekė šį maldingumą platinti per Dievo motinos gailestingumo vienuolyno seseris¹³⁸.

1943 m. Atvelykio sekmadienį Švč. Mergelės Marijos gailestingumo vienuolyno koplyčioje, Lenkijoje, pirmą kartą švęsta Dievo Gailestingumo šventė. Buvo siekiama, kad šią šventę kuo greičiau patvirtintų ir Šventasis Sostas. Gavusi prašymą Gailestingumo šventei ir jo pamaldumui patvirtinti, 1959 m. Tikėjimo Doktrinos kongregacija Dievo Gailestingumo klausimu paskelbė sprendimą, kad draudžiama platinti Dievo Gailestingumo paveikslus ir raštus apie jį. Taip pat vietos vyskupams paliekama teisė spręsti, ką daryti su jau išstatytais paveikslais viešam garbinimui. Tuo Šv. Sostas nepasmerkė Dievo Gailestingumo pamaldumo, bet tik uždraudė šv. Faustinos duotą tokio pamaldumo formą. Šis veiksmas buvo daugumai žmonių labai skaudus. Tik 1978 m. Šv. Sostas panaikino prieš tai buvusį draudimą ir leido Dievo Gailestingumo kultą pagal sesers Faustinos užrašytus nurodymus¹³⁹. Šv. Faustina iš anksto buvo sakiusi apie šio darbo sunkumus: „Iš tikrųjų žinau, kad juo gražesnis ir svarbesnis darbas, tuo baisesnės audros šėlsta prieš jį“¹⁴⁰. Išgirdęs šiuos žodžius Viešpats ją padrąsino teigdamas, kad kiekvienas priešas bus po Jo kojomis.

Šiandien pasaulyje labai plačiai yra naudojamas Dievo Gailestingumo pamaldumas. Dauguma tikinčiųjų žino Dievo Gailestingumo vainikėlį, kurį kalba kasdien aukodamiesi už savo ir viso pasaulio nuodėmes. Niekam nėra paslaptis ir tai, kad Dievo Gailestingumo šventė minima pirmąjį sekmadienį po Velykų. Kristus trokšta, kad tie, kurie Jį garbina, bent kartą per dieną iš meilės Jam atliktų nors vieną artimo meilės darbą. Tam, kad plistų Dievo Gailestingumo kultas, nereikia daug žodžių, bet visada yra reikalingas krikščioniškas gyvenimas, pasitikėjimas Dievu ir

¹³⁸ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 487.

¹³⁹ Plg. Burkus, J. *Gaila minios*. P. 192 – 204.

¹⁴⁰ *Ten pat*. P. 197.

tapimas vis gailestingesniam artimo atžvilgiu. Tokį pavyzdį mums rodė, ir mes turime juo sekti, šv. Faustina Kovalska.

3.1.2. Dievo Gailestingumo paveikslo kilmė

„Pirmasis Gailestingojo Jėzaus paveikslas buvo dailininko Eugenijaus Kazimirovskio nutapytas 1934 m. pagal sesers Faustinos Kovalskos patirtus regėjimus ir jai nuolat prižiūrint. Pirmą kartą šis paveikslas viešai pagerbtas 1935 m. Aušros Vartų koplyčioje, kur nuo amžių saugomas stebuklingas Gailestingumo Motinos paveikslas, Velykų penktadienio, šeštadienio ir sekmadienio tridieniu užbaigiant Jubiliejinius pasaulio Atpirkimo metus. Paskutinė tridienio diena – Atvelykio sekmadienis. Šia proga sesers Faustinos nuodėmklausys kunigas M. Sopočko sakė pamokslą apie Dievo Gailestingumą¹⁴¹. Sesuo Faustina, džiaugsmo kupina širdimi dalyvavusi pamaldose, dienoraštyje rašė girdėjusi balsą, kuris sakė: „Ši šventė išėjo iš mano gailestingumo vidaus ir yra įtvirtinta mano norų gelmėse. Kiekviena siela, tikinti ir pasitikinti mano gailestingumu, patirs jį“¹⁴².

Pirmas kun. Sopočkos konkretus darbas buvo pasiekimas paveikslo nutapymui pagal vizijas seseriai Faustinai 1931 metais. Šiais metais Polocke ir vėliau keletą kartų Vilniuje Jėzus apsireiškė s. Faustinai tokiu pavidalu, kokį mes Jį matome gailestingojo Išganytojo paveiksle, – su spinduliais, trykstančiais iš pervertos Jo Širdies ir vaizduojančiais begalines gailestingumo malones, kurias Jėzus išlieja savo mylimiems žmonėms. Čia ji patyrė didžiąją dalį savo regėjimų – vilties ženklų krikščionims ir visam pasauliui, – pagal kuriuos vėliau buvo nutapytas garsusis Gailestingojo Jėzaus paveikslas¹⁴³. Apsireiškimų metu Jėzus sesers Faustinos prašė, kad būtų nupieštas būtent toks paveikslas ir paskleistas po visą pasaulį.

Kunigas Mykolas paveikslo tapymo ėmėsi tuo tik asmeniškai įsitikinęs. Šiam apsisprendimui darė įtakos tai, kad išorinis ženklas daro įtakos tikinčiųjų dvasingumui. Išeinantys spinduliai neprieštaravo tikinčiųjų religingumui. Jis neplanavo išstatyti iškart paveikslo, nes žinojo kad reikalingas tam bažnyčios vadovų pritarimas. Jis ėmėsi protekcijos, kad būtų nutapytas paveikslas dėl sesers regėjimų bei dėl būsimos naudos ir pagarbos Dievui, kuri bus atiduodama per šį paveikslą. Kazimirovskis pradėjo darbą 1934 m. sausio 2 dieną¹⁴⁴.

¹⁴¹ Bačkis, A.J. Dievo gailestingumo slėpinys – bažnyčios turtas. // <http://www.gailestingumas.com/lt/naujienos/nid.93> (žiūrėta: 2013 04 11).

¹⁴² Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 420.

¹⁴³ Br. Pranciškus Ksaveras, F.J. Dievo Gailestingumas pagal šv. Faustina.

<http://www.gailestingumas.lt/lt/tekstai/dievo-gailestingumas-pagal-sv--faustina/> (2012 06 11).

¹⁴⁴ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 253.

Paveikslo turinys pagal sesers viziją neprieštaravo Bažnyčios mokymui. Nebuvo manoma, kad paveikslas taps visuomenei pasiekiamas. „Galiausiai daugiau iš smalsumo, koks bus paveikslas, nei iš Faustinos tikėjimo vizijos tikroviškumu, nusprendžiau imtis paveikslo nutapymu“ – kalbėjo kun. Mykolas. Paveikslą nutapyti paprašė Kazimierovskį. Jam neatskleidė šios idėjos autorės. Paveikslas buvo pakabintas seserų bernardinų vienuolyno koridoriuje, nes jame buvo atsiskleistas naujas turinys bei reikėjo Bažnytinės valdžios patvirtinimo, kad jį paskirtų prie kultinių paveikslų. Paveikslo nutapymas netapo sesers Faustinos patvirtinančiu jos vizijų autentiškumą ir nebuvo pilnai išpildytos vizijų sąlygos, nes paveikslas turėjo būti garbinamas viešai. Kun. Mykolas nematė paveikslo neatitikimo Bažnyčios normoms, bet savavališkai nesiėlgė prieš Bažnyčią. Sesuo Faustina skubino kuo greičiau paveikslą parodyti visuomenei¹⁴⁵. Paveikslo tapymas dailininkui sukėlė sunkumų, nes jo vaizduojamas Jėzus neatitiko sesers Faustinos lūkesčių. Jis keletą kartų taisė paveikslą, galiausiai kreipėsi į kun. Sopočko, kad jis padėtų įvykdyti šią užduotį, imdamas pozuoti šiam paveikslui, apsirengęs balta alba ir atsistojęs taip, kaip nurodo sesuo. Tai turėjo palengvinti ir perteikti esminius Jėzaus bruožus. Pagal sesers nurodymus, Jėzus turėjo būti vaizduojamas einantis, bet lyg stabtelėjęs, norėdamas su kažkuo pasisveikinti. Todėl kairioji koja turėjo būti priekyje, o dešinė šiek tiek sulenkta per kelį. Ant Jėzaus pėdų ir delnų turėjo matytis randai. Visas atvaizdas turėjo būti pavaizduotas tamsiame fone, su baltais apačioje šiek tiek susibangavusiais drabužiais, perjuostais diržu. Dešinė ranka turėjo būti pakelta pečių lygio – laiminimo geste. Delnas atviras, pirštai ištiesti ir lengvai prisilietę vienas prie kito¹⁴⁶.

Kairės rankos dviem pirštais, didysis ir rodomasis, turėjo šiek tiek praskleisti drabužius ties širdimi, iš kur turėjo skliti spinduliai įvairiomis kryptimis, bet stipriausiai – link žiūrinčiojo į paveikslą. Į dešinę – šviesus, o į kairę – raudonas. Paveiksle turėtų būti nutrukstančių sruogų formas ir nukreipti link žiūrinčiojo ir šiek tiek į šonus. Turėjo apšviesti erdvę ir grindis, dalinai ir rankas. Turėjo būti permatomi spinduliai, kad per juos būtų matomas diržas ir drabužiai. Spindulių raudonumo ir baltumo spalvos ryškumas turėjo būti didžiausias prie šaltinio – ties širdimi, o toliau palengva spindulių pabaigoje išblėsti. Jėzaus žvilgsnis turėjo būti nukreiptas žemyn, kaip būna, kai žiūrima žemyn, atsitraukus keletą žingsnių. Jėzaus veidas – švelnus ir gailestingas. Pagal Jėzaus reikalavimą, anot sesers, turėjo būti užrašas: „Jėzau, pasitikiu tavimi“. Dėl paveikslo pavadinimo kilo diskusija tarp kunigo Mykolo ir sesers Faustinos. Jėzus maldoje jai atsakė, kad Jis šiame atvaizde būtų pavadintas Gailestingumo karaliumi.

Balta tunika apsirengęs ir juosta susijuosęs Išganytojas pakelta dešine ranka laimina žmones – žemės keleivius, lyg tardamas: „Ramybė jums“, kaip parašyta Atvelykio sekmadienio

¹⁴⁵ *Ten pat.* 254.

¹⁴⁶ *Ten pat.* P. 254.

Evangelijoje (Jn 20, 19–31), o kairiąja liečia savo drabužį virš Švč. Širdies. Iš čia ištrykšta du spinduliai: mums žiūrint dešinėje – baltas, o kairėje – raudonas. Esminis šiame paveiksle, kas anksčiau nebuvo aptinkama vaizduojant Jėzų, yra du konkrečios spalvos spinduliai, sklindantys iš po Jėzaus drabužių. Kun. Sopočko paklausė, ką reiškia šie spinduliai, sesuo negalėjo iškart jam atsakyti. Po kurio laiko pasakė, kad maldoje gavo aiškinimą iš Jėzaus. Spalvos reiškia kraują ir vandenį¹⁴⁷. Baltas spindulys simbolizuoja Krikšto vandenį, atgimdantį ir nuvalantį mūsų sielą. Raudonas simbolizuoja už mūsų kaltes ir dėl išganyto išlietą Švenčiausiąjį Jėzaus Kraują. Tai mūsų sielų gyvybė. Abu spinduliai sklinda iš ietimi pervertos Jėzaus Širdies. Po paveikslu įrašyti žodžiai: „Jėzau, pasitikiu Tavimi“¹⁴⁸. Seseriai Faustina apsišviečius Išganytojas pageidavo, kad po atvaizdu būtų užrašas: „Jėzau, pasitikiu Tavimi“, kuris primintų, kad tik Dievu pasitikintis žmogus gali priimti Jo teikiamas malones. Tiems, kurie gerbs šį paveikslą, Jėzus žadėjo pasisekimą krikščioniško tobulėjimo kelyje, laimingą mirtį bei kitų malonių, kurių žmonės prašys. „Šį paveikslą gerbianči siela nežus“, – kalbėjo Jis ses. Faustina.

Sesuo Faustina skiria didelę reikšmę paveikslo tikslumui. Kai dailininkas keletą mėnesių negalėjo patenkinti jos lūkesčių, sesuo Faustina dėl to labai liūdėjo. Galiausiai kun. Mykolo pozavimas palengvino jam darbą, ypatingai teisingai realizuojant sesers parodymų dėl Jėzaus atvaizdo. Gali kilti klausimas, kodėl Kazimirovskis paprašė kun. Mykolą pozuoti, o šis sutiko. Tikriausiai dėl to, kad paveikslas buvo tapomas slapta ir nebuvo norima įtraukti kitus žmones. Dailininkui svarbiausia atvaizduoti Jėzaus kūno padėtį. Užtikrinti galima, kad tikslas nebuvo pavaizduoti paveiksle kun. Mykolo. Analizuojant šiuos prisiminimus, iškyla klausimas, kas netiko sesei Faustina Jėzaus paveiksle¹⁴⁹. Kun. Mykolas sako, kad jai rūpėjo teisingai atvaizduotas Jėzus, o sesuo Faustina sakė, kad Jis nėra toks gražus, kokį ji matė vizijose. Savo dienoraštyje yra užrašiusi: „Kartą, kai buvau pas tą dailininką, kuris tapo šį paveikslą, ir pamačiau, kad jis nėra toks gražus kaip Jėzus, labai dėl to nuliūdau, tačiau paslėpiau tai giliai savo širdyje. Kai išėjome iš to dailininko, vyresnioji liko mieste susitvarkyti savo reikalų, namo grįžau viena. Iškart nuėjau į koplyčią ir labai prisiverkiau. Tariau Viešpačiui: „Kas Tave nutapys tokį gražų, koks esi? – Tada išgirdau tokius žodžius: „Ne dažų ar teptuko grožyje yra šio paveikslo didybė, bet mano malonėje“¹⁵⁰.

Sesuo reikalavo, remdamasi Jėzaus priminimais, kad paveikslas būtų įstatytas Aušros Vartuose 1935 m. Atvelykio šventės metu. Bet dėl šio reikalavimo kilo nauji sunkumai. Kun.

¹⁴⁷ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P.255.

¹⁴⁸ Dieviškojo Gailestingumo apaštalė. http://www.svgertruda.lt/?action=menu&menu_id=52 (2012 06 11).

¹⁴⁹ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 256

¹⁵⁰ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 313.

Mykolas Sopočko priešinosi sesers Faustinos skubėjimui kuo greičiau šį paveikslą parodyti tikintiesiems, bet Jėzus jam aštriai priminė ir prigrasino. Kunigas savo atsiminimuose yra užrašęs šią patirtį: „Taip išsigandau ir galvojau, kur man paveikslą išstatyt. Būtent tą akimirką suskambėjo telefonas ir paskambino Aušros Vartų klebonas ir paprašė, kad pasakyčiau pamokslą. Aš jam pasakiau, kad sutinku, bet su sąlyga kad leistų pastatyti dekoraciją, Dievo Gailestingumo paveikslą“. Taip buvo viešai išstatytas šis paveikslas. Galima spręsti, kad kun. Mykolas dėl šio įvykio turėjo asmeninius Dievo patyrimus. Šis paveikslas buvo išstatytas, kai Vilniuje nebuvo arkivyskupo ir be jo leidimo. Kun. Mykolo manymu, tas faktas nulėmė nelabai geranorišką arkivyskupo požiūrį į Dievo gailestingumo dvasingumo plėtimą. Gailestingumo Karaliaus paveikslas buvo išstatytas 1935 balandžio 26-28 dienomis. Taip sutapo, kad paprašius kun. Sopočko, leidus vyresniajai, sesuo Faustina pati papuošė šį paveikslą. Kun. Mykolas sakė, kad paveikslas buvo patrauklus ir traukė visų einančiųjų dėmesį. Visas dienas sakė pamokslus apie Dievo gailestingumą ir žmones tai jaudino¹⁵¹. Seseriai Faustinai tai buvo ypatingas išgyvenimas, nes buvo įvykdytas Jėzaus reikalavimas. Buvo parodyti dideli šio įvykio vaisiai. Dalyvaudama pamaldose, per kun. Sopočko pamokslą apie gailestingumą, vėl turėjo viziją, kurioje Jėzaus paveikslas atgijo ir išeinantys iš jo spinduliai persmelkė susirinkusių žmonių širdis. Panašiai ir per Atvelykį, dalyvaudama Atpirkimo jubiliejaus užbaigime, per palaiminimą Švč. Sakramentu ji patyrė Jėzaus viziją, kuris pasirodė kaip paveiksle teikiantis palaiminimą, o išeinantys iš jo spinduliai sklido į visą pasaulį¹⁵².

Iš tikrųjų paveikslas buvo tada parodytas žmonėms, o kun. Mykolas pasakė pamokslą apie Dievo Gailestingumą bet neatskleidė visos paveikslo istorijos. Sesers reikalavimai vis didėjo, ypatingai prieš išvažiavimą iš Vilniaus. Savo dienoraštyje ses. Faustina keletą kartų užsimena: jai pasirodęs Jėzus liepęs perduoti nuodėmklausiu, jog paveikslo vieta - bažnyčioje, o ne vienuolyno koridoriuje. Deja, gyvendama Vilniuje ji šito nesulaukė. 1936m. kovą, jau ligos varginama, vyresnybės buvo perkelta atgal į Lenkiją, kur po poros metų, sulaukusi vos 33-ejų, mirė. Kun. Mykolas pakluso tiems reikalavimams tik 1936 m. ir pakabino paveikslą Šv. Mykolo bažnyčioje, Tik 1937 m. per Atvelykį, t. y. Dievo Gailestingumo šventės dieną, paveikslas pagaliau buvo pakabintas šv. Mykolo bažnyčioje šalia didžiojo altoriaus¹⁵³. 1937 metais kunigas buvo įsitraukęs apie Dievo gailestingumo tiesos tyrimus. Tuo pačiu prasidėjo pildytis sesers pranašavimai dėl jo paties patyrimų. Atlikdamas šv. Mykolo bažnyčios ir seserų vienuolyno kapeliono pareigas, jis susidūrė su sunkumais. Tuo kritiniu momentu kun. Mykolas paprašė sesers Faustinos maldos ir

¹⁵¹ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 259.

¹⁵² Kowalska, F. *Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje*. 420.

¹⁵³ Garsiojo atvaizdo klajonės. <http://www.gailestingumas.lt/lt/gailestingojo-jezaus-paveikslas/garsiojo-atvaizdo-klajones/> (2012 06 12).

nustebti, kad netgi tą pačią dieną viskas pasikeitė. Sesuo prisiėmė kunigo kentėjimus sau, ir kentėjo taip, kaip niekad gyvenime nebuvo kentėjusi. Viešpats jai sakė, kad „pati prisiėmei kentėti o dabar nepatenkinta. Leidau tau patirti tik dalį jo kančios“. Nuodėmklausio nuomone, ji patyrė tokias kentėjimų detales, apie kurias ir pati nežinojo. Tokių atvejų buvo keletas. Tikėtina, kad tokie patyrimai padėjo jam apsispręsti vykdyti sesers reikalavimus dėl paveiklo¹⁵⁴.

Šis paveikslas liudija didį Dievo Gailestingumą, visiškai apsireiškusį Velykų slėpinyje. Antra, pats Jėzus ses. Faustinai priminė, kad Jo gailestingumas žmogui kelia savus reikalavimus – be veiklios artimo meilės nedaug tepadės net pats stipriausias tikėjimas¹⁵⁵. Po 1940 m. Vilniaus arkivyskupo leidimo viešai melstis prie Dievo gailestingumo paveiklo, greitai šis pamaldumas pasklido ir po kitas valstybes. Netrukus Dievo Gailestingumo paveikslas buvo išstatytas Varšuvoje, Lodzėje, Poznanėje bei kituose miestuose¹⁵⁶. Šis paveikslas po ilgų klajonių tik 2004 metais buvo perkeltas į Dievo Gailestingumo šventovę Vilniuje, kur ir dabar jis ten yra pakabintas didžiajame altoriuje.

„Žvelgdami į Gailestingojo Jėzaus paveikslą, į Jo pervertą šoną, iš kurio ištrykšta kraujas ir vanduo, iškart prisimename Jo skausmingą kančią ir atsiliepiame į Evangelijos kvietimą tikėti Dievo Sūnų, kuris apreiškia gailestingojo Tėvo meilę. Ši tvirto tikėjimo, visiško pasitikėjimo Jėzumi nuostata yra būtina pamaldumo į Dievo Gailestingumą sąlyga. Šiuo pamaldumu esame kviečiami sustiprinti tikėjimą Jėzumi Kristumi ir tuo, kad Bažnyčia mus apkabina per Dievo žodžiu maitinamą maldą ir sakramentus“¹⁵⁷.

Rašant šį darbą, iškilo svarbus klausimas - kodėl Vilniuje turėjo būti nutapytas šis paveikslas? Į šį klausimą, nė nemėgindami teigti žiną Dievo paslaptis ir nesibaimindami suklysti, galėtume tvirtinti, jog tai greičiausiai taip įvyko dėl miesto padėties ir jo istorijos: „Sesers Faustinos Dievo Gailestingumo slėpinio atskleidimas yra susijęs su laikotarpiu prieš pat Antrąjį pasaulinį karą. Tai tas pats laikotarpis, kai atsirado ir vystėsi tokios blogio ideologijos kaip nacizmas ir komunizmas. Sesuo Faustina skelbė, kad tas ideologijas gali atsverti tik Dievo Gailestingumas“¹⁵⁸.

¹⁵⁴ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 235-236.

¹⁵⁵ Gailestingojo Jėzaus paveikslas. <http://www.gailestingumas.lt/lt/gailestingojo-jezaus-paveikslas/> (2012 06 12).

¹⁵⁶ Plg. *Burkus, J.* Gaila minios. P. 194.

¹⁵⁷ *Bačkis, A.J.* Dievo gailestingumo slėpinys – bažnyčios turtas. // <http://www.gailestingumas.com/lt/naujienos/nid.93> (žiūrėta: 2013 04 11)

¹⁵⁸ *Jonas Paulius II.* Atmintis ir tapatybė. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2005. P. 14

3.1.3. Dievo gailestingumo paveikslo gerbimas:

Daugumai žmonių gali kilti klausimas, kam reikėjo dar vieno paveikslo, skirto Dievui pagerbti, jei nuo seno turime Švč. Jėzaus Širdies garbinimo kultą? Šiame poskyryje bus atsakyta į šį klausimą bei apžvelgiamas šių dviejų paveikslų gerbimo reiklumas. Šiais laikais yra judėjimas, kurio metu siekiama, kad Dievo Gailestingumo paveikslas būtų garbinamas kiekvienuose namuose. Ir visos garbinimo šaknys slypi Jėzaus Kristaus pasakytuose žodžiuose seseriai Faustina:

„Nutapyk paveikslą pagal piešinį, kurį matai, su užrašu: Jėzau pasitikiu Tavimi. Trokštu, kad šis paveikslas būtų garbinamas pirmiausiai jūsų koplyčioje ir visame pasaulyje“¹⁵⁹. Ji savo poemoje apie paveikslą sako: „O mielas Jėzau, tu nustatei savo malonės sostą“¹⁶⁰.

Šventasis popiežius Jonas Paulius II rado būdą paveikslo pagerbimui. Šis paveikslo gerbimo judėjimas sulaukė bažnytinio patvirtinimo ir jo tikslai yra panašūs į tuos, kurie yra švč. Jėzaus Širdies paveikslo gerbimo judėjime.

„Gailestingumo paveikslo gerbimas suteikia Jėzui ateiti į mūsų namus ir susirinkti tas širdis sau. Jis yra Kelias, Tiesa ir Gyvenimas, kai Dievo malonė viešpatauja šeimos nariuose, šv. Dvasios buvimas padidina dievišką gyvenimą juose, panardinant juos Dievo malonės sakramentuose“¹⁶¹.

Atsakant į svarstomą klausimą, galima teigti, kad abiejuose paveiksluose gerbiame tą pačią Jėzaus Širdį, bet ji yra matoma skirtingais aspektais. Šie aspektai yra abu teisingi ir papildantys vienas kitą, todėl yra poreikis ir vietos bažnytiniam gyvenime šiems abiem gerbimo kultams klestėti. Jei išaukštiname labiau tradicinį Švč. Jėzaus Širdies vaizdą, mes pagerbiame Kristaus fizinę širdį kaip geriausią simbolį Jo Dievo asmens slėpiniui, "Paslėptąjį Centrą" ir Jo meilės šaltinį mūsų šeimoms ir visiems vyrams ir moterims. Be to, tradicinis Švč. Jėzaus Širdies paveikslas pabrėžia Jėzaus meilės prigimtį, kuri yra švelni, kenčianti sužeista. Tai yra dar kita priežastis, kodėl Jo širdis yra perdurta, karūnuota spygliais. Čia pagrindinis susitelkimas yra apie Jo sužeistą meilės širdį: Jo degantis troškimas mūsų meilės, Jo kvietimas atstatyti mūsų nesėkmes ir mūsų meilę ir šis pavyzdys teigia, kad mes galime paguosti Jo sužeistą širdį atsakydami į Jo meilę. Trumpai tariant, tradiciniame Švč. Jėzaus Širdies paveiksle Jėzus kviečia į save: kviečia Jį mylėti, kviečia mus atsakyti į tą meilę, kurioje mūsų pašventinimas ir palaima galutinai susijungia kaip grąža už Jo meilumą, švelnumą ir sužeistą Meilę dėl mūsų¹⁶².

¹⁵⁹ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 47.

¹⁶⁰ Stackpole, R.A. Jesus, Mercy incarnate: St. Faustina and Devotion to Jesus Christ. Stockbridge, Massachusetts: John Paul II Institute of Divine Mercy. 2000. P.116.

¹⁶¹ Ten pat. P.116.

¹⁶² Stackpole, R.A. Jesus, Mercy incarnate: St. Faustina and Devotion to Jesus Christ P.117.

Dievo Gailestingumo paveiksle pabrėžiamas ne mūsų judėjimas link Kristaus, bet labiau Jo judėjimas link mūsų. Viskas šiame paveiksle kalba apie Prisikėlusį Kristų, maloningai imantis iniciatyvos ir siekiant mūsų esančių tamsoje su savo gailestingos meilės spinduliais. Šiame paveiksle Kristus pasirodo einantis link žiūrinčiojo, einantis rasti mus. Jo gailestingosios meilės spinduliai liejasi iš Jo gailestingos širdies ir apima jį stebintįjį. Jo ranka yra pakelta Ramybės laiminančiu gestu, net prieš tai, kai mes dar nebūname to prašę. Čia Kristus kviečia mus priimti malonę su pasitikėjimu: "Jėzau, aš pasitikiu tavimi". Nenuostabu, kad šis paveikslas veiksmingas naujojoje evangelizacijoje, nes jis tarsi maža santrauka Evangelijos pagrindinės žinios: Dievas maloningai pasiūlė Save mums iš laisvos, besąlygiškos meilės per Jėzų Kristų¹⁶³.

Vieną kartą Faustina turėjo viziją, Jėzaus Širdies, kuri patvirtino jos vaidmenį gailestingumo šaltinyje. „Po įžadų atnaujinimo 1932 metais ir šv. Komunijos aš netikėtai pamačiau Viešpatį Jėzų Kristų kuris man pasakė su didžiausiu gerumu: "Mano dukra, pažiūrėk į mano gailestingąją širdį". Kai aš pažiūrėjau į Švč. Širdį, kai kurie šviesos spinduliai, kaip yra paveiksle pavaizduoti Kraujo ir vandens pavidalu, ėjo iš jo ir aš supratau, koks didis yra Dievo gailestingumas“. Šio Dievo gailestingumo paveikslo išaukštinimas yra Švč. Jėzaus Širdies išaukštinimas ir ta Širdis matoma kitu aspektu. Šie spinduliai gydymą ir malones pašventina krikšte o ypač Eucharistijoje, kurie teka iš Švč. Jėzaus Širdies. Tai daro šį gailestingumo paveikslą ypatingai tinkamą ypač šeimoms, nes jos yra labai palaužiamos ir sužeidžiamos blogio. Šios blogio atakos dažnai garbinamos modernioje kultūroje ir dažnai triuškina katalikiškas šeimas. Malonės spinduliai paveiksle rodo mums išgijimo ir pašventinimo malones, kurias mūsų Gelbėtojas siekia įlieti į kiekvieno žmogaus širdį, jei tai mes priimsime su pasitikėjimu¹⁶⁴.

Vietos liturginiame kalendoriuje yra ir Švč. Jėzaus Širdžiai ir Gailestingumo šventei. Švč. Jėzaus Širdies šventė yra diena mylinčio atsisteisimo Jo širdžiai, kai Gailestingumo šventė – visos Jo Gailestingos meilės, tekančios iš Jo širdies šventimas. Abi šios šventės yra reikalingos, ir pats Jėzus prašė jų abiejų.

3.2. Dievo Gailestingumo Šventovė.

Svarbus kun. Mykolo darbas buvo Dievo Gailestingumo bažnyčios statymas. Bažnyčios, skirtos šios Dievo paslapties įkūrimui, Bažnyčios, kuri ženkliai prisidėtų prie Gailestingumo kulto vystymo. Greičiausiai tikrojo motyvo jis arkivyskupui neatskleidė, bet aiškino, kad tai itin reikalinga pastoraciniam darbui. Deja, kun. Sopočko negavo leidimo, nes vyko Vilniaus

¹⁶³ Stackpole, R.A. Jesus, Mercy incarnate: St. Faustina and Devotion to Jesus Christ P.118.

¹⁶⁴ Ten pat. P. 119.

arkikatedros restauracija po didžiulio potvynio. 1937 metais arkivyskupas Jelbżykowski leido imtis veiksmų, kad gautų sklypą ir prasidėtų statybos. Vietą bažnyčiai kun. Mykolas numatė Verkių rajone prie Kalvarijų ir Verkių gatvių. Tam, kad galėtų kreiptis į miesto valdžią, kunigas kreipėsi į gyventojus kad šie pritartų projektui. Buvo surinkta daugiau nei 1000 parašų. Tikinčiųjų prašymą miesto valdžia priėmė, bet nebuvo gautas atsakymas. Tada kunigas ėmė rinkti bažnyčios statymo komitetą. 1938 metais komitetą patvirtino arkivyskupas ir po to miesto vaivada. Taip pat buvo priimtas statutas, o kun. Mykolas tapo arkivyskupo delegatu šiame komitete. Komiteto ir įgaliojimo kun. Sopočko patvirtinimas leido ryžtingiau siekti miesto valdžios sprendimo dėl žemės skyrimo bažnyčios statybai ir kitų reikalavimų. Greitai paaiškėjo, kodėl šis projektas buvo vilkinamas - urbanizacijos komisija norėjo, kad bažnyčia būtų matomoje miesto vietoje, atsižvelgiant į nukreiptas per ją gatves. Tam geriausiai pasirodė aikštė prie Kalvarijos gatvės. Apie sprendimą dėl žemės atidavimo bažnyčiai reikėjo laukti iki 1938 metų galo. 1939 m. pradžioje buvo paskelbtas konkursas projektui, o balandį peržiūrėti pateikti projektai. Iki liepos mėnesio vyko derybos - konsultacijos su projektuotoju. Tuo metu komitetas ieškojo lėšų medžiagų pirkimui ir statybai. Iki karo pradžios buvo jau padaryta daug darbų. Bet viskas dėl II Pasaulinio karo sugriuvo¹⁶⁵.

Dabartinė Dievo Gailestingumo šventovė pastatyta XV a. pab. Gotikinė bažnyčia iš pradžių turėjo Švenčiausiosios Trejybės titulą. Jai teko vienos iš labiausiai nepalankių laikų niokotų Vilniaus šventovių dalia. Po XVIII a. vidurio gaisrų ji rekonstruota, įrengiant naują presbiteriją kitame pastato gale ir pristatant bokštus bei portalą vietoj gotikinės apsidės. XVIII–XIX a. priklausė Vilniaus universitetui. Jos klebonu buvo garsusis universiteto rektorius astronomas Martynas Počobutas. 1821 m. carinės valdžios bažnyčia paversta stačiatikių cerkve, kiek vėliau paskirta Vilniaus įgulos karių stačiatikių sielovada. 1920 m. vėl pertvarkyta į katalikų bažnyčią, tačiau vos dviem dešimtmečiams. Paskutinis bažnyčioje po Antrojo pasaulinio karo pastoviai dirbęs dvasininkas buvo sesers Marijos Faustinos Kovalskos nuodėmklausys ir globėjas kun. Mykolas Sopočka. Dievo tarnui arkivyskupui Mečislovui Reiniui pritarus, jis šioje bažnyčioje įvedė pirmąsias Vilniuje pridėtines pamaldas ir pamokslus rusų kalba. Netrukus po kun. M. Sopočkos repatriacijos į Lenkiją 1947 m. rudenį sovietai bažnyčią uždarė ir pavertė sporto draugijos, vėliau restauravimo tresto sandėliu, dirbtuvėmis.

Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, arkivyskupijai grąžintame pastate nebuvo likę jokių sakralinio interjero detalių. Jis restauruotas ir įrengtas atsižvelgiant į numatytą naująją paskirtį – 2004 m. kovo 8 d. dekretu kard. Audrys Juozas Bačkis čia įsteigė Dievo Gailestingumo šventovę, idant jos centriniame altoriuje būtų gerbiamas malonėmis garsėjantis Gailestingojo Jėzaus

¹⁶⁵ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 280.

atvaizdas. Šventovė pašventinta per tą pačią metų Dievo Gailestingumo iškilmę. Dail. Nijolės Vilutytės sukurtos nuosaikaus kolorito freskos ir vitražai byloja apie Dievo Gailestingumo šventovės ir Aušros Vartuose puoselėjamo pamaldumo Gailestingumo Motinai sąsają. Žodžiai „Jėzau, pasitikiu Tavimi“ užrašyti keliolika kalbų, kuriomis įvairių kraštų piligrimai dažniausiai meldžiasi Šventovėje¹⁶⁶.

3.3. Dievo Gailestingumo šventė

Liturginė Dievo Gailestingumo šventė, kurią Vatikanas patvirtino vyskupų prašymu Lenkijoje, yra Jėzaus Širdies šventė, bet su kita prasme. Ji būna sekmadienį po Velykų, Velykų oktavos pabaigoje. Kaip yra žinoma iš apaštalinių konstitucijų, šv. Augustino, šv. Grigaliaus Nazianziečio, ši diena buvo ypatinga šventė ankstyvojoje Bažnyčioje. Ji buvo vadinama Baltuoju sekmadieniu, Dominica in Albis, nes naujai pakrikštyti Velyknaktyje vilkėdavo savo baltą krikšto rūbą visą šią dieną¹⁶⁷.

Šv. Augustinas visą pirmąją Velykų savaitę, oktavą, vadino "Gailestingumo ir atleidimo dienomis", o sekmadienį po Velykų – "Gailestingumo dienų rinkiniu". Dabar šis sekmadienis yra vadinamas Gailestingumo sekmadieniu. Ši šventė leidžia Bažnyčiai švęsti Gailestingąją Jėzaus meilę, kuri teka iš gailestingos Jo širdies ir iš visų Jo veiksmų, kuriuos Jis prisiėmė iš meilės.

Kaip kalbėjo šventasis popiežius Jonas Paulius II: "Visa Velykų oktava yra kaip viena diena. Tos oktavos pabaigos sekmadienis yra padėkos už Dievo gerumą, kurį Jis parodė žmogui per Velykų paslaptį dieną"¹⁶⁸.

Jėzus mokė Faustina, kad pati šventė yra dovana Bažnyčiai iš Jo gailestingosios širdies. Taip, kaip spinduliai paveiksle, tai ir pati šventė plaukia iš Jo gailestingosios širdies. Viešpats Jėzus taip kalbėjo seseriai Faustina:

„Dukra mano, kalbėk visam pasauliui apie neapsakomą mano gailestingumą. Trokštu, kad Gailestingumo šventė būtų prieglobstis ir užuovėja visoms sieloms, o ypač vargšams nusidėjėliams. Tą dieną yra atvertos mano gailestingumo gelmės, išlieju visą malonių jūrą sieloms, kurios prisiartins prie mano gailestingumo šaltinio; kuri siela prieis išpažinties ir šv. Komunijos, gaus visišką kalčių ir bausmių atleidimą, tą dieną bus atvertos visos Dievo užtvankos, per kurias teka malonės; tenebijo prie manęs prisiartinti jokia siela, nors jos nuodėmės būtų kaip purpuras. Mano gailestingumas yra toks didis, kad per visą amžinybę joks protas, nei žmogaus, nei angelo, jo

¹⁶⁶ Istorija. // <http://www.pilgrimukelias.lt/index.php?id=121> (Žiūrėta: 2014 03 06).

¹⁶⁷ Stackpole, R.A. Jesus, Mercy incarnate: St. Faustina and Devotion to Jesus Christ. P. 120.

¹⁶⁸ Ten pat. P. 120.

nesuvoks. Viskas, kas egzistuoja, išėjo iš mano gailestingumo gelmių. Kiekviena siela santykiuje su manimi visą amžinybę svarstys mano meilę ir gailestingumą. Gailestingumo šventė išėjo iš mano gelmių, trokštu, kad būtų iškilmingai švenčiama pirmąjį sekmadienį po Velykų. Nepatirs žmonija ramybės, kol neatsigręš į mano gailestingumo šaltinį¹⁶⁹. Dievo gailestingumo šventei rengiamasi devynias dienas, taip vadinama novena. Ji pradedama kalbėti Didįjį penktadienį. „Devynias dienas, vienijantis su Kristaus auka ant kryžiaus už mūsų ir viso pasaulio išganymą, įsiliejant į tą meilę, kuria dangaus Tėvas myli Sūnų, o per Jį ir mus, kalbamas Dievo gailestingumo vainikėlis“¹⁷⁰.

Šventės įkūrimu labiausiai rūpinosi kun. Mykolas. Jis turėjo atlikti papildomus tyrimus, kurių nebuvo lyginant su paveiklo tyrimais. Tai reikalavo ir daugiau laiko. Tik po keleto metų, supratęs Dievo Gailestingumo kulto vertybę tikėjimo gyvenimui, kunigas įsitikino dėl šventės įsteigimo būtinybės. Pirmiausia nusprendė apie tai parašyti ir tik po to kreiptis į Bažnyčios valdžią¹⁷¹. Kartu su reikalavimu nutapyti paveikslą, sesei Faustinei buvo pareikalavimas dėl šventės įsteigimo ir tą patį sekmadienį paveikslą pašventinti. Reikalavimai jai buvo pakartoti ne vieną kartą. Be abejonės, didelę reikšmę turėjo sesers Faustinos kreipimasis į kun. Mykolą, kaip į žmogų, kuris buvo nurodytas apreiškimuose. Taip pat buvo svarbi jo sielovadinė nuojauta ir atvirumas visiems dalykams, kurie pasitarnautų gėriu tikintiesiems. Į šventės įkūrimą kunigas žiūrėjo skrupulingai ir išmintingai. Buvo atviras sesers įkvėpimams, tačiau tuo pačiu juos ištirdavo. Jis suprato, kad šventės įkūrimo pagrindu gali būti tik jo teologinis motyvavimas ir įrodymas sielovadinio poreikio, kurį turėtų palaikyti vyskupai¹⁷².

Jis puikiai žinojo, kad kiek Bažnyčioje buvo įkurta švenčių dėl asmeninių apreiškimų, visos jos buvo patvirtintos tik gavus Bažnyčios patvirtinimą, kad privatūs apreiškimai atitinka visuotinį apreiškimą, ir kad šventė atitinka esamo laiko poreikius. Tai reikalavo didelio tiriamojo darbo ir Bažnytinės valdžios sutikimo. Taigi, jis ėmėsi nelengvos užduoties. Kunigas ėmėsi kurti teologinį ir liturginį pagrindą šventės įkūrimui ir įrodyti šventės būtinumą. Tik po to jis galėjo prašyti Bažnytinės valdžios leidimo. Tad pirmiausia gilinosi į biblinį kontekstą ir ieškojo teologinio Dievo Gailestingumo pagrindimo. Sekdamas Bažnyčios mokytojais, įsitikino, kad Dievo gailestingumas yra svarbiausia Dievo Kūrėjo ir Dievo Atpirkėjo savybė. Savo tyrimų ieškojimų rezultatus paskelbė 1936 metais Vilniaus arkivyskupijos naujienose. Tuo pat metu buvo išleista ir brošiūra, ant kurios pirmą kartą buvo pavaizduotas dailininko Kazimierovskio nutapytas Jėzaus atvaizdas. Savo straipsniuose niekur neužsiminta apie sesers Faustinos apreiškimus, bet viskas buvo

¹⁶⁹ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 699.

¹⁷⁰ Siepak, M.E. Jėzau, pasitikiu tavimi: apmąstymai ir maldos prašant Dievo gailestingumo. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2011. P. 23.

¹⁷¹ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 236.

¹⁷² Ten pat. P. 263.

pagrįsta Bažnyčios Tėvų ir Bažnyčios Daktarų mokymu ir įrodyta to meto būtinybė įkurti šią šventę Atvelykio sekmadienį. Taip pat buvo nurodytos priežastys, dėl kurių pirmiau šventė būtų įkurta Lenkijoje, nes istorija rodo, kad lenkų tautai buvo suteiktos gausios Dievo Gailestingumo malonės¹⁷³.

Tuo tarpu sesuo Faustina, nieko nežinodama apie publikacijas, 1936 liepą parašė kun. Sopočkai, kad ji gavo tokius stiprius skubinimus, kad netgi norėjo vykdyti pati pas popiežių, kuris leistų švęsti Dievo Gailestingumą. Kunigas laiške jai parašė, kad būtina išlaikyti ramybę ir kantrybę. Dievo reikaluose skubotumas nepageidaujamas ir kiekvieną dvasinę patirtį reikia pasiaiškinti su dvasios vadovu. Tuo pačiu tiesiogiai jai pasako, kad jei šventė turi būti įsteigta, ji ir bus, tik be jos asmeninio vykdymo pas popiežių, kuris galėtų netgi tam pakenkti. Dar informavo, kad pirmiausia turi būti paruoštas pagrindas šventės įsteigimui, kad tikintieji suprastų to būtinybę ir iš vyskupų ir pačių tikinčiųjų būtų gautas kolektyvinis prašymas. Todėl šiam tikslui tarnavo jo pirma publikacija apie Dievo Gailestingumą, 150 kopijų buvo perduota vienuolyno vyresnybei, skatinant išplatinti juos kunigams, vienuoliams, apsišvietusiems pasauliečiams, kad jie persiimtų Dievo gailestingumo idėją bei kreiptųsi į vyskopus dėl šventės įsteigimo¹⁷⁴.

1937 metais publikuojamas straipsnis leidinyje „Mysterium Christi“, skirtame Dievo Gailestingumo šventei ir kultui. Leidinio redakcija pasiūlė atskirą diskusiją dėl šio leidinio. Buvo tik vienas pasisakymas su tam tikrais abejojimais, atsiųstais pasauliečio. Iš dvasinio luomo susidomėjo taip pat vienas kunigas iš Lenkijos, kuris itin teigiamai atsiliepė apie kun. Mykolo iniciatyvą. Jau 1936 metais, norėta išleisti paveikslukus su Jėzaus atvaizdu, taip pat su maldomis Jo gailestingume, nes sesuo Faustina nuolat užsimindavo apie maldas, kurias ją išmokė Jėzus – tai novena ir vainikėlis. Paveikslukų spausdinimas ir maldos turėtų paskatinti tikinčiuosius labiau pasitikėti Dievo gailestingumu ir trokšti šlovinti Dievą dėl šios Jo savybės. Paveikslukus atspausdinti pavyko tik 1937 metais Krokuvoje. Jų išleidimas buvo dar vienas žingsnis Dievo Gailestingumo šventės plitime. Sesuo dėl to labai džiaugėsi ir buvo labai dėkinga už sunkių užduočių vykdymą¹⁷⁵.

Sunku nustatyti, kada tiksliai kun. Mykolas kreipėsi į arkivyskupą dėl šventės įsteigimo. Yra tikrai žinoma, 1938 06 15 kun. Sopočko perdavė Dievo Gailestingumo Karaliaus paveikslo kopiją Vilniaus arkivyskupui, tuo pačiu prašydamas imtis veiksmų dėl Dievo Gailestingumo šventės įsteigimo. Rugsėjo 8 dieną perdavė prašymą apie tai užsiminti Lenkijos vyskupų konferencijoje. Arkivyskupas šio prašymo nepriėmė. Greičiausiai tai buvo atsargumas, nes jis

¹⁷³ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 264.

¹⁷⁴ Ten pat . P. 263.

¹⁷⁵ Ten pat . P. 265-267.

žinojo, kad kun. Sopočko planai artimi sesers Faustinos vizijoms. Pats tuo metu dar neturėjo aiškos nuomonės dėl šių vizijų, tuo labiau, kad anksčiau buvo labai kritiškas. Nors jo ordinaras nesutiko Dievo Gailestingumo šventės reikalus pristatyti Lenkijos vyskupų forume, pats nusprendė kreiptis į vyskopus. Buvo paruošti individualūs laišakai, kuriuose išdėstė argumentus dėl šventės per Atvelykį. Apie tai kalbėjo su kai kuriais vyskupais pats, nes tuo metu dalyvavo katalikiško jaunimo suvažiavime Čenstakovoje¹⁷⁶.

Jis gavo oficialų paaiškinimą iš Lenkijos vyskupų sekretoriaus, kuriame buvo skatinamas nenutraukti pastangų. Negaudamas nepalankaus palaikymo, bet ir nesusidurdamas su pasipriešinimu, ėmėsi drąsios minties ieškoti paramos Apaštalo Sostei. 1939 metų balandį išvyko į Romą, kur planavo gauti audienciją pas popiežių Pijų XII. Audiencija nepavyko, nes buvo Didžioji savaitė. Balandžio 8 dieną, Didįjį Šeštadienį, nuvyko pas valstybės sekretorių, norėdamas pristatyti šventės reikalavimus. Sekretorius nusiuntė į Šventosios apeigų kongregaciją. Čia jam taip pat nepavyko pateikti prašymą, nes įstaiga jau buvo uždaryta. Tada gauna informacijos, kad Bažnyčioje nėra įprasta skelbti šventes, pagerbiančias atskiras dieviškąsias savybes. Jis taip pat suprato, kad norint pateikti tokias peticijas, reikalingas arkivyskupo ordinaro palaikymas, netgi daugiau - šalies vyskupų konferencijos. Kunigas Sopočko paprašė vieno iš Lenkijos kunigų, dirbusio Romos kurijoje, kad jis surinktų Šventųjų apeigų kongregacijoje pastabas, į kurias jis galėtų atsižvelgti¹⁷⁷.

Dievo Gailestingumo šventės tikslas – pagerbti didelę Dievo Gailestingumo asmeninę savybę, pakelti žmoniją iš dvasinio sąstingio, kad žmogus, visur skubantis pasaulyje, prisiartintų prie gailestingumo Šaltinio. Šios šventės metu pagerbiame Dievo Gailestingumą, kuris parodė mums savo meilę ir gerumą per Jėzų Kristų. Dievo Gailestingumo šventė padeda įgyti žmonėms geresnį supratimą Kūrėjo ir žmogaus santykių su Juo. Taip pat ši šventė traukia prie Išganytojo nusidėjėlius, kurie nori ryžtis keisti savo gyvenimą, artindamiesi ir pasitikėdami Dievo gailestingumu. Dievo Gailestingumo savybė apreiškia Dievą, kaip mylimiausią Tėvą, kuris rūpinasi visais savo kūriniais, atleidžia jų nuodėmes ir baudžia daug švelniau nei jie to nusipelnė. Baudžia ne be reikalo, o tam, kad klystantis žmogus susivoktų besielgiantis netinkamai ir pasitaisytų.

Popiežius Jonas Paulius II leidžia mums giliau pažvelgti į didįjį Dievo Gailestingumo slėpinį. Kaip Šventasis Tėvas pats ne kartą kalbėjo, jo veiklos centre buvo žinia apie Dievo gailestingumą visiems žmonėms. Šias pastangas ženklino šventosios sesers Faustinos Kovalskos regėjimai. Sesers Faustinos skelbtose žiniose jis išvelgia paprasta kalba perteiktą didįjį mūsų dienų iššūkį, nors niekas neprivalo priimti tos žinios pagal Bažnyčios mokymą¹⁷⁸.

¹⁷⁶ Ciereszko, H. *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975)*. Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 270.

¹⁷⁷ *Ten pat*. P. 272.

¹⁷⁸ *Schonborn Chr.* Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. P. 18.

Faustinos Kovalskos beatifikacija bei kanonizacija ypatingu būdu atskleidė popiežiaus Jono Pauliaus pamaldumą Dievo Gailestingumui. Jonas Paulius II patikslino, kad šios šventės įprasminimas suteiks Evangelijai naujo gaivumo ir padės trečiojo tūkstantmečio žmonėms „vis geriau pažinti tikrąjį Dievo veidą ir tikrąjį savo brolių veidą“¹⁷⁹. Ši šventė pirmą kartą Bažnyčios kalendoriuje įrašyta ir švęsta tik 2001 metais, Atvelykio sekmadienį.

3.4. Dievo gailestingumo vainikėlis

Dievo Gailestingumo vainikėlis arba rožinis, seselei Faustinai buvo apreikštas Vilniuje 1935 metų rugsėjo 13-14 dienomis. Šios maldos žodžiai seseriai Faustinai buvo padiktuoti paties Jėzaus Kristaus:

„Amžinasis Tėve, aukoju Tau mieliausiojo Tavo Sūnaus, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Kūną ir Kraują, Sielą ir Dievystę už mūsų ir viso pasaulio nuodėmes; dėl sopulingosios Jo kančios būk mums gailestingas“¹⁸⁰. Ši malda yra, anot sesers Faustinos, Dievo pykčiui numalšinti¹⁸¹. Taip pat sesuo Faustina prisiimdavo kančias iš nusidėjėlių, kad tik Dievas būtų jiems gailestingas. „1934 metais Didįjį Penktadienį, ji padarė rašytinį savanorišką aktą Dievui pasiaukojant dėl nusidėjėlių, ypač dėl tų, kurie prarado viltį Dievo gailestingumu. Todėl ji prisiėmė kankinimus, kančias iš nusidėjėlių, ir gražos davė jiems paguodą, kuri kyla iš artimo ryšio su Dievu. Nuo tada ji galėjo sakyti, kad ji yra „aukos šeimininkė““¹⁸².

Jėzus Faustinai sakė: „Tam, kas bent kartą sukalbės šį vainikėlį, bus suteikta malonė, nes mano gailestingumas beribis. – Tie, kurie kalbės šį vainikėlį gyvenime, o ypač mirties valandą, bus apglėbti mano gailestingumo“¹⁸³. Kitoje vietoje dar Jis sakė: „Pasakyk, kad jokia siela, kuri šaukėsi mano gailestingumo, nenusivylė ir nebuvo sugėdinta. Man ypač patinka siela, kuri pasitikėjo mano gerumu. Parašyk: Kai šį vainikėlį kalbės prie mirštančiųjų, atsistosis tarp Tėvo ir sielos ne kaip teisingas Teisėjas, bet kaip gailestingas Gelbėtojas“¹⁸⁴.

Šia malda meldžiama gailestingumo mums bei visam pasauliui ir taip atliekamas gailestingumo darbas. Pasitikėdami ir įvykdydami kiekvienos geros maldos sąlygas, kurios yra: nuolankumas, ištvermingumas, Dievo valią atitinkantis objektas; tikintieji gali sulaukti Kristaus pažadų išsipildymo, kurie ypatingai susiję su mirimo valanda: atsivertimo malonės ir ramios mirties. Šios malonės bus suteiktos ne tik tiems žmonėms, kurie meldžiasi šią malda, bet ir

¹⁷⁹ Chocholski, P. 15 maldos dienų su seserimi Faustina. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2007. P. 18.

¹⁸⁰ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 475.

¹⁸¹ Ten pat. 476.

¹⁸² Stackpole, R. A. Divine Mercy: The Heart of the Gospel. P. 106.

¹⁸³ Siepak, M.E. Jėzau, pasitikiu tavimi: apmąstymai ir maldos prašant Dievo gailestingumo. 2011. P. 24.

¹⁸⁴ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 1541.

mirštančiajam, prie kurio kiti melsis jos žodžiais. „Kai prie mirštančiojo kalba šį vainikėlį, – pasakė Jėzus, – numaldoma Dievo rūstybė, o sielą apgaubia neišmatuojamas gailestingumas“¹⁸⁵. Sesers Faustinos dvasios tėvas ir nuodėmklausys kunigas Mykolas Sopočko yra sakęs, kad kreipimasis į Dievo Gailestingumą, naudojantis sesers patarimais, duodavo vaisius: išsipildydavo prašymai ir buvo gaunamos malonės. Pats kun. Mykolas pripažįsta kad gaudavo daug malonių, ypatingai melsdamasis Dievo gailestingumo vainikėlį¹⁸⁶.

Šis vainikėlis nėra Švenčiausios Mergelės Marijos rožinio pakaitalas, nors ir naudojami tie patys rožinio penkių paslapčių karoliukai. Paslapčių apmąstymas nėra prirašytas, bet galima apmąstyti skausmingąsias paslaptis arba penkias Kristaus žaizdas. Šį vainikėlį galima kalbėti bet kada. Viešpaties Jėzaus pažadu, tai yra labai galinga malda už nusidėjėlių atsivertimą, ypač kalbant jį devynias dienas iš eilės. Taip pat prie mirštančiojo bei meldžiantis už skaistykloje esančias sielas¹⁸⁷.

3.5 Dievo gailestingumo novena

Tam tikra prasme Dievo Gailestingumo novena reiškia didesnę Dievo Gailestingumo kultą nei Dievo Gailestingumo vainikėlis. Jėzus pasakė seseriai Faustina, kad ši novena būtų kalbama devynias dienas prieš Gailestingumo sekmadienį, pradedant Didžiuoju Penktadieniu, ir per šią maldą Jėzus pažadėjo suteikti sieloms visas malones¹⁸⁸. Pirmoms penkioms Dievo Gailestingumo novenos dienoms Viešpats Jėzus paima intencijas iš dešimties maldavimų, kurie yra naudojami Didžiojo Penktadienio Bažnyčios liturgijoje. Kiti keturi maldavimai yra paimti iš kitų Didžiosios savaitės maldų. Prieš kiekvienos dienos novenos maldas yra speciali intencija.

1937 metų kovo 26 dieną, Didžiojo Penktadienio dieną, savo dienoraštyje sesė Faustina įrašė: „Jėzus liepia man prieš Gailestingumo šventę atlikti devyndienį ir turiu pradėti šiandien už viso pasaulio atsivertimą ir Dievo gailestingumo pažinimą“¹⁸⁹. Taip pat Viešpats Jėzus jai sakė, kad per devynias dienas atvestų sielas prie Jo gailestingumo šaltinio, kad jos pasisemtų jėgų, malonių kokių jiems reikia jų gyvenimo sunkumuose, o ypatingai reikės mirties valandą¹⁹⁰. Baigusi Dievo Gailestingumo noveną, prieš tų metų Atvelykio šventę, Faustina rašė: „Mano siela buvo nublokšta į

¹⁸⁵ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 811.

¹⁸⁶ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 233.

¹⁸⁷ Burkus, J. Pasitikiu. Kaunas: Caritas. 1996. P. 9.

¹⁸⁸ Plg. Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 798.

¹⁸⁹ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 1059.

¹⁹⁰ Ten pat. 1061.

neįsivaizduojamą džiaugsmą, ir Viešpats leido man pamatyti didelį jo okeaną ir bedugnę. O kad sielos tik suprastų, kaip labai Dievas myli jas!“¹⁹¹.

Pirmoji maldų į Dievo Gailestingumą devyndienio intencija yra už visus žmones, ypačiai už nusidėjusius. Antrąją dieną Išganytojas kviečia melstis už kunigus ir vienuoles bei vienuolius. Trečią dieną – už pamaldžiuosius ir ištikimuosius. Ketvirtąją dieną – už pagonis ir visus netikinčius žmones. Penktąją dieną – už brolius, kurie yra klaidingame tikėjime. Šeštąją dieną – už vaikus; septintąją – už Dievo Gailestingumo pamaldumo mylėtojus ir skleidėjus; aštuntąją – už vėles skaistykloje. Paskutiniąją dieną yra kviečiama melstis už abejojančius ir drungnuosius¹⁹². Kun. Mykolas Sopočka gavo savo vyskupo aprobatą šiai Dievo Gailestingumo novenai drauge su Dievo Gailestingumo vainikėliu ir litanija, kol dar sesuo Faustina buvo gyva. Viešpats Jėzus ragina tikinčiuosius atlikti šią noveną ne tik prieš metinę Dievo Gailestingumo šventę, bet dažniau netgi kartą į mėnesį. Ši novena yra paplitusi po visą pasaulį privačiam maldingumui¹⁹³.

Pakludama savo dvasios tėvui kun. Mykolui Sopočko, sesuo Faustina į savo „Dienoraštį“ užrašė įvairias prašymo, pasitikėjimo Dievo gailestingumo maldas, mylinčios sielos atsidūsėjimus. Surinkęs iš „Dienoraščio“ įvairius atsidūsėjimus dieviškajam gailestingumui išmelsti jis sudarė trisdešimt keturių kreipimųsi į Dievo Gailestingumą litaniją. Ji taip pat greitai susilaukė Vilniaus vyskupo aprobacijos ir buvo skirta privačiam naudojimui¹⁹⁴.

3.5. Gailestingumo valanda

1937 metų spalio mėnesį Krokuvoje plačiau sesers Faustinos neatskleistomis aplinkybėmis Viešpats Jėzus Kristus patarė jai pagerbti Jo mirties valandą:

„Primenu tau, dukrą mano, kad kai tik išgirsi, kad laikrodis muša trečią valandą, visa pasinerk į mano gailestingumą, jį šlovindama ir garbindama; šaukis jo visagalybės visam pasauliui, o ypač vargšams nusidėjėliams, nes tą akimirką jis buvo plačiai atvertas kiekvienai sielai. Šią valandą išmelsi visko sau ir kitiems, šią valandą malonė įvyko visam pasauliui – gailestingumas nugalėjo teisingumą. Dukra mano, stenkis šią valandą atlikti kryžiaus kelią, kiek tau leidžia pareigos; o jei negali atlikti kryžiaus kelio, bent akimircai užėik į koplyčią ir pagarbink mano širdį, kuri yra kupina gailestingumo Švenčiausiame Sakramente; o jei negali užėiti į koplyčią, bent

¹⁹¹ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 1073.

¹⁹² Plg. Burkus, J. Gaila minios. P. 135 – 143.

¹⁹³ Burkus, J. Pasitikiu. P. 11.

¹⁹⁴ Ten pat. P. 12.

trumpą akimirką pasinerk į maldą ten, kur esi. Trokštu, kad gailestingumą garbintų kiekvienas kūriny, bet pirmiausiai tu, nes tau leidau geriausiai pažinti šią paslaptį“¹⁹⁵.

„Kun. Rożycki mini tris sąlygas, kuomet šios valandos maldos būtų išklaustos:

1. Malda turi būti nukreipta į Jėzų;
2. Turi vykti trečią valandą po pietų;
3. Turi remtis Viešpaties Jėzaus kančios verte ir nuopelnais“¹⁹⁶.

Kunigas Mykolas Sopočko yra parašęs vieną iš savo darbų - „Šventoji valanda ir novena į Dievo gailestingumą prieš šventę“. Šį darbą sudarė trys dalys: 1) Šventosios valandos apeigos. Šventoji valanda yra mums dėl prisiminimų Jėzaus kančios alyvų sode. 2) Novena į Dievo gailestingumą. 3) Pamąstymai apie Dievo Gailestingumą kaip apie būsimą šventę.

Šventosios valandos apeigos buvo pateiktos kaip maldingas budėjimas ketvirtadieniais, ypatingai Didįjį Ketvirtadienį. Siekiant pašlovinti Išganytoją kančioje, kurią Jis patyrė Alyvų sode. Tai buvo šlovinimo aktai paremti apmąstymais. Dėkojimai, maldavimai ir prašymai dar pridedant prie kiekvieno iš jų litanijos formos maldą¹⁹⁷.

Apibendrinant trečiąją darbo dalį, kurioje buvo apžvelgiami Dievo Gailestingumo kultai išsiskleidę Bažnyčioje. Buvo kalbėta apie Dievo Gailestingumo paveikslą, jo atsiradimo kilmę ir kelionę iki šių dienų. Taip pat buvo atskleistas Dievo Gailestingumo šventės būtinumas ir Dievo Gailestingumui priskiriamos maldos: Dievo Gailestingumo Vainikėlis, novena, litanija ar Šventoji Valanda.

¹⁹⁵ Kowalska, F. Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. 1572.

¹⁹⁶ Ten pat. P. 15.

¹⁹⁷ Ciereszko, H. Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. P. 488.

4. TYRIMO „Dievo Gailestingumo samprata ir raiška žmonių gyvenimuose“ METODIKA, ORGANIZAVIMAS IR REZULTATŲ ANALIZĖ

4.1. Tyrimo metodika

Tyrimui pasirinktas kokybinis asmeninis struktūruotas interviu, kuris leis pažvelgti į subjektyvius žmonių konstruojamus suvokimus, kurie sukuria kolektyvinę patirtį. Kokybinis tyrimas, anot Žydžiūnaitės, kalba apie tai, kad kokybinis tyrimo tipas leidžia atskleisti tyrimo dalyvių apibrėžiamą požiūrį į tiriamą fenomeną, remiantis jų patirtimis ir suvokimu¹⁹⁸. Tuo tarpu Kardelis kalbėdamas apie kokybinį tyrimą teigia, kad tai sistemingas, nestruktūrizuotas tyrimas natūralioje aplinkoje, tokiu būdu siekiama ne tik suprasti tiriamuosius reiškinius, bet ir pateikti jų paaiškinimus¹⁹⁹. Asmuo pasakodamas ar kalbėdamas visada remiasi savo individualia patirtimi, todėl naratyvinio tyrimo metodas leis pažvelgti į situaciją iš vidaus²⁰⁰.

Šio tyrimo objektas – Dievo gailestingumo kultas Lietuvoje, nurodo, kad bus tiriama Dievo gailestingumo išgyvenimai žmonių asmeniniuose gyvenimuose, tai tik įrodo, kad kokybinis tyrimas pasirinktas tikslingai, nes siekiama suprasti reiškinį per individualių tyrimo dalyvių patirčių kompleksą. Šis metodas taip pat pasirinktas tikslingai ir dėl to, kad tyrimų apie Dievo gailestingumo apraiškas, Lietuvoje nėra atlikta, todėl anot Bitino²⁰¹ kokybinis tyrimas siekia ne tik analizuoti jau esamus teiginius ir suvokimus apie socialinę tikrovę, tačiau itin svarbu gauti duomenų apie neištyrinėtus ar mažai tyrinėtus reiškinius, atliekant mokslinę apžvalgą.

Iš anksto buvo suformuluoti 7 pagrindiniai klausimai:

1. Kas Jums yra Dievo Gailestingumas?
2. Ką žinote apie Dievo Gailestingumo kultą Lietuvoje?
3. Kada ir kaip susipažinote su šiuo pamaldumu?
4. Kur savo gyvenime esate patyręs Dievo Gailestingumą?(galima įdėti savo gyvenimo liudijimą, patyrimą)
5. Kokius Dievo Gailestingumo kulto bruožus Jūs išskirtumėte?
6. Ar savo gyvenime skleidžiate Dievo Gailestingumą? Jei taip, kokiais metodais ir veiksmais?

¹⁹⁸ Žydžiūnaitė, V. Tyrimo dizainas: struktūra ir strategijos. Kaunas. 2007. P. 121.

¹⁹⁹ Kardelis, K. Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Kaunas: Judex. 2002. P. 29.

²⁰⁰ Creswell, J. W. Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among Five Approaches. Thousand Oaks, London: Sage Publications. 2007. P. 119.

²⁰¹ Bitinas, B., Rupšienė, L., Žydžiūnaitė, V. Kokybinių tyrimų metodologija. I dalis. Vadovėlis vadybos ir administravimo studentams. Klaipėda. 2008. P. 121.

7. Kokias Dievo Gailestingumo maldos formas puoselėjate savo gyvenime?

4.1.1. Tyrimo dalyvių atranka

Taikytos dvi atrankos strategijos. Pirmiausia remiantis patogia atranka, pasirinkti tyrimo dalyviai, su kuriais buvo užmegztas kontaktas iš anksčiau. Antra, siekiant gauti išsamius tyrimo duomenis apie Dievo Gailestingumo kultą Lietuvoje ir tikslingai atrinkti tyrimo dalyvius, taikyta kriterinė atranka, kurios metu buvo išsikelti kriterijai: besimokantis asmuo, pasaulietis bei priklausantis dvasininko luomui asmuo. Tyrimo dalyviai atrinkti pritaikius bent vieną kriterijų.

Tyrimo dalyviai suskirstyti į tris skirtingas grupes pagal kriterijus. Pasirinktos trys skirtingos kategorijos, kad būtų labiau apžvelgiama tikroji Dievo gailestingumo kulto situacija Lietuvoje. Tyrimo dalyvių skirtingumas suteiks galimybę ir leis pamatyti tikrąją situaciją. Visi tyrimo dalyviai buvo apklausti tais pačiais klausimais. Iš viso tyrime dalyvavo 16 asmenų.

Pirmoje grupėje įvairaus amžiaus besimokantys asmenys. 9 asmenys, nuo 10 metų iki 28 metų. 2 vaikinai ir 7 merginos.

Antroje – pasauliečiai, šeimos. Šioje grupėje į tyrimo klausimus atsakė 3 asmenys.

Trečiojoje grupėje – dvasininkai. Šią grupę sudarė: 2 kunigai ir 2 vienuolės.

Tyrimo eiga

Su kiekvienu tyrimo dalyviu dėl dalyvavimo tyrime buvo kalbėta asmeniškai. Tyrimo dalyviams buvo pasakoma, kodėl yra atliekamas šis tyrimas ir jie laisvai galėjo pareikšti norą jame dalyvauti arba ne. Iš visų, kurių buvo prašyta atlikti tyrimą, 2 asmenys atsisakė. Interviu metu buvo užduodami klausimai, tyrimo dalyviai sutiko, kad gauti atsakymai būtų užrašyti į tyrėjo užrašus. Interviu vyko duodant klausimus ir leidžiant į juos atsakyti respondentams tinkamu laiku. Tyrimas buvo atliktas 2014 metų balandžio 15 – 30 dienomis.

Tyrimo etika

Tyrimo metu buvo laikomasi pagrindinių etikos principų. Visų pirma, kiekvienas tyrimo dalyvis laisvu apsisprendimu galėjo pasirinkti dalyvauti tyrime, užtikrinant, kad atsisakymas esamo santykio nepakeis. Antra – tyrimo dalyviui buvo iš anksto pristatytas tyrimo tikslas, paaiškinta, kodėl jis yra svarbus. Trečia – užtikrinamas konfidencialumas. Visi tyrimo dalyvių vardai yra pakeisti, siekiant išvengti tyrimo dalyvių identifikavimo.

Tyrimo duomenų apdorojimas

Tyrimo duomenų apdorojimui pasirinktas turinio (content) analizės metodas. Šis metodas leidžia daryti išvadas, kaip tyrimo dalyviai mato situaciją ir įvertina egzistuojančius skirtumus tarp teorinio Dievo Gailestingumo sampratos ir Dievo Gailestingumo pasireiškimo jų asmeniniuose

gyvenimuose. Siekiant gauti kokybiškus duomenis, bus naudojama kriterinė atranka, pagal tyrėjo išsikeltus kriterijus, tokiu būdu bus siekiama apibrėžti tyrimo duomenų gausą.

Turinio (content) analizė – procesas, kurio metu duomenys yra interpretuojami. Šiam procesui atlikti taikyti 4 žingsniai: 1) gauti duomenys perskaityti daugelį kartų; 2) išskirti esminiai žodžiai sudarantys kategorijas; 3) šios kategorijos suskaidytos į dvi subkategorijas; 4) šių duomenų interpretavimas, pagrindžiant tyrimo dalyvių tekstais.

4.2 Tyrimo analizė

Analizuojant tyrimo duomenis gautos 7 subkategorijos: supratimas, žinios, pažintis, patyrimas, bruožai, sklaida, formos. Šios subkategorijos suskaidytos į dvi kategorijas:

- a) teorinis lygmuo- Dievo Gailestingumo samprata (supratimas, žinios, pažintis, bruožai)
- b) praktinis - Dievo Gailestingumo pasireiškimas žmonių gyvenimuose (patyrimas, sklaida, formos).

Kiekvienas atlikto tyrimo atsakymas buvo suvestas į lenteles, kurios yra įdėtos į baigiamojo licenciato darbo pabaigoje esančius priedus. Dabar bus analizuojami visų tyrimo dalyvių gauti atsakymai. Analizuojant, iš tyrimo dalyvių gauti atsakymai buvo sugrupuoti į kategorijas ir subkategorijas. Tyrimo dalyviai yra koduojami tokiais kodais: Besimokantys asmenys (M); Studentai (S); Pasauliečiai ir šeimos (P); Kunigai (K); Vienuolės (V). Šie kodai sudaryti tam, kad būtų aišku, kaip į vieną ar kitą klausimą atsako skirtingų grupių asmenys. Tyrimas sudarytas iš dviejų dalių: teorinio - Dievo Gailestingumo sampratos ir praktinio - Dievo Gailestingumo pasireiškimų žmonių gyvenimuose.

4.2.1 Teorinė tyrimo dalis: Dievo Gailestingumo samprata (supratimas, žinios, pažintis, bruožai)

Supratimas – **Kas Jums yra Dievo Gailestingumas?**

Visoms tyrimo dalyvių grupėms Dievo Gailestingumo supratimas asocijuojasi su Dievo nuodėmių atleidimu. Teiginiai:

- a) Dievas atleidžia nuodėmes.

Tai parodo, kad pagrindinis ir visiems žinomas bei suprantamas Dievo Gailestingumas asocijuojasi su atleidimu. Beveik visi tyrimo dalyviai, kurie bent kartą yra atlikę išpažintį, pabrėžė, kad jie atleidimą patyrė būtent per Susitaikymo Sakramentą, Dievui nesvarbu, kiek žmogus būtų

nusidėjęs, Jis trokšta kiekvieno pasigailėti, kiekvieno laimės. (Dievas atleidžia mūsų nuodėmes. Ieva, M); (per išpažintį atleidžia visas nuodėmes. Margarita, P); (turiu atleidimą už nuodėmes. Magdalena, V).

a) Galimybė gyventi amžinybėje.

Viena iš tyrimo dalyvių pabrėžė, kad Dievo Gailestingumo samprata yra tai, kad Jis suteikia amžinąjį gyvenimą. (galimybę gyventi amžinąjį gyvenimą. (Magdalena, V))

Dar vienas Dievo Gailestingumo sampratos kriterijus, kurį atrado tyrimo dalyviai yra besąlyginė Dievo meilė. Čia pagrindiniai argumentai yra tai, kad nors žmogus nusidėjęs, bet vis dėlto Dievas jį myli.

Tai atspindi šie tyrimo dalyvių teiginiai:

a) Mylintis Dievas.

„Visus myli unikalčiai ir begaline meile (Rebeka, M)“. „Dangiškasis Tėvas tave myli (Gabrielė, P)“ „Begalinė Dievo meilė mums – nusidėjėliams (Ona, P)“. “Esu mylimas ir priimamas toks, koks esu (Adomas, M)”.

Šioje kategorijoje apie besąlyginę Dievo meilę daugiausia paminėjo šeimose gyvenantys asmenys, bet nei vienas kunigas ar vienuolė to nepaminėjo.

Pastebėtas taip pat atsakymas, kuris teigia, jog „paprastai ko nors, Dievas suteikia. (Jokūbas, M)“.

Apibendrinant Dievo Gailestingumo sampratą tyrimo dalyviai didžiausią reikšmę skiria besąlyginei Dievo meilei ir žmogaus nuodėmių atleidimui.

Žinios – Ką žinote apie Dievo Gailestingumo kultą Lietuvoje?

Dauguma iš tyrimo dalyvių apie Dievo Gailestingumą žino. Jų žinojimas pateikimas taip:

a) Dievo Gailestingumo vainikėlis.

b) Dievo Gailestingumo paveikslas.

c) Dievo Gailestingumo šventovė.

d) Ištakos.

Iš pateiktų tyrimo dalyvių duomenų apie Dievo Gailestingumo kultą žino nedaugelis. Žino daugiausiai kunigai, vienuolės ir tikybos mokytoja. Truputį žinių turi viena studentė ir šeimoje gyvenanti pasaulietė, bet nei viena nėra buvusios Vilniuje, Dievo Gailestingumo šventovėje ir tuo pačiu nėra mačiusios Dievo Gailestingumo paveikslo originalo, tik jo kopijas. Tai parodo, jog

nepaisant to, kad Dievo Gailestingumo kultas Lietuvoje egzistuoja jau 10 metų, nuo Dievo Gailestingumo šventovės atidarymo, žmonės, nesusiję su dvasiniu luomu, apie jį neturi žinių. Tai leidžia daryti išvadas, kad šis kultas turėtų būti puoselėjimas ir informacija apie jį pasiektų pasauliečius, kurie galėtų artimiau pajusti Dievo Gailestingumą.

Pažintis – Kada ir kaip susipažinote su šiuo pamaldumu?

Šioje dalyje tyrimo dalyviai buvo klausiami apie tai, kur ir kaip susipažino su Dievo Gailestingumo kulto pamaldumu. Čia dalyvių atsakymai buvo sugrupuoti į tris kategorijas: 1. Malda; 2. Kitų įtaka; 3. Knygos.

Daugiausiai visi tyrimo dalyviai kalbėjo apie maldą. Ją paminėjo visų tyrimo grupių bent vienas iš narių. „Kai parsinešiau namo Jėzaus paveikslą; pradėjau melstis Gailestingumo vainikėlį (Kleopas, K)“.

Kiti atsakymai daugiau neatitinka su šio klausimo prasme, kadangi tyrimo dalyviai nepasako, kaip ir kada susipažino su šiuo pamaldumu, bet pasakoja apie tai, ką jie meldžias. „Visai neseniai atradau, kad malda už kitus žmones ar geri darbai yra gyvenimo džiaugsmas (Kristina, S)“. Visada meldžiasi Dievo Gailestingumo vainikėlį (Rachelė, S). Didįjį Penktadienį melstis Gailestingumo vainikėlį (Margarita, P).

Antra atrasta kategorija – kitų įtaka. Ji padalinta į dvi subkategorijas: Kiti asmenys ir tikybos pamokos.

a) Kiti asmenys. Šį kriterijų paminėjo dvi tyrimo dalyvės. Jos teigė: „paskatino jį kalbėti ir supažindino su šiuo pamaldumu vienas kunigas (Ona, P)“; „seserys vienuolės, kurios dalino ligoniams Dievo Gailestingumo paveikslukus, mokė melstis Dievo Gailestingumo vainikėlį (Magdalena, V)“.

b) Tikybos pamokos. Dvi tyrimo dalyvės, taip pat teigė, jog su Dievo Gailestingumo kultu bei pamaldumu jos buvo supažindintos per tikybos pamokas.

Iš šios kategorijos galima teigti, kad didžiausią įtaką susipažinimui su šiuo kultu turėjo kiti asmenys, jau patys tai praktikavę ar tai būtų kunigas, ar vienuolė, ar tikybos mokytoja.

Trečia kategorija, kurią tyrimo dalyviai paminėjo, jog su Dievo Gailestingumo kultu susipažino skaitydami sesers Faustinos Kovalskos „Dienoraštį“ ar Šventąjį Raštą. „Dienoraštį“ paminėjo kunigas ir vienuolė, o Šventąjį Raštą – mokiniai.

Bruožai – Kokius Dievo Gailestingumo kulto bruožus Jūs išskirtumėte?

Tyrimo dalyviai išskyrė pagrindinius Dievo Gailestingumo bruožus. Iš pateiktų atsakymų buvo sudarytos dvi kategorijos:

1. Jausmas.

a) Džiaugsmas. Šį bruožą išskyrė 3 asmenys, tarp kurių du mokiniai ir pasaulietis. Jiems džiaugsmas yra supratimas, kad esi Dievo mylimas. „Džiaugsmas, kai supranti, kad Dievas myli gailestingai. (Sara, M)“. „Prasmingą, laisvą ir džiaugsmingą gyvenimą žemėje su savimi, kitais ir Dievu. (Margarita, P)“.

b) Meilė. Viena iš tyrimo dalyvių, kaip Dievo Gailestingumo bruožą išskyrė meilę, jog Dievo Gailestingumas labiausiai atsiskleidžia kančioje, o tai yra Begalinė meilė mums. „Dievo Gailestingumas labiausiai atsiskleidžia kančioje Begalinė meilė mums. (Ona, P)“.

2. Savybė.

Čia tyrimo dalyviai, Dievo Gailestingumo bruožus išskyrė atleidimą ir gailestingumą.

a) Gailestingumas. Šią savybę išskyrė tyrime dalyvavę kunigai. Daugiau niekas jos nepaminėjo. „Dievas tikrai gailestingas ir pasitikėt Juo ir Jo gailestingumu (Kleopas, K)“. „Dievas, Jėzus yra gailestingas ir pats Gailestingumas (Anupras, K)“.

b) Atleidimas. Jį paminėjo viena mokinė ir pasaulietė. „Dievas atleidžia ir neprisimena mano nuodėmių. (Sara, M).

Apibendrinant dalyvių atsakymus galima daryti prielaidą, kad trys tyrimo dalyviai nežinojo jokių Dievo Gailestingumo bruožų. Seserys vienuolės teigė, jog Dievo Gailestingumo kulto bruožai yra Dievo gailestingumo vainikėlis, Gailestingumo sekmadienis, piligrimystė į Dievo Gailestingumo šventovę. Tai parodo, kad Dievo Gailestingumo suvokimas yra labiau praktinis, nei teorinis jo apibrėžtumas.

4.2.2 Dievo Gailestingumo pasireiškimas žmonių gyvenimuose (patyrimas, sklaida, formos)

Patyrimas – Kur savo gyvenime esate patyręs Dievo Gailestingumą?(galima įdėti savo gyvenimo liudijimą, patyrimą).

Šiame užduotame klausime tyrimo dalyviai labai nuoširdžiai ir atvirai paliudijo savo patirtus išgyvenimus, kuriuose juos lydėjo Dievo Gailestingumas. Visi pateikti atsakymai buvo suskirstyti į kategorijas: gydymas ir gyvenimo perkeitimas.

Gydymas. Jame tyrime dalyvavę asmenys teigia tiek apie fizinį pagydymą, tiek apie dvasinį, todėl buvo suskirstyta į dvi subkategorijas.

a) Išpažintis. Šį atsakymą pateikė dviejų grupių atstovai: mokiniai ir kunigai, vienuolės. Didžiausią patirtį yra išgyvenę tie, kurie yra atlikę viso gyvenimo išpažintį. „Viso gyvenimo išpažintyje (Morta, V)“. „Po išpažinties <...>Dievas labai myli. <...>pasijutau visiškai laisvas ir mylimas (Kleopas, K)“. „Kai einu kiekvieną mėnesį išpažinties (Sara, M)“. Čia būtent ir yra dvasinis gydymas, kurio metu, Dievas parodydamas Savo Gailestingumą ir Meilę, žmogui suteikia gyvenimui naujų spalvų, žmogų išlaisvina iš jo susikurtų dalykų.

b) Išgydymas. Šioje subkategorijoje tyrimo dalyviai kalbėjo apie fizinį pagijimą. Apie tokį pagijimą kalba du tyrimo dalyviai: mokinys ir šeimoje gyvenantis pasaulietis. Vienas iš jų teigia, kad: „Turiu ligų, bet kai per tikybos pamokas pasimeldžiam realiai jaučiu, kaip Dievas padeda“ (Adomas, M)“.

Šeimoje gyvenanti pasaulietė, mama, labai nuoširdžiai paliudijo apie Dievo buvimą, kurį patyrė ji bei jos šeima, susirgus jauniausiajam sūnui. „Tikrai buvo daug atvejų, kai patyriau Dievo gailestingumą. Netgi visi metai buvo pilni Dievo gailestingumo (Ona, P)“. Jau nuo pat mažens jų vaikas sirgo ir gydytojai nustatinėjo įvairias diagnozes, kurias tyrimo dalyvei ir jos kitiems šeimos nariams buvo sunku priimti. Vaikui reikėjo atlikinėti pačius sudėtingiausius tyrimus, tokius kaip „tomografija“. „Meldžiau Viešpaties gailestingumo padėti. Paskambinau į Kauno klinikas ir pasakiau, kad šito nedarysiu. Atėjo tokia ramybė dėl mano sprendimo, kad aš nemoku to net apsakyti. Pasidarė taip gera ir ramu. Tarsi Viešpats mane apkabino, panardino savo gailestingume. (Ona, P)“. Lyg to būtų buvę per mažai, vaikui nustatė dar vieną ligą. „Tada kažkas atsitiko jo kepenims. Jos buvo per didelės (Ona, P)“. Nuvykusi pas gydytojus, tyrimo dalyvė vėl šaukėsi Dievo Gailestingumo gydančiais gydytojais. Po maldos išgirdo iš gydytojos diagnozę. „Diagnozė nepasitvirtino, vaikas buvo sveikas, kepenys nepažeistos (Ona, P)“. Pamažu vaiko sveikata gerėjo, bet ir vėl netrukus atsinaujino liga. Vaikas pradėjo dusti. „Verčiau be galo ir meldžiausi širdyje. Tada šaukiausi šv.Judo Tado užtarimo. Atėjo seselė, sako- paruošiau procedūrinį, kateterį dėsime. O man širdis plyšta. Sakau, Dieve, tik ne tai, maldauju. Tadai, padėk. Atėjusi daktarė sako: „Jokio kateterio, kol nebus kraujo tyrimų“. Tyrimai buvo geri. Dievas nepaliko, išklausė, paguodė. Parodė savo gailestingumą (Ona, P)“.

2012 metais jam norėjo pripažinti autizmą. Liepė vėl važiuoti į Kauno klinikas atlikti neurologinius tyrimus. „Ilgai nesiryžau važiuoti. Tikėjau, kad Dievas gailestingas, tiek stebuklų padaręs mano gyvenime. Jis nepaliks (Ona, P)“. Bet diagnozė nepasitvirtino. „TAVO VAIKAS SVEIKAS. Tarsi Viešpaties žodis mane persmelkė. Reikėjo pusantrų metų, kad aš suprasčiau, ką Viešpats man pažadėjo. Tai buvo taip galinga, taip nuostabu (Ona, P)“.

Antra kategorija yra **gyvenimo perkeitimas**.

Ši kategorija yra suskirstyta į tris subkategorijas. Jose tyrimo dalyviai kalbą apie pokyčius, netektis ir pojūčius.

a) Pokytis. Čia viena iš tyrimo dalyvių kalba apie jos gyvenime įvykusį pokytį, kuris turėjo labai didelės įtakos jos dabarčiai. „Gyvenau 25 metus, pažeidinėdama visus Dievo įstatymus (Gabrielė, P)“. Ankstesnis jos gyvenime nieko netrūko, išskyrus - jautėsi vienišuma. Draugei įkalbėjus, tyrimo dalyvė pradėjo lankyti katechumenatą ir taip pasiruošti Sutvirtinimo Sakramentui. Per šį laikotarpį „mano gyvenimas visiškai pasikeitė (Gabrielė, P)“. Tais pačiais metais tyrimo dalyvė priėmė ne tik Sutvirtinimo bet Santuokos sakramentą, prieš kurį atliko viso gyvenimo išpažintį. „Tiek nuostabių įvykių ir tik per vienerius metus. Kiekvieną dieną jaučiu Viešpaties pagalbą ir už tai jam dėkoju. Jaučiu, kad esu ne viena, nes visą savo gyvenimą atidaviau į „Jo“ rankas (Gabrielė, P)“.

b) Netektis. Viena iš tyrimo dalyvių atskleidė, kad Dievo Gailestingumą ji patyrė su mylimo žmogaus mirtimi. „Dievo gailestingumas per mirtį į prisikėlimą. Gailestingumas, kuris prasideda žemėje ir tęsiasi amžinybėje (Margarita, P)“.

c) Pojūtis. Šioje subkategorijoje tyrimo dalyviai išskyrė, kad labai dažnai yra jautę Dievo prisilietimą, kuriuo Jis stiprina, pagelbėja, visad yra šalia. „Stiprina mane ir suteikia sprendimams išeitis (Rachelė, S)“. „Matydamas ir patirdamas Dievo malones ir dovanas, Jo vedimą, pagalbą, pašaukimą (Anupras, K)“. „Visada jaučiu, kad Jėzus yra šalia ir Jam esu pati gražiausia, man tai yra Jo gailestingumas (Ieva, M)“.

Apibendrinant Dievo Gailestingumo patyrimą, tyrimo dalyviai didžiausią svarbą teikė fiziniam ir dvasiniam gydymui. Taip pat Dievo Gailestingumą jie patyrė per įvairias nesėkmes, gyvenimo klaidžiojimus, kai Dievas į juos atkreipė savo Gailestingąją širdį. Verta paminėti, kad tyrimo dalyviai dalindamiesi patyrimu tarsi nurodo, kad Dievo Gailestingumas ir veikimas pasireiškia viso gyvenimo tėkmėje nepriklausomai nuo to, ar tai siejo su Dievo Gailestingumo kultu. Galima daryti išvadą, kad Dievo Gailestingumą pajautė daug anksčiau, nei sąmoningai suvokė ir tai priskyrė Dievo Gailestingumo kultui. Tai tik įrodo, kad tyrimo dalyviai labiau jaučia praktiškai.

Sklaida – Ar savo gyvenime skleidžiate Dievo Gailestingumą? Jei taip, kokiais metodais ir veiksmais?

Tyrimo dalyviai buvo paklausti, ar skleidžia savo gyvenime Dievo Gailestingumą ir kokiais metodais ar veiksmais tai daro. Visi dalyviai Dievo Gailestingumą skleidžia šiais žmogiškaisiais veiksmais:

a) Savo elgesiu. Dauguma tyrimo dalyvių skleidžia Dievo Gailestingumą savo elgesiu. Jie stengiasi priimti kiekvieną žmogų, kad santykių su kitais metu rodytų gailestingumą. „Stengiuosi, kad mano darbai, bendravimas, santykis su kitais rodytų gailestingumą. (Rachelė, S)“. „priimti kiekvieną žmogų (Margarita, P)“.

b) Atleidimu. „Atleidžiu tiems, kurie tyčiojasi (Ieva, M)“. „Kai susipykstu su drauge, aš ją apkabinu ir pasakau, kad jau nepykstu ant jos, kad jai atleidžiu (Sara, M)“.

c) Malda. „Skleidžiu malda. Ruošiuosi kartu su šeima melstis drauge Dievo Gailestingumo vainikėlį (Ona, P)“. „Su sergančia mergaite meldžiamės Dievo gailestingumo vainikėlį (Margarita, P)“. „Meldžiuosi į Dievo Gailestingumą (Anupras, K)“.

d) Kalbėjimu. Šį kriterijų išskyrė kunigai, vienuolės ir tikybos mokytojai. Jiems tai yra labai didelė galimybė skleisti Dievo Gailestingumą ar pamokų metu, ar sakant pamokslus. „Pamokose pasakojau apie Dievo gailestingumą (Margarita, P)“. „Kitiems sakau, kad Dievo Gailestingumas yra neribotas. noras kalbėti apie Dievo Gailestingumą per katechezę, pamokslus. (Anupras, K)“. „Esu padovanojusi Dievo Gailestingumo paveikslą (Magdalena, V)“

Apibendrinant Dievo Gailestingumo skleidimą, galima teigti, jog mokiniai Dievo Gailestingumą sieja su savo rodomu gailestingumu šalia esančiam žmogui. Kunigai, vienuolės ir tikybos mokytojai jį skleidžia pamokų ar pamokslų metu, supažindindami savo klausytojus su beribiu ir neišmatuojamu Dievo Gailestingumu. Galima numanyti, kad kiekvienam asmeniui Dievo Gailestingumo sklaida pasireiškia kaip tam tikra misija, kurios jisai geba imtis. Šioje vietoje galime įžvelgti skirtingus tikėjimo lygius: viskas prasideda nuo praktinio pritaikymo (mokiniai) ir vėliau perauga į dalinimąsi su kitais ir perdavimu savo praktinio pajautimo (kunigai, vienuolės).

Formos – Kokias Dievo Gailestingumo maldos formas puoselėjate savo gyvenime?

Daugiausiai iš Dievo Gailestingumo maldos formų yra žinomas Dievo Gailestingumo vainikėlis, apie kurį yra girdėję visų grupių asmenys. Aišku, jį išvardijo visi tyrime dalyvavę kunigai, vienuolės, pasauliečiai. Iš mokinių ir studentų tai išvardijo po vieną asmenį.

Dievo Gailestingumo valandą paminėjo tik du asmenys vienuolė ir pasaulietė. Gailestingumo paveikslą – kunigai ir vienuolė, o Gailestingumo savaite – tik vienuolės.

Mokiniai paminėjo tokias maldas, kaip malda savais žodžiais, ar „Tėve mūsų“ ir „Sveika Marija“. Tai parodo, kad mokiniai apskritai Dievo Gailestingumo kultą painioja su kitomis maldos formomis.

Tai dar kartą nurodo į tai, kad Dievo Gailestingumo kultas nėra plačiai žinomas tarp pasauliečių. Dvasinio luomo atstovai yra labiau susipažinę su kulto maldos formomis.

IŠVADOS

Aptarus Dievo Gailestingumo kulto sklaidą Lietuvoje, galima pateikti šias išvadas:

1. Apžvelgus Dievo Gailestingumo apraiškas Šventame Rašte, galima teigti, kad ši Dievo savybė yra randama nuo pat pirmųjų Išganymo istorijos eilučių. Dievas iš savo begalinio gailestingumo sukuria žmogų pagal savo paveikslą ir panašumą bei jo nupuolusio pasigaili, nuolat kviesdamas į sandorą su Savimi. Tobuliausia Dievo Gailestingumo išraiška – Įsikūnijęs Dievo Sūnus Jėzus Kristus, kuris tiek savo darbais, tiek žodžiais, o labiausiai - savo atpirkimo darbu ant kryžiaus bei prisikėlimu paliudijo šią esminę Dievo savybę.
2. Aptarus Dievo Gailestingumo apaštalų – šv. Faustinos Kovalskos ir pal. kun. Mykolo Sopočko veiklą ir jų perteiktą žinią- reikia pabrėžti, kad šių šventųjų glaudaus bendradarbiavimo dėka, Bažnyčioje užgimė ir paplito toks svarbus šiems laikams Dievo Gailestingumo kultas. Kad ir kaip sunkiai jiems abiem sekėsi šį kultą skleisti, patyrė įvairiausių atmetimų, pažeminimų, bet Dievo malonės dėka Dievo Gailestingumo kultas paplito po visą pasaulį.
3. Apžvelgus Dievo Gailestingumo žinią, perduotą Viešpaties Jėzaus per šv. Faustina ir teologiškai pagrįsta pal. kun. Mykolo, Bažnyčioje išsiskleidė daugiopu kultu: Dievo Gailestingumo paveikslo gerbimas, šventės įsteigimas, Šventoji Valanda, Dievo vainikėlis, novena ir litanija. Reikėjo įdėti daug pastangų, kad šis kultas ir maldingumas būtų Bažnyčios pripažintas ir leistas jį skleisti. Visos Dievo Gailestingumo maldų formos yra žinomos visame pasaulyje. Labiausiai paplitęs yra Dievo Gailestingumo paveikslas ir Dievo Gailestingumo vainikėlis.
4. Norint perteikti Dievo Gailestingumo sampratą ir raišką žmonių gyvenimuose, buvo atliekamas kokybinis tyrimas. Juose tyrimo dalyviams buvo pateikti septyni klausimai, į kuriuos jie atsakė. Išanalizavus tyrimo rezultatus, galima teigti, jog apie Dievo Gailestingumą, šio kulto savybes, žino nedaugelis. Daugiausiai žino, tie, kurie Jį ir skelbia kitiems: kunigai, tikybos mokytojai ir vienuolės. Kiti tyrimo dalyviai (pasauliečiai, mokiniai, studentai) žino labai nedaug, netgi dauguma iš jų nėra nei karto buvę Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovėje. Jie Dievo Gailestingumą sieja su jų rodomu gailestingumu kitam žmogui -ar tai būtų pagalba, ar gero žodžio pasakymas.

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

Knygos:

1. *Bitinas, B., Rupšienė, L., Žydžiūnaitė, V.* Kokybinių tyrimų metodologija. I dalis. Vadovėlis vadybos ir administravimo studentams. Klaipėda. 2008.
2. *Brown, R. E., Fitzmyer, J. A., Murphy, R. A.* The new Jerome Biblical Comentary. Great Britain. 1992.
3. *Burkus, J.* Gaila minios. Vilnius: Vaga.1993.
4. *Burkus, J.* Pasitikiu. Kaunas: Caritas. 1996.
5. *Schonborn, Chr.* Suradom gailestingumą. Dieviškojo gailestingumo slėpinys. Vilnius: Naujasis Židiny - Aidai. 2011.
6. *Chocholski, P.* 15 maldos dienų su seserimi Faustina. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2007.
7. *Ciereszko, H.* Mykolas Sopočka. Dievo gailestingumo apaštalas. Vilnius: Krantai. 2006.
8. *Ciereszko H.* Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1888-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego. Karków 2006.
9. *Creswell, J. W.* Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among Five Approaches. Thousand Oaks, London: Sage Publications. 2007.
10. *Dambrava, V. A.* Septyni žodžiai. Vilnius. 1986.
11. *Hyde, C.* To declare God's forgiveness. Wilton: 1984
12. *Jonas Paulius II.* Atmintis ir tapatybė. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2005.
13. *Jonas Paulius II.* Dives in misericordia. 1980.
14. *Jonas Paulius II.* Posinodinis apaštališkasis paraginimas. Reconciliatio et paenitentia. Dėl susitaikinimo ir atgailos Bažnyčios misijoje šiandien. 1984.
15. *Jonas Paulius II.* Redemptor hominis. 1979.
16. *Kardelis, K.* Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Kaunas: Judex. 2002.
17. Katalikų Bažnyčios Katekizmas. Kaunas: Tarpdiecezinė katechetikos komisijos leidykla. 1996
18. *Kowalska, F.* Dienoraštis – Dievo gailestingumas mano sieloje. Vilnius. Dialogo kultūros institutas. 2005.
19. *LaVerdiere, E SSS.* When you pray: Meditation on the Lord's Prayer. Notre Dame. 1983.
20. *Linn, D; Linn, M.* Healing life's hurts. New York. 1993
21. *Maria Martini, C.* Sakramentai. Kaunas. 1997.

22. *Montefiore, C. G.* The Synoptic Gospel, volume II. New York: KTAV Publishing House. 1968.
23. *Rubšys, A.* Šv. Raštas. Lietuvos katalikų vyskupų konferencija. Katalikų pasaulis. 1998.
24. *Rubšys, A.* Raktas į Senąjį Testamentą 1. Vilnius: Katalikų pasaulis. 1995.
25. *Rubšys, A.* Raktas į Senąjį Testamentą 2. Vilnius: Katalikų pasaulis. 1996.
26. *Rubšys, A.* Raktas į Naująjį Testamentą 2. Vilnius: Katalikų pasaulis. 1997.
27. *Rudž, E.* Kun. Mykolas Sopočka. Ses. Faustinos nuodėmklausys. Jo gailestingumas amžinas: Mąstymai apie Dievo gailestingumą. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2008.
28. *Rupnik, M.I.* Ir puolė jam ant kaklo. „Lectio divina“ apie gailestingojo tėvo palyginimą. Vilnius: Aidai. 1999.
29. *S. Thomas Aquinatis.* Summa theologia I. 11,30,2 ad I. Paris 1927.
30. *Siepak, M.E.* Jėzau, pasitikiu tavimi: apmąstymai ir maldos prašant Dievo gailestingumo. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2011.
31. *Sopočka, M.* Jo Gailestingumas amžinas: Mąstymai apie Dievo Gailestingumą. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2008.
32. *Stackpole, R. A.* Divine Mercy: The Heart of the Gospel. Stockbridge, Massachusetts: John Paul II Institute of Divine Mercy. 1999.
33. *Stackpole, R. A.* Jesus, Mercy incarnate: St. Faustina and Devotion to Jesus Christ. Stockbridge, Massachusetts: John Paul II Institute of Divine Mercy. 2000.
34. *Trimakas, K.* Priimti Jėzų Kristų ir gyventi su Juo. Kaunas: 1998.
35. Visuotinio Vatikano II Susirinkimo dokumentai. Dogminė konstitucija apie Dievo Apreiškimą. Dei Verbum. 1965.
36. *Žydzūnaitė, V.* Tyrimo dizainas: struktūra ir strategijos. Kaunas. 2007
37. *West, J. K.* Introduction to the Old Testament. New York 1981.

Periodika:

38. Cosacrazione e Servizio// Majorano, S. Offri il perdono, ricevi la pace. 1997(Nr. 1).

Prieiga prie interneto:

39. *Bačkis, A.J.* Dievo gailestingumo slėpinys – bažnyčios turtas.
[//http://www.gailestingumas.com/lt/naujienos/nid.93](http://www.gailestingumas.com/lt/naujienos/nid.93) (Žiūrėta: 2013 04 11).
40. *Br. Pranciškus Ksaveras, FJ.* Dievo Gailestingumas pagal šv. Faustina.
<http://www.gailestingumas.lt/lt/tekstai/dievo-gailestingumas-pagal-sv--faustina/> (Žiūrėta: 2012 06 11).

41. *Cohen D, Crabtree B.* Maximum Variation Sampling. Qualitative Research Guidelines Project. Internetinė prieiga: <http://www.qualres.org/HomeMaxi-3803.html> (Žiūrėta: 2014 03 11)
42. Dievo gailestingumo esmė. // <http://www.gailestingumas.lt/> (Žiūrėta: 2013 04 25).
43. Dieviškojo Gailestingumo apaštalė. http://www.svgertruda.lt/?action=menu&menu_id=52 (Žiūrėta: 2012 06 11).
44. Dievo Gailestingumo šventė. <http://www.kalesninkai.lt/LT/aktualijos-58/LT/dievo-gailestingumo-svente-363.html> (Žiūrėta: 2012 06 11).
45. Garsiojo atvaizdo klajonės. <http://www.gailestingumas.lt/lt/gailestingajo-jezaus-paveikslas/garsiojo-atvaizdo-klajones/> (Žiūrėta: 2012 06 12).
46. Gailestingajo Jėzaus paveikslas. <http://www.gailestingumas.lt/lt/gailestingajo-jezaus-paveikslas/> (Žiūrėta: 2012 06 12).
47. Istorija. // <http://www.piligrimukelias.lt/index.php?id=121> (Žiūrėta: 2014 03 06).
48. *Jonas Paulius II.* Kitas meilės vardas. <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-04-15-jonas-paulius-ii-kitas-meiles-vardas/80473> (Žiūrėta: 2012 06 11).
49. Kardinolo A. J. Bačkio kalba Baltstogėje. // <http://www.gailestingumas.lt/> (Žiūrėta: 2013 04 13).
50. *Nietzsche, F.* Antikristas. Prakeiksmas krikščionybei. <http://www.tekstai.lt/buvo/versti/nietzsch/antikris.htm> (Žiūrėta: 2013 03 20).
51. Palaimintoji Faustina Kovalska paskelbta šventąja. <http://www.lcn.lt/bzinios/bz0009/009bp1.html> (Žiūrėta: 2012 06 11).
52. *Skinkaitis, R.* Dievo gailestingumas Senajame Testamente. Soter. 2012(41) // http://www.vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2012~ISSN_1392-7450.N_41_69.PG_35-44/DS.002.0.01.ARTIC (žiūrėta: 2013 01 21).
53. *Tiberiados bendruomenė.* Šventoji Faustina ir dieviškojo Gailestingumo sekmadienis. <http://www.tiberiade.lt/index.php/lt/archyvas/doc/100/raw> (Žiūrėta: 2012 06 11).
54. Vysk. Mečislovas Reinys. <http://www.gailestingumas.com/lt/sventieji/vysk--mecislovas-reinys/> (Žiūrėta: 2014 05 08).

PRIEDAI

Lentelėse yra pateikiami visų tyrimo dalyvių atsakymai į jiems užduotus klausimus. Kiekvieno klausimo atsakymai yra sudėti į atskiras lenteles. Mokinių ir studentų grupės narių atsakymai yra pateikiami mėlyna spalva. Pasauliečių ir šeimų atsakymai pateikiami violetine spalva. Kunigų ir vienuolių atsakymai pateikiami žalia spalva.

1. Kas Jums yra Dievo Gailestingumas? Samprata gailestingumo

Kategorija	Subkategorija	Tekstas
Nuodėmių atleidimas	Dievo atleidimas nuodėmių	Dievas atleidžia mūsų nuodėmes. (Ieva, 10)
		<...>per išpažintį atleidžia visas nuodėmes (Margarita, 27)
		<..>turiu atleidimą už nuodėmes
	Galimybė gyventi amžinybėje	ir <..._galimybę gyventi amžinąjį gyvenimą. (Magdalena, 29
Kitos	Įvairūs atsakymai	paprašius ko nors, Dievas suteikia. (Jokūbas, 14)
		Dievo savybė (Anupras, 33
Besąlyginė Dievo meilė	Dievas mylintis	visus myli unikalčiai ir begaline meile. (Rebeka, 15)
		dangiškasis Tėvas tave myli (Gabrielė, 32)
		begalinė Dievo meilė mums – nusidėjėliams (Ona, 31)
		esu mylimas ir priima tokį, koks esu (Adomas, 17)

2. Žinios – Ką žinote apie Dievo Gailestingumo kultą Lietuvoje?

Kategorija	Subkategorija	Tekstas
Dievo Gailestingumo žinojimas	Dievo Gailestingumo pamaldumo formos	žinau Dievo Gailestingumo vainikėlį, <...> mačiusi Dievo Gailestingumo paveikslą (Rachelė, 24)
	Vainikėlis	Žinau, kad Vilniuje yra Dievo Gailestingumo paveikslas (originalas). Taip pat žinau, kad 15.00 val. kalbamas Dievo Gailestingumo vainikėlis. (Sara, 14); (Ona, 31) (Kleopas, 47)
	Sesers Faustinos „Dienoraštis“	(Kleopas, 47); (Magdalena, 29)
	Paveikslas	(Kleopas, 47); (Magdalena, 29)
	Šventovė	Vilniuje yra Dievo Gailestingumo bažnyčia (Ieva, 10); (Margarita, 27); (Magdalena, 29)

3. pažintis – Kada ir kaip susipažinote su šiuo pamaldumu?

Kategorija	Subkategorija	Tekstas
Malda	Malda	visada meldžiasi Dievo Gailestingumo vainikėlį (Rachelė, 24)
		Didįjį Penktadienį melstis Gailestingumo vainikėlį (Margarita, 27)
		<...>Paauglystėje Didįjį Penktadienį melstis Gailestingumo vainikėlį, melstis Dievo Gailestingumo noveną. <> dalyvauti gailestingumo rekolekcijose, Dievo Gailestingumo atlaiduose (Margarita, 27)
		Visai neseniai atradau, kad malda už kitus žmones ar geri darbai yra gyvenimo džiaugsmas (Kristina, 28)
		kai parsinešiau namo Jėzaus paveikslą; pradėjau melstis gailestingumo vainikėlį (Kleopas, 47)
Kitų įtaka	Kiti asmenys	<..> paskatino jį kalbėti ir supažindino su šiuo pamaldumu vienas kunigas. (Ona, 31)
		seserys vienuolės, kurios dalino ligoniams Dievo Gailestingumo paveiksliukus, mokė melstis Dievo Gailestingumo vainikėlį (Magdalena, 29)
	Tikybės pamokose	Per tikybės pamokas. (Rebeka, 15)

		pradėjau vaikščioti į bažnyčią, lankyti tikybos pamokas. (Ieva, 10)
Knygose	Faustinos „Dienoraštis“	perskaitęs s. Faustinos Dienoraštį (Anupras,33) skaitydama sesers Faustinos Dienoraštį (Morta, 40)
	Biblija	pasakodavo apie Dievą bei paskaitydavo Bibliją <...> (Sara, 14)
		<...> skaitant Bibliją Dievas neatrodo labia gailestingas, o kaip tik ypatingai sąžiningas, teisingas, kartais net piktas dėl žmonių blogybių. (Jokūbas, 14)

4. bruožai – Kokius Dievo Gailestingumo kulto bruožus Jūs išskirtumėte?

Kategorija	Subkategorija	Tekstas
Jausmas	Džiaugsmas	Atleidimas, džiaugsmas ir ramybė. (Ieva, 10)
		<...> džiaugsmas, kai supranti, kad Dievas myli gailestingai. (Sara, 14)
		prasmingą, laisvą ir džiaugsmingą gyvenimą žemėje su savimi, kitais ir Dievu. (Margarita, 27)
	Meilė	Dievo Gailestingumas labiausiai atsiskleidžia kančioje Begalinė meilė mums. (Ona, 31).
Savybė	Gailestingumas	Dievas tikrai gailestingas ir pasitikėt Juo ir Jo gailestingumu (Kleopas, 47)
		Dievas, Jėzus yra gailestingas ir pats Gailestingumas. (Anupras, 33)
	Atleidimas	Dievas atleidžia ir neprisimena mano nuodėmių. (Sara, 14)
		Atleidimas. (Ona, 31)
Neįvardinta	Nežino	(Jokūbas, 14) (Gabrielė, 32) (Adomas 17)

5. patyrimas – Kur savo gyvenime esate patyrę Dievo Gailestingumą?(galima įdėti savo gyvenimo liudijimą, patyrimą)

Kategorija	Subkategorija	Tekstas
Gydymas	Išpažintis	Viso gyvenimo išpažintyje; <...>kiekvienąsyk eidama išpažinties (Morta, 40)
		po išpažinties <...>Dievas labai myli. <...>pasijutau visiškai laisvas ir mylimas (Kleopas, 47)
		<...> kai einu kiekvieną mėnesį išpažinties <...> (Sara, 14)
		Kai priėjau išpažinties. (Adomas, 17)
Gyvenimo perkeitimas	Išgydymas	Diagnozė visiškai SVEIKAS. <...> Tarsi Viešpaties žodis mane persmelkė. (Ona, 31)
		Turiu nemažai ligų, bet kai per tikybos pamokas pasimeldžiam realiai jaučiu, kaip Dievas padeda. (Adomas, 17)
	Pokytis	gyvenau 25 metus, pažeidinėdama visus Dievo įstatymus <...> mano gyvenimas visiškai pasikeitė. <...> nes visą savo gyvenimą atidaviau į „Jo“ rankas. (Gabrielė, 32)
	Netektis	Gailestingumas, kuris prasideda žemėje ir tęsiasi amžinybėje. Dievo gailestingumo per mirtį į prisikėlimą (Margarita, 27)
	Pojūtis	Jis kantriai mane veda savo keliu, jis man duoda ženklus, man atsiunčia žmones, stiprina mane ir suteikia sprendimams išeitis. <...> kviečia būti arčiau Jo. (Rachelė, 24)
		<...> bet vistiek jaučiu Dievo pagalbą. (Rebeka, 15)

		<...> visada jaučiu, kad Jėzus yra šalia ir Jam esu pati gražiausia, man tai yra Jo gailestingumas. (Ieva, 10)
		Matydamas ir patirdamas Dievo malones ir dovanas, Jo vedimą, pagalbą, pašaukimą.(Anupras, 33)

6. sklaida – Ar savo gyvenime skleidžiate Dievo Gailestingumą? Jei taip, kokiais metodais ir veiksmams?

Kategorija	Subkategorija	Tekstas
Žmogiški veiksmai	Per savo elgesį	<...> santykiuose su kitais žmonėmis ir ryšio turėjime. Stengiuosi, kad mano darbai, bendravimas, santykis su kitais rodytų gailestingumą. (Rachelė, 24)
		Stengiuosi priimti kiekvieną žmogų ir būti su juo. (Rachelė, 24)
		priimti kiekvieną žmogų (Margarita, 27)
		<...> padedu draugams, kai jiems reikia pagalbos. (Ieva, 10)
		<...> vadovaujuosi teisingumu ir sąžiningumu. (Jokūbas, 14)
		<...> priimti kiekvieną žmogų. <...> atskirti žmogų nuo jo blogų veiksmų. <...> Priimt šeimos narius <...> (Margarita, 27)
		tausoti viską kas Viešpaties padovanota mums, gamtą, gyvūniją, globoti benamius gyvūnus, užsiimti labdarą, atsiduoti neatlygintinam darbui (Gabrielė, 32)
	Per atleidimą	Atleidžiu tiems kurie tyčiojasi. (Ieva, 10)
		kai susipykstu su drauge, aš ją apkabinu ir pasakau, kad jau nepykstu ant jos ir, kad atleidžiu. (Sara, 14)
	Per malda	Malda. Už tuos kurie įskaudino. (Kristina, 28)

		skleidžiu liudydama skleidžiu malda. Ruošiuos kartu su šeima melstis drauge Dievo Gailestingumo vainikėlį (Ona, 31)
		Meldžiuosi į Dievo Gailestingumą. (Anupras, 33)
		15.00 val. su sergančia mergaite meldžiamės Dievo gailestingumo vainikėlį. (Margarita, 27)
	Per kalbėjimą	Kalbu mokykloje vaikams ir liudiju apie stebuklus, meldžiuos su vaikais Atvelykio sekmadienį; Gavusi paveikslėlių juos platinu žmonėms, kuriems jie gali pagelbėti. (Morta, 40)
		Drąsinu žmones, kad neprarastų vilties (Kleopas, 47)
		Kitiems sakau, kad Dievo Gailestingumas yra neribotas. noras kalbėti apie Dievo Gailestingumą per katechezę, pamokslus. (Anupras, 33)
		Pamokose pasakoju apie Dievo gailestingumą (Margarita, 27)

7. Formos – Kokias Dievo Gailestingumo maldos formas puoselėjate savo gyvenime?

Kategorija	Subkategorija	Tekstas
Dievo Gailestingumo kulto formos	Dievo Gailestingumo vainikėlis	Dievo Gailestingumo vainikėlį. (Rachelė, 24) (Sara, 14) (Gabrielė, 32) (Kleopas, 47) (Ona, 31) (Morta, 40) (Magdalena, 29) (Anupras, 33) (Margarita, 27)
	Gailestingumo valanda	Gailestingumo 15 val. (Ona, 31) Gailestingumo vainikėlį 15 val. (Morta, 40)
	Gailestingumo paveikslas	Gailestingumo Jėzaus paveikslo gerbimą, nešiojimą <...> (Morta, 40) Gailestingumo Jėzaus paveikslas; Jėzau, pasitikiu tavimi! (Anupras, 33) (Margarita, 27)
	Gailestingumo savaitė	Gailestingumo savaitę ir Sekmadienį. (Morta, 40) <...>Dievo Gailestingumo noveną (Magdalena, 29)
	Litanija	Litanija. (Anupras, 33) (Margarita, 27)
	Dievo Gailestingumo Šventovė	<...> aplankau Dievo Gailestingumo šventovę ; (Magdalena, 29)
Kitos formos	Kitos maldos	Maldos, kurios meldžiamės per tikybos pamokas(pvz. Tėve, mūsų...). (Rebeka, 15)
		Šias maldas - Tėve mūsų ir Sveika, Marija...(Ieva, 10)
		Meldžiuosi savais žodžiais. (Adomas 17) (Kristina, 28)
		<...>Tėve, mūsų maldą, <...> (Margarita, 27)